

احادیث امام کاظم علیہ السلام (305) حدیث

الإمام کاظم علیہ السلام: إِنَّ لُقْمَانَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ لِابْنِهِ : تَوَاضَعْ لِلْحَقِّ تَكُنْ أَعْقَلَ النَّاسِ ، وَإِنَّ الْكَيْسَ لَدَى الْحَقِّ يَسِيرٌ .

امام کاظم: لقمان به پسرش گفت: «در برابر حق، فروتن باش تا عاقل ترین مردم باشی . زیرک و با هوش ، در برابر حق ، آرام است.»

الإمام کاظم علیہ السلام: كَانَ لُقْمَانُ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ لِابْنِهِ : ... يَا بُنَيَّ ، خُذْ مِنَ الدُّنْيَا بُلْغَةً ، وَلَا تَدْخُلْ فِيهَا دُخُولًا يَضُرُّ بِأَخْرَتِكَ ، وَلَا تَرْفُضْهَا فَتَكُونَ عِيَالًا عَلَى النَّاسِ .

امام کاظم علیہ السلام: لقمان همواره به پسرش می گفت: « . . . پسرم! از دنیا به اندازه کفایت (نیاز) برگیر و آن چنان در دنیا فرو نرو که به آخرتت زیان رساند، و چنان هم رهاش نکن که سربار مردم گردی.»

الإمام کاظم علیہ السلام: إِنَّ لُقْمَانَ قَالَ لِابْنِهِ : ... يَا بُنَيَّ ، إِنَّ الدُّنْيَا بَحْرٌ عَمِيقٌ ، قَدْ غَرِقَ فِيهَا عَالَمٌ كَثِيرٌ ، فَلْتَكُنْ سَفِينَتُكَ فِيهَا تَقْوَى اللَّهِ ، وَحَشْوُهَا الْإِيمَانَ ، وَشِرَاعُهَا التَّوَكُّلَ ، وَقِيَمُهَا الْعَقْلَ ، وَدَلِيلُهَا الْعِلْمَ ، وَسُكَّانُهَا الصَّبْرَ .

امام کاظم علیہ السلام: لقمان به پسرش گفت: « . . . ای پسرم! دنیا دریای عمیقی است که بسیاری در آن غرق شده اند ؛ پس باید کشتی [نجات] تو در آن ، پروامندی (ترس) از خداوند متعال باشد ، و پُل تو ایمان به خدا ، و بادبان کشتی ات توکل ، و متولّی آن، خرد ، و راه نمای آن، دانش ، و مسافر آن ، شکیبایی.»

عنه عليه السلام: كَانَ لُقْمَانُ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ لِابْنِهِ : يَا بُنَيَّ ، إِنَّ الدُّنْيَا بَحْرٌ وَقَدْ غَرِقَ فِيهَا جِيلٌ كَثِيرٌ ، فَلْتَكُنْ سَفِينَتُكَ فِيهَا تَقْوَى اللَّهِ تَعَالَى ، وَلْيَكُنْ جِسْرُكَ إِيْمَانًا بِاللَّهِ ، وَلْيَكُنْ شِرَاعُهَا التَّوَكُّلَ ، لَعَلَّكَ - يَا بُنَيَّ - تَنْجُو وَمَا أَظُنُّكَ نَاجِيًا !

امام کاظم علیہ السلام: لقمان همواره به پسرش می گفت: «ای پسرم! دنیا دریایی است که گروه های بسیاری در آن ، غرق شده اند. پس باید کشتی تو در آن ، پروامندی از خدای متعال باشد و پُل تو ایمان به خدا، و بادبان کشتی ات توکل ، تا شاید - ای پسرم! - نجات یابی ، هر چند من گمان ندارم که نجات یابی!»

الإمام الكاظم عليه السلام: كَانَ لُقْمَانُ يَقُولُ لِابْنِهِ : يَا بُنَيَّ ، إِنَّ الدُّنْيَا بَحْرٌ ،
وَقَدْ غَرِقَ فِيهَا جِيلٌ كَثِيرٌ ، فَلْتَكُنْ سَفِينَتَكَ فِيهَا تَقْوَى اللَّهِ تَعَالَى ، وَلْيَكُنْ جِسْرُكَ إِيمَانًا بِاللَّهِ ،
وَلْيَكُنْ شِرَاعُهَا التَّوَكُّلَ ، لَعَلَّكَ - يَا بُنَيَّ - تَنْجُو وَمَا أَظُنُّكَ نَاجِيًا !

يَا بُنَيَّ ، كَيْفَ لَا يَخَافُ النَّاسُ مَا يُوْعَدُونَ ، وَهُمْ يَنْتَقِصُونَ فِي كُلِّ يَوْمٍ ، وَكَيْفَ لَا يُعِدُّ لِمَا
يُوْعَدُ مَنْ كَانَ لَهُ أَجَلٌ يَنْفَدُ .

يَا بُنَيَّ ، خُذْ مِنَ الدُّنْيَا بُلْعَةً ، وَلَا تَدْخُلْ فِيهَا دُخُولًا يَضُرُّ فِيهَا بِآخِرَتِكَ ، وَلَا تَرْفُضْهَا فَتَكُونَ
عِيَالًا عَلَى النَّاسِ ، وَصُمْ صِيَامًا يَقْطَعُ شَهْوَتَكَ ، وَلَا تَصُمْ صِيَامًا يَمْنَعُكَ مِنَ الصَّلَاةِ ؛ فَإِنَّ
الصَّلَاةَ أَعْظَمَ عِنْدَ اللَّهِ مِنَ الصَّوْمِ .

امام کاظم علیہ السلام: لقمان پیوسته به پسرش می گفت : «پسرم ! دنیا دریاست و در آن
، گروه های بسیاری غرق شده اند . پس باید کشتی تو در آن ، پروا کردن از خدای تعالی
، و پُل تو ایمان به خدا ، و بادبان کشتی ات توکل باشد ، تا - پسرم ! - شاید نجات پیدا کنی
؛ هر چند من گمان ندارم که نجات یابنده باشی .

پسرم ! چگونه مردم از آنچه وعده داده شده اند ، نمی ترسند ، در حالی که هر روز ، از
[عمر] آنان کاسته می شود؟! و چگونه کسی که اجل پایان پذیری دارد ، برای آنچه وعده
داده شده ، مهیا نمی گردد؟! !

پسرم ! از دنیا به اندازه نیاز ، بر گیر و چنان در آن وارد نشو که به آخرت زیان رساند ،
و آن را چنان رها نکن که سر بار مردم شوی ، و چنان روزه بگیر که شهوتت را قطع کند
و روزه ای نگیر که از نماز ، بازت دارد ؛ چرا که نماز ، نزد خدا ، از روزه بزرگ تر
است».

الإمام کاظم علیہ السلام : ثَلَاثَةٌ يَجْلِينَ الْبَصَرَ : النَّظْرُ إِلَى الْخُضْرَةِ وَ النَّظْرُ إِلَى الْمَاءِ الْجَارِي
وَ النَّظْرُ إِلَى الْوَجْهِ الْحَسَنِ ؛

امام کاظم علیہ السلام: سه چیز دیده را روشنی می بخشد : نگاه به سبزه ، نگاه به آب
جاری و نگاه به صورت زیبا.

الإمام کاظم علیہ السلام : لَا تَدْخُلُوا الْحَمَّامَ عَلَى الرَّيْقِ وَلَا تَدْخُلُوهُ حَتَّى تَطْعَمُوا شَيْئًا ؛

امام کاظم علیہ السلام : ناشتا وارد حمام نشوید . وارد حمام نشوید مگر آن که چیزی
خورده باشید.

الإمام کاظم علیہ السلام : الْحَمَّامُ - يَوْمٌ وَ يَوْمٌ لَا - يُكْثِرُ اللَّحْمَ وَ إِدْمَانُهُ فِي كُلِّ يَوْمٍ يُذِيبُ شَحْمَ
الْكُلَيْتَيْنِ ؛

امام کاظم علیه السلام: يك روز در میان ، حمّام رفتن ، بر گوشت بدن می افزاید ، و هر روز به حمّام رفتن چربی کلیه ها را آب می کند [سبب لاغری می شود].

امام کاظم علیه السلام : مَنْ اسْتَشَارَ لَمْ يَعْدَمْ عِنْدَ الصَّوَابِ مَادِحًا وَ عِنْدَ الْخَطَا عَاذِرًا ؛

امام کاظم علیه السلام: کسی که مشورت کند ، اگر کارش را درست انجام دهد ، مردم او را بستایند و اگر به خطا رود ، معذورش دارند.

امام کاظم علیه السلام : إِنِّي لِأَعْمَلُ فِي بَعْضِ ضِيَاعِي حَتَّى أَعْرَقَ - وَ إِنَّ لِي مَن يَكْفِينِي - لِيَعْلَمَ اللَّهُ أَنِّي أَطْلُبُ الرِّزْقَ الْحَلَالَ ؛

امام کاظم علیه السلام: من در برخی از زمین های کشاورزی ام کار می کنم تا آن که عرق از بدنم سرازیر می شود ، در حالی که هستند کسانی که به جای من کار کنند و مرا از کار کردن بی نیاز کنند ، ولی من کار می کنم تا خداوند ببیند که در جست و جوی روزی حلالم .

امام کاظم علیه السلام : لَا يَدْخُلُ الْفَقْرُ بَيْتًا فِيهِ اسْمُ مُحَمَّدٍ أَوْ أَحْمَدَ أَوْ عَلِيٍّ أَوْ الْحَسَنِ أَوْ الْحُسَيْنِ أَوْ جَعْفَرٍ أَوْ طَالِبٍ أَوْ عَبْدِ اللَّهِ أَوْ فَاطِمَةَ مِنَ النِّسَاءِ ؛

امام کاظم علیه السلام: فقر وارد خانه ای نمی شود که در آن خانه نام محمد ، احمد ، علی ، حسن ، حسین ، جعفر ، طالب ، عبدالله یا فاطمه ، از نام های زنان ، باشد.

امام کاظم علیه السلام : تُسْتَحَبُّ عَرَامَةُ الْغُلَامِ فِي صِغَرِهِ لِيَكُونَ حَلِيمًا فِي كِبَرِهِ ؛

امام کاظم علیه السلام: پسندیده است که فرزند در کودکی به بازی و جست و خیز پردازد تا در بزرگ سالی بردبار و باوقار باشد.

امام کاظم علیه السلام : در جواب مردی که از فرزند خود شکایت کرده بود ، فرمودند :

امام کاظم علیه السلام: لَا تَضْرِبْهُ وَاهْجُرْهُ وَ لَا تُطَلِّ ؛

او را نزن ، بلکه برای زمانی کوتاه با او قهر کن.

امام کاظم علیه السلام : إِذَا قَامَ قَائِمُنَا قَالَ: يَا مَعْشَرَ الْفُرْسَانِ سِيرُوا فِي وَسْطِ الطَّرِيقِ ، يَا

مَعْشَرَ الرِّجَالِ سِيرُوا عَلَى جَنْبِي الطَّرِيقِ ؛

امام کاظم علیه السلام: هنگامی که قائم ما قیام کند ، می گوید : «ای سوارگان! از وسط راه و ای پیادگان از دو سو حرکت کنید. »

امام کاظم علیه السلام : رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ قَوْمٍ يَدْعُو النَّاسَ إِلَى الْحَقِّ يَجْتَمِعُ مَعَهُ قَوْمٌ كَزُبْرِ الْحَدِيدِ ؛ ●

امام کاظم علیه السلام: مردی از قم مردم را به حق فرا می خواند و گروهی استوار ، چون پاره های آهن ، پیرامون او گرد می آیند.

امام کاظم علیه السلام : إِنَّ لِلَّهِ عِبَادًا فِي الْأَرْضِ يَسْعَوْنَ فِي حَوَائِجِ النَّاسِ هُمْ الْأَمْنُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ؛ ●

امام کاظم علیه السلام: خداوند در زمین بندگانی دارد که برای برآوردن نیازهای مردم می کوشند ؛ اینان ایمنی یافتگان روز قیامت اند.

امام کاظم علیه السلام : لَا تَسْتَعْنِي شَيْعَتُنَا عَنْ أَرْبَعٍ : و سُبْحَةَ مَنْ طِينِ قَبْرِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ ؛ ●

امام کاظم علیه السلام: پیروان ما به چهار چیز نیازمندند : و تسبیحی از تربت مزار امام حسین علیه السلام.

امام کاظم علیه السلام : الْمَغْبُونُ مَنْ غُيِبَ عُمُرُهُ سَاعَةً ؛ ●

امام کاظم علیه السلام: زیان کار کسی است که ساعتی از عمرش را زیان کرده باشد.

امام کاظم علیه السلام : مَنْ وَلَّهَهُ الْفَقْرُ أَبْطَرَهُ الْغِنَى ؛ ●

امام کاظم علیه السلام: آن که ناداری (فقر) حیرانش کند ، توانگری سرمستش سازد.

امام کاظم علیه السلام : مَا تَسَابَّ اثْنَانِ إِلَّا انْحَطَّ الْأَعْلَى إِلَى مَرْتَبَةِ الْأَسْفَلِ ؛ ●

امام کاظم علیه السلام: هیچ گاه دو تن به هم دشنام ندادند جز آن که، بالاتر به مرتبه فروتر سقوط کرد.

امام کاظم علیه السلام : جِهَادُ الْمَرَأَةِ حُسْنُ التَّبَعْلِ ؛ ●

امام کاظم علیه السلام: جهاد زن خوب شوهر داری کردن است.

امام کاظم علیه السلام : قُلِ الْحَقُّ وَ إِنْ كَانَ فِيهِ هَلَاكُكَ ، فَإِنَّ فِيهِ نَجَاتَكَ ؛ ●

امام کاظم علیه السلام: حق را بگو ، اگرچه نابودی تو در آن باشد ؛ زیرا نجات تو در همان است.

امام کاظم علیه السلام : إِنَّ الْعَاقِلَ لَا يَكْذِبُ وَ إِنْ كَانَ فِيهِ هَوَاهُ ؛

امام کاظم علیه السلام: خردمند دروغ نمی گوید ، اگرچه میل او در آن باشد.

امام کاظم علیه السلام : التَّوَدُّ إِلَى النَّاسِ نِصْفُ الْعَقْلِ ؛

امام کاظم علیه السلام: مهرورزی با مردم نیمی از عقل است.

امام کاظم علیه السلام : مَنْ اسْتَوَى يَوْمَاهُ فَهُوَ مَغْبُونٌ وَ مَنْ كَانَ آخِرُ يَوْمِيهِ شَرًّا هُمَا فَهُوَ

مَلْعُونٌ وَ مَنْ لَمْ يَعْرِفِ الزِّيَادَةَ فِي نَفْسِهِ فَهُوَ فِي نُقْصَانٍ وَ مَنْ كَانَ إِلَى النُّقْصَانِ فَالْمَوْتُ خَيْرٌ لَهُ مِنَ الْحَيَاةِ ؛

امام کاظم علیه السلام: کسی که دو روزش با هم برابر باشد، زیان کار است. کسی که

امروزش بدتر از دیروزش باشد ، از رحمت خدا به دور است . کسی که رشد و بالندگی در خود نیابد ، به سوی کاستی ها می رود و آن که در راه کاستی و نقصان گام بر می دارد مرگ برایش بهتر از زندگی است.

امام کاظم علیه السلام : إِنَّ الْحَرَامَ لَا يُنْمَى وَ إِنْ نُمِيَ لَا يُبَارِكُ فِيهِ ؛

امام کاظم علیه السلام: مال حرام افزون نمی گردد و اگر هم افزون گردد برکت نمی یابد.

امام کاظم علیه السلام : إِنَّ الْجَنَّةَ وَ الْحُورَ لَتَشْتَاقُ إِلَى مَنْ يَكْسَحُ الْمَسَاجِدَ وَ يَأْخُذُ مِنْهُ

الْقَدَى ؛

امام کاظم علیه السلام: بهشت و حورالعین مشتاق دیدار کسی هستند که مسجد را جاروب

، و آن را گردگیری می کند.

امام کاظم علیه السلام : رَجَبٌ شَهْرٌ عَظِيمٌ يُضَاعَفُ اللَّهُ فِيهِ الْحَسَنَاتُ وَ يَمْحُو فِيهِ السَّيِّئَاتُ

؛

امام کاظم علیه السلام: رجب ماه بزرگی است که خداوند [پاداش] نیکی ها را در آن دو

چندان و گناهان را پاک می کند.

امام کاظم علیه السلام : ثَلَاثُ مُوَبِقَاتٍ : نَكْتُ الصَّفَقَةَ وَ تَرَكْتُ السُّنَّةَ وَ فِرَاقُ الْجَمَاعَةِ ؛

امام کاظم علیه السلام: سه چیز تباهی می آورد : پیمان شکنی ، رها کردن سنت و جدا

شدن از جماعت.

امام کاظم علیه السلام : عَوْنُكَ لِلضَّعِيفِ أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ ؛

امام کاظم علیه السلام: کمک کردن تو به ناتوان ، بهترین صدقه است.

امام کاظم علیه السلام : لَوْ كَانَ فِيكُمْ عِدَّةٌ أَهْلِ بَدْرِ لَقَامَ قَائِمُنَا ؛

امام کاظم علیه السلام : اگر به تعداد اهل بدر [مؤمن کامل] در میان شما بود ، قائم ما قیام می کرد.

امام کاظم علیه السلام : لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يُحَاسِبِ نَفْسَهُ فِي كُلِّ يَوْمٍ ؛

امام کاظم علیه السلام: کسی که هر روز خود را ارزیابی نکند ، از ما نیست.

امام کاظم علیه السلام : مَا مِنْ شَيْءٍ تَرَاهُ عَيْنَاكَ إِلَّا وَفِيهِ مَوْعِظَةٌ ؛

امام کاظم علیه السلام: در هر چیزی که چشمانت می بیند ، موعظه ای است.

امام کاظم علیه السلام : مَنْ كَفَّ غَضَبَهُ عَنِ النَّاسِ كَفَّ اللَّهُ عَنْهُ عَذَابَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ ؛

امام کاظم علیه السلام: هر کس خشم خود را از مردم باز دارد ، خداوند عذاب خود را در روز قیامت از او باز می دارد.

امام کاظم علیه السلام : إِذَا كَانَ ثَلَاثَةٌ فِي بَيْتٍ فَلَا يَتَنَاجَى إِيَّانِ دُونَ صَاحِبَيْهِمَا فَإِنَّ ذَلِكَ مِمَّا يَغْمُهُ ؛

امام کاظم علیه السلام: هر گاه سه نفر در خانه ای بودند ، دو نفرشان با هم نجوا نکنند ؛ زیرا نجوا کردن ، نفر سوم را ناراحت می کند.

امام کاظم علیه السلام : إِيَّاكَ أَنْ تَمْنَعَ فِي طَاعَةِ اللَّهِ فَتُنْفِقُ مِثْلِيهِ فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ ؛

امام کاظم علیه السلام: مبادا از خرج کردن در راه طاعت خدا خودداری کنی ، و آن گاه دو برابرش را در معصیت خدا خرج کنی.

امام کاظم علیه السلام : لَا تُذْهِبِ الْحِشْمَةَ بَيْنَكَ وَبَيْنَ أَخِيكَ وَأَبْقِ مِنْهَا فَإِنَّ ذَهَابَهَا ذَهَابُ الْحَيَاءِ ؛

امام کاظم علیه السلام: مبادا حریم میان خود و برادرت را [یکسره] از میان ببری ؛ چیزی از آن باقی بگذار ؛ زیرا از میان رفتن آن ، از میان رفتن شرم و حیا است.

امام کاظم علیه السلام : أْبْلَغُ خَيْرًا وَ قُلُّ خَيْرًا وَلَا تَكُنْ أُمَّعَةً ؛

امام کاظم علیه السلام: خیر برسان و سخن نیک بگو و سست رأی و فرمان بر هر کس مباش.

امام کاظم علیه السلام: الْمُصِيبَةُ لِلصَّابِرِ وَاحِدَةٌ وَ لِلجَّازِعِ اثْنَتَانِ ؛

امام کاظم علیه السلام: مصیبت برای آدم شکیبا یکی است و برای ناشکیبا دوتا.

امام کاظم علیه السلام: الصَّبْرُ عَلَى العَافِيَةِ اعْظَمُ مِنَ الصَّبْرِ عَلَى البَلَاءِ ؛

امام کاظم علیه السلام: شکیبایی در عافیت بزرگ تر است از شکیبایی در بلا.

امام کاظم علیه السلام: لَوْ كَانَ فِيكُمْ عِدَّةٌ اَهْلِ بَدْرِ لَقَامَ قَائِمُنَا ؛

امام کاظم علیه السلام: اگر به تعداد اهل بدر [مؤمن کامل] در میان شما بود ، قائم ما قیام می کرد.

امام کاظم علیه السلام: كَانَ يُعْرِفُ مَوْضِعَ سُجُودِ أَبِي عَبْدِاللهِ بِطِيبِ رِيحِهِ ؛

امام کاظم علیه السلام: سجده گاه امام صادق علیه السلام از بوی خوش آن شناخته می شد.

23 امام کاظم علیه السلام: إِنَّ رَسُولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ آله كَانَ إِذَا آتَاهُ الضَّيْفُ أَكَلَ مَعَهُ وَ لَمْ يَرْفَعْ يَدَهُ مِنَّا حَتَّى يَرْفَعَ الضَّيْفُ يَدَهُ؛

رسول خدا صلی الله علیه و آله هرگاه میهمان داشتند، با او غذا می خوردند و دست از سفره و غذا نمی کشیدند، تا آن که میهمان دست از غذا خوردن بکشد.

32 امام کاظم علیه السلام: كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ آله إِذَا أَصْبَحَ مَسَحَ عَلَى رُؤُوسِ وُلْدِهِ وَ وُلْدِ وُلْدِهِ؛

هرگاه صبح می شد پیامبر صلی الله علیه و آله دست نوازش بر سر فرزندان و نوه های خود می کشیدند.

25 امام کاظم علیه السلام: سُنِيَ الكَاطِمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: وَ أَيُّ آيَةٍ اعْظَمُ فِي كِتَابِ اللهِ؟ فَقَالَ: بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ؛

از امام کاظم علیه السلام پرسیدند: کدامیک از آیات کتاب خدا برتر و بزرگ تر است؟ فرمودند: بسم الله الرحمن الرحيم.

34 امام کاظم علیه السلام : ما من أحدٍ دهمه أمرٌ يعمُّه أو كربته كربةٌ فرقع رأسه إلى السماء ثمقال ثلاث مراتٍ: بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ إِلَّا فَرَجَ اللَّهُ كُرْبَتَهُ وَاذْهَبَ غَمَّهُ؛

هر کس گرفتار چیزی است که غمگینش می سازد یا ناخوشایندی که ناراحتش می کند، اگر سر به آسمان بلند کند و سه بار بسم الله الرحمن الرحيم بگوید، بی تردید، خداوند، گره از کارش خواهد گشود و غمش را برطرف خواهد کرد.

38 امام کاظم علیه السلام : طوبى للمُصلِحينَ بينَ الناسِ، أولئك همُ المُقربونَ يومَ القيامةِ؛ خوشا به حال اصلاح کنندگان بین مردم، که آنان همان مقربان روز قیامت اند.

23 امام موسی کاظم علیه السلام : أداءُ الأمانةِ والصّدقُ يجلبانِ الرزقَ، والخيانةُ والكذبُ يجلبانِ الفقرَ و النفاقَ؛

ادای امانت و راستگویی روزی را زیاد می کند و خیانت و دروغگویی باعث فقر و نفاق می شود.

33 امام کاظم علیه السلام : السّواكُ فی الخلاءِ یورثُ البخرَ؛

مسواک زدن در توالت، دهان را بدبو می کند.

11 امام کاظم علیه السلام : إذا كانَ لكِ يا سَماعةُ إلى اللهِ عَزَّوَجَلَّ حاجَةٌ فقلِ : اللَّهُمَّ إِنِّي أَسأُ لُكَبِحَقِّ مُحَمَّدٍ وَ عَلِيٍّ فَإِنَّ لَهُمَا عِنْدَكَ شَأناً مِنَ الشَّانِ وَ قَدراً مِنَ القَدْرِ فَبِحَقِّ ذالِكَ الشَّانِوَ بِحَقِّ ذالِكَ القَدْرِ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ ، وَ أَنْ تَفْعَلَ بِي كذاً وَ كذاً . فَإِنَّهُ إِذا كانَ يومُ القِيامَةِ لَمْ يَبْقَ مَلَكٌ مُقَرَّبٌ وَ لا نَبِيٌّ مُرْسَلٌ وَ لا مُؤمِنٌ مُمْتَحَنٌ إِلاَّ وَ هُوَ يَحْتَاجُائِيهِما في ذالِكَ اليَوْمِ ؛

ای سماعه! هر گاه به درگاه خداوند عزوجل حاجتی داشتی ، بگو : بار خدایا! به حق محمد و علی ، از تو درخواست می کنم ، زیرا آن دو را نزد تو مقام و منزلتی بزرگ است . پس به حق آن مقام و آن منزلت ، از تو درخواست می کنم که بر محمد و خاندان محمد ، درود فرستی و فلان و بهمان حاجتم را برآوری، زیرا در روز قیامت ، هیچ فرشته مقرب و پیامبر مرسل و مؤمن مخلصی نباشد ، مگر این که به آن دو نیازمند باشد.

11 امام کاظم علیه السلام : اِدْفَعُوا مُعالِجَةَ الاَطْبائِ ما اَنْدَفَعَ الداءُ عَنْكُمْ فَإِنَّهُ بِمَنْزِلَةِ البِناءِ قَليلُهُجْرٌ إلى كَثيرِهِ؛

تا زمانی که بیماری، به جد با شما درگیر نشده است، درگیر معالجه طیبیان نشوید، که درمان به مانند ساختمان است که اندک آن، شخص را به مقدار فراوانش می کشاند. ●

17 امام کاظم علیه السلام : إِنَّ لُقْمَانَ قَالَ لِابْنِهِ: يَا بُنَيَّ إِنَّ الدُّنْيَا بَحْرٌ عَمِيقٌ قَدْ غَرِقَ فِيهَا عَالَمٌ كَثِيرٌ فَلْتَكُنْ سَفِينَتَكَ فِيهَا تَقْوَى اللَّهِ وَ حَشْوُهَا الْإِيمَانَ وَ شِرَاعُهَا التَّوَكُّلَ وَ قَيْمُهَا الْعَقْلَ وَ دَلِيلُهَا الْعِلْمَ وَ سُكَّانُهَا الصَّبْرَ؛

لقمان به فرزندش فرمود: «فرزندم! دنیا دریایی عمیق است که بسیاری در آن غرق شدند. پس باید در این دریا، کشتی ات تقوای الهی، بار آن ایمان، بادبانش توکل بر خدا، ناخدایش عقل، راهنمایش علم و سکانش (فرمانش) صبر باشد» ●.

35 امام کاظم علیه السلام : كَمَا لَا يَقُومُ الْجَسَدُ إِلَّا بِالنَّفْسِ الْحَيَّةِ فَكَذَلِكَ لَا يَقُومُ الدِّينُ إِلَّا بِالنِّيَّةِ الصَّادِقَةِ وَ لَا تَثْبُتُ النِّيَّةُ الصَّادِقَةُ إِلَّا بِالْعَقْلِ؛

همان گونه که قوام جسم، تنها به جان زنده است، قوام دینداری هم تنها به نیت پاک است و نیت پاک، جز با عقل حاصل نمی شود. ●.

38 امام کاظم علیه السلام : لَيْسَ مِنْ مَن لَمْ يُحَاسِبْ نَفْسَهُ فِي كُلِّ يَوْمٍ فَإِنَّ عَمَلَ خَيْرًا اسْتَرَادَ اللَّهُ مِنْهُ وَ حَمِدَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَ إِنَّ عَمَلِ شَيْئًا شَرًّا اسْتَغْفَرَ اللَّهُ وَ تَابَ إِلَيْهِ؛

از ما نیست کسی که هر روز اعمال خود را محاسبه نکند تا اگر نیکی کرده از خدا بخواهد بیشتر نیکی کند و خدا را بر آن سپاس گوید و اگر بدی کرده از خدا آمرزش بخواهد و توبه نماید. ●.

28 امام کاظم علیه السلام : قَالَ بَعْضُهُمْ : شَكَوْتُ إِلَى أَبِي الْحَسَنِ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ ابْنَ آدَمَ ، فَقَالَ : لَا تَضْرِبْهُ ، وَاهْجُرْهُ وَ لَا تُطَلِّمْ ؛

کسی گفت : از فرزندم به امام کاظم علیه السلام شکایت کردم . ایشان فرمودند : «او را نزن بلکه با او قهر کن ولی نه به مدت طولانی» ●.

32 امام کاظم علیه السلام : تُسْتَحَبُّ عَرَامَةُ الصَّبِيِّ فِي صِغَرِهِ لِيَكُونَ حَلِيمًا فِي كِبَرِهِ ، مَا يَنْبَغَانُ يَكُونُ إِلَّا هَكَذَا ؛

خوب است بچه در کودکی بازی گوش باشد تا در بزرگی سالی بردبار گردد و شایسته نیست که جز این باشد. ●.

27 امام کاظم علیه السلام: وَاللَّهِ مَا أُعْطِيَ مُؤْمِنٌ قَطُّ خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ، إِلَّا بِحُسْنِ ظَنِّهِ بِاللَّهِ عَزَّوَجَلَّ وَرَجَائِهِ لَهُ وَحُسْنِ خُلُقِهِ وَالْكَفِّ عَنِ اغْتِيَابِ الْمُؤْمِنِينَ؛

به خدا قسم خیر دنیا و آخرت را به مؤمنی ندهند مگر به سبب حسن ظن و امیدواری او به خدا و خوش اخلاقی اش و خودداری از غیبت مؤمنان.

35 امام کاظم علیه السلام: إِنَّ لِلَّهِ عِبَادًا فِي الْأَرْضِ يَسْعَوْنَ فِي حَوَائِجِ النَّاسِ هُمْ الْأَمِنُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؛

خدا را در زمین بندگانی است که برای رفع نیازهای مردم می کوشند. اینان در روز قیامت در امان هستند.

36 امام کاظم علیه السلام: النَّاسُ عَلَى أَرْبَعَةِ أَصْنَافٍ: جَاهِلٌ مُتَرَدِّى مُعَانِقٍ لِهَوَاهُ وَ عَابِدٌ مُتَّقٍ كُلَّمَا أَزْدَادَ عِبَادَةَ أَزْدَادَ كِبْرًا وَ عَالِمٌ يُرِيدُ أَنْ يُوْطَأَ عُقْبَاهُ وَ يُحِبُّ مَحْمَدَةَ النَّاسِ وَ عَارِفٌ عَلَى طَرِيقِ الْحَقِّ يُحِبُّ الْقِيَامَ بِهِ فَهُوَ عَاجِزٌ أَوْ مَغْلُوبٌ فَهَذَا أَمْثَلُ أَهْلِ زَمَانِكَ وَ أَرْجَحُهُمْ عَقْلًا؛

مردم چهار گروهند: جاهلی که غرق در هوا و هوس و در معرض هلاکت است، عابدی که تظاهر به تقوا می کند و هر چه بیشتر عبادت می نماید، تکبرش بیشتر می شود، عالمی که می خواهد پشت سرش حرکت کنند و دوست دارد از او تعریف نمایند، وحق شناس حق پویی که دوست دارد حق را به پادارد، اما یا ناتوان است و یا زیر سلطه چنین فردی بهترین نمونه روزگار و عاقل ترین مردم دوران است.

32 امام کاظم علیه السلام: عَنْ عَلِيِّ بْنِ جَعْفَرٍ عَنْ أَخِيهِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: وَ سَأَلْتُهُ عَنْ رَجُلٍ أَعْطِيَ رَجُلًا مِائَةَ دِرْهَمٍ عَلَى أَنْ يُعْطِيَهُ خَمْسَةَ دَرَاهِمٍ أَوْ أَقَلَّ أَوْ أَكْثَرَ قَالَ: هَذَا الرَّبَّاءُ الْمَحْضُ؛

علی بن جعفر می گوید: از برادرم امام کاظم علیه السلام در مورد مردی که صد درهم قرض به دیگری داد به این شرط که پنج درهم یا کمتر یا بیشتر به او بدهد پرسیدم؟ فرمودند: این عمل ربای محض است.

35 امام کاظم علیه السلام: أَلْمُؤْمِنُ قَلِيلُ الْكَلَامِ كَثِيرُ الْعَمَلِ، وَ الْمُنَافِقُ كَثِيرُ الْكَلَامِ قَلِيلُ الْعَمَلِ؛

مؤمن کم حرف و پر کار است و منافق پر حرف و کم کار.

39 امام کاظم علیه السلام: مُشَاوَرَةُ الْعَاقِلِ النَّاصِحِ يُمْنٌ وَ بَرَكَاتٌ وَ رُشْدٌ وَ تَوْفِيقٌ مِنَ اللَّهِ؛

مشورت با عاقل خیرخواه، خجستگی، برکت، رشد و توفیقی از سوی خداست. ❀

17 امام کاظم علیه السلام: عَلَيْكَ بِاللَّفْتِ فَكُلُهُ - يَعْنِي السَّلْجَمَ - فَإِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا وَ لَهُ عِرْقَمِنَ الْجُدَامِ، وَ اللَّفْتُ يُذِيبُهُ؛

شلغم بخور، زیرا هیچ کس نیست که در او رگی از جذام نباشد، و شلغم این رگ را می سوزاند. ❀

17 امام کاظم علیه السلام: قُلِ الْحَقُّ وَ إِنْ كَانَ فِيهِ هَلَاكُكَ فَإِنَّ فِيهِ نَجَاتَكَ... إِتَّقِ اللَّهَ وَ دَعِ الْبَاطِلَ إِنْ كَانَ فِيهِ نَجَاتُكَ فَإِنَّ فِيهِ هَلَاكُكَ؛

حق را بگو اگر چه نابودی تو در آن باشد، زیرا که نجات تو در آن است... تقوای الهی پیشه کن و باطل را فرو گذار هر چند [به ظاهر] نجات تو در آن باشد، زیرا که نابودی تو در آن است. ❀

يا هشام! إِنَّ الْعَاقِلَ لَا يَكْذِبُ وَإِنْ كَانَ فِيهِ هَوَاهُ؛

ای هشام! خردمند دروغ نگوید ، هر چند دلخواهش باشد.

يا هشام! إِنَّ الْعَاقِلَ لَا يُحَدِّثُ مَنْ يَخَافُ تَكْذِيبَهُ وَلَا يَسْأَلُ مَنْ يَخَافُ مَنَعَهُ؛

ای هشام! خردمند با آن کس که از تکذیبش بیم دارد ، سخن نمی گوید ، و از هر کس که از دریغ ورزی اش بیم دارد ، درخواست نمی کند.

اسْتَحْيُوا مِنَ اللَّهِ فِي سَرَائِرِكُمْ كَمَا تَسْتَحْيُونَ مِنَ النَّاسِ فِي عَلَانِيَتِكُمْ؛

از خدا در نهان های خویش شرم دارید ، همچنان که در عیان از مردم ، شرم می کنید.

يا هشام! تَعَلَّمْ مِنَ الْعِلْمِ مَا جَهَلْتَ وَعَلَّمِ الْجَاهِلَ مِمَّا عُلِّمْتَ؛

ای هشام! آنچه از دانش [تاکنون] نیاموخته ای ، بیاموز و از آنچه آموخته ای ، به نادان بیاموز.

أَكْمَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا؛

کامل ترین مؤمنان در ایمان ، نیک خوترین آنهاست.

يا هشام! مَثَلُ الدُّنْيَا مَثَلُ مَاءِ الْبَحْرِ كُلَّمَا شَرِبَ مِنْهُ الْعَطْشَانُ ازْدَادَ عَطْشًا حَتَّى يَقْتُلَهُ؛

ای هشام! داستان دنیا به آب دریا ماند که تشنه هر چه از آن بنوشد ، تشنگی اش فزونی یابد تا او را بکشد.

يا هشام! إِيَّاكَ وَالْكِبْرَ فَإِنَّهُ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ حَبَّةٌ مِنَ الْكِبْرِ؛

ای هشام! از بزرگنمایی پرهیز ؛ زیرا هر کس در او هم وزنِ دانه ای بزرگنمایی باشد ، به بهشت درنیاید.

يا هشام! لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يُحَاسِبْ نَفْسَهُ فِي كُلِّ يَوْمٍ فَإِنْ عَمِلَ حَسَنًا اسْتَزَادَ مِنْهُ وَإِنْ عَمِلَ سَيِّئًا اسْتَعْفَرَ اللَّهَ مِنْهُ وَتَابَ إِلَيْهِ؛

ای هشام! از ما نیست آن که هر روز به حساب خود نرسد [تا] اگر کار نیک کرده ، بر آن بیفزاید و اگر بد کرده ، از خدا آمرزش خواهد و به درگاهش توبه آرد.

يا هشام! إِيَّاكَ وَالطَّمَعَ وَعَلَيْكَ بِالْيَأْسِ مِمَّا فِي أَيْدِي النَّاسِ؛

ای هشام! از طمع پرهیز و تو را از آنچه در دست مردم است ، نومییدی باید.

مَنْ أَيْقَنَ بِالْخَلْفِ جَادَ بِالْعَطِيَّةِ؛

هر که به عوض (و پاداش) گرفتن یقین داشته باشد ، در بخشندگی ، گشاده دستی می کند.

مَنْ اقْتَصَدَ وَقَعَّ بِقِيَّتِ عَلَيْهِ النُّعْمَةُ وَمَنْ بَدَّرَ وَأَسْرَفَ زَالَتْ عَنْهُ النُّعْمَةُ؛

هر که میانه روی کند و قناعت ورزد ، نعمت بر او بپاید و هر که بی جا مصرف نماید و زیاده روی کند ، نعمتش زوال یابد.

إِتَّقِ اللَّهَ وَقُلِ الْحَقُّ وَإِنْ كَانَ فِيهِ هَلَاكُكَ فَإِنَّ فِيهِ نَجَاتَكَ؛

از خدا پروا دار و حق را بگو ، اگر چه هلاکت تو در آن باشد ، که نجاتت در همان حق گویی است.

إِيَّاكَ أَنْ تَمْنَعَ فِي طَاعَةِ اللَّهِ فَتُنْفِقَ مِثْلِيهِ فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ؛

پرهیز که [از صرف مالی] در راه طاعت خدا دریغ ورزی ، آن گاه ، دوچندانش را در راه معصیت خرج کنی.

ثَلَاثٌ يَجْلِيْنَ الْبَصَرَ : النَّظْرُ إِلَى الْخُضْرَةِ وَالنَّظْرُ إِلَى الْمَاءِ الْجَارِي وَالنَّظْرُ إِلَى الْوَجْهِ الْحَسَنِ؛

سه چیز دیده را روشن کند : به سبزه نگریستن ، به آب روان نگریستن و به روی زیبا نگریستن.

لَيْسَ حُسْنُ الْجَوَارِ كَفَّ الْأَذَى وَلَكِنْ حُسْنُ الْجَوَارِ الصَّبْرُ عَلَى الْأَذَى؛

خوشن همسایگی [تنها] خودداری از آزار دادن [همسایه] نیست ، بلکه شکیبایی بر آزار [دیدن از همسایه] است.

إِيَّاكَ وَالضَّجَرَ وَالْكَسَلَ فَإِنَّهُمَا يَمْنَعَانِ حَظَّكَ مِنَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ؛

از تنگ دلی و تن آسایی بپرهیز ؛ زیرا این هر دو ، تو را از بهره های دنیا و آخرت باز می دارد.

اجْعَلُوا لِأَنْفُسِكُمْ حَظًّا مِنَ الدُّنْيَا بِإِعْطَائِهَا مَا تَشْتَهِي مِنَ الْحَلَالِ وَمَا لَا يَثْلُمُ الْمُرُوءَةَ وَمَا لَا سَرَفَ فِيهِ وَاسْتَعِينُوا بِذَلِكَ عَلَى أُمُورِ الدِّينِ ؛

برای نفس خود از دنیا بهره ای قرار دهید . به آن اندازه که آنچه خواهش حلال کند و به مردانگی خللی نرساند و زیاده روی در آن نباشد ، به او بدهید ، و از این روش ، در انجام دادن امور دین یاری جوئید (و نیرو یابید).

مَنْ لَمْ يَتَفَقَّهْ فِي الدِّينِ لَمْ يَرْضَ اللَّهُ لَهُ عَمَلًا؛

هر که فهم دین نیابد ، خداوند ، هیچ کرداری را از او نپسندد.

الإِيمَانُ هُوَ مَعْرِفَةٌ بِالْقَلْبِ وَإِقْرَارٌ بِاللِّسَانِ وَعَمَلٌ بِالْأَرْكَانِ؛

ایمان ، شناخت به دل ، اقرار به زبان و کردار به اندام هاست.

إِنَّ الْإِمَامَ زِمَامَ الدِّينِ وَنِظَامَ الْمُسْلِمِينَ وَصَلَاحُ الدُّنْيَا وَعِزُّ الْمُؤْمِنِينَ؛

امام ، زمام دین و [مایه] نظام یافتن مسلمانان و صلاح جهان و عزت مؤمنان است.

الإمام الكاظم عليه السلام : مَنْ مَاتَ لَا يَعْرِفُ إِمَامَهُ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً ، وَحُوسِبَ بِمَا عَمِلَ فِي الْإِسْلَامِ .

امام کاظم علیه السلام : هر که بمیرد و امامش را نشناسد مرده است چونان در جاهلیت، و عملکردش در دوران اسلام مورد بازپرسی قرار می گیرد .

الإمام الكاظم عليه السلام - في جوابِ خَلْفِ بْنِ حَمَادِ الكُوفِيِّ لَمَّا سَأَلَهُ عَنِ مَسْأَلَةٍ مُشْكَلَةٍ - :
واللَّهِ ، إِنِّي مَا أُخْبِرُكَ إِلَّا عَنِ رَسولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَنِ جِبْرِئِيلَ عَنِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ .

امام کاظم علیه السلام - در پاسخ خلف بن حماد کوفی که پرسش دشواری را از امام پرسید - :به خدا سوگند، من تو را آگاه نمی کنم مگر به نقل از رسول خدا صلی الله علیه و آله ، به نقل از جبرئیل به نقل از خداوند عز و جل .

الإمام الكاظم عليه السلام - لِمَنْ سَأَلَهُ : أُنِّي لَكُمْ التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلُ وَكُتُبُ الْأَنْبِيَاءِ ؟ - : هِيَ عِنْدَنَا وَرِاثَةٌ مِنْ عِنْدِهِمْ ، نَقَرُوهَا كَمَا قَرَأُوهَا ، وَنَقُولُهَا كَمَا قَالُوا ، إِنَّ اللَّهَ لَا يَجْعَلُ حُجَّةً فِي أَرْضِهِ يُسْأَلُ عَنْ شَيْءٍ فَيَقُولُ : لَا أَدْرِي .

امام کاظم علیه السلام - در حدیث بریه (بریهة) که از ایشان پرسید: تورات، انجیل و کتب پیامبران از کجا به شما رسیده است؟ - فرمود: این کتابها از ایشان به ما به ارث رسیده است. ما هم آنها را چنانکه ایشان می خوانده اند می خوانیم و به آنها اعتقاد داریم چنان که آنها اعتقاد داشته اند. خداوند در زمین حجتی قرار نمی دهد که پیرامون مسأله ای از او پرسش کنند و او بگوید: نمی دانم .

الإمام الكاظم عليه السلام : مَبْلَغُ عِلْمِنَا عَلَى ثَلَاثَةِ وُجُوهِ : ماضٍ وَغَابِرٍ وَحَادِثٍ ، فَأَمَّا الْمَاضِي فَمُفَسَّرٌ ، وَأَمَّا الْغَابِرُ فَمَزْبُورٌ ، وَأَمَّا الْحَادِثُ فَقَدْ فُتِنَ فِي الْقُلُوبِ ، وَنَقَرَ فِي الْأَسْمَاعِ ، وَهُوَ أَفْضَلُ عِلْمِنَا ، وَلَا نَبِيَّ بَعْدَ نَبِيِّنَا .

امام کاظم علیه السلام : دانش ما به سه گونه : گذشته، آینده و پدید شونده، گذشته، که تفسیر شده است و آینده، که در جامعه و مصحف نوشته شده و پدید شونده، که از راه الهام به دل و تأثیر در گوش باشد و این بهترین دانش ماست و پس از پیامبر ما دیگر پیامبری نیست .

الإمام الكاظم عليه السلام : نَحْنُ فِي الْعِلْمِ وَالشَّجَاعَةِ سَوَاءٌ ، وَفِي الْعَطَايَا عَلَى قَدْرِ مَا نُؤْمَرُ .

امام کاظم علیه السلام : ما همه در علم و شجاعت، یکسانیم ولی در بخشش، به اندازه ای هستیم که مأموریم .

الإمام الكاظم عليه السلام : - لَمَّا طَلَبَ مِنْهُ السَّنْدِيُّ بْنُ شَاهِكٍ أَنْ يُكَفِّنَهُ - : إِنَّا أَهْلُ بَيْتِ حَجٍّ صَرُورَتِنَا وَمُهَوَّرُ نِسَانِنَا وَأَكْفَانُنَا مِنْ طَهْوَرِ أَمْوَالِنَا .

امام کاظم علیه السلام - به سندی بن شاهک که خواستار به عهده گرفتن تکفین ایشان بود ، فرمود : ما خاندانی هستیم که [هزینه] نخستین حج و کابین زنان و [هزینه] کفنمان از پاک ترین اموال ماست .

الإمام الكاظم عليه السلام : مَنْ تَقَدَّمَ إِلَى وَلايَتِنَا أُخِّرَ عَن سَقَرٍ ، وَمَنْ تَأَخَّرَ عَنَّا تَقَدَّمَ إِلَى سَقَرٍ .

امام کاظم علیه السلام : هر که به سوی ولایت ما پیش رود از دوزخ واپس ماند و هر که از ولایت ما عقب ماند به سوی دوزخ پیش رود .

الإمام الكاظم عليه السلام : وَإِنَّمَا جَعَلَ اللَّهُ هَذَا الْخُمْسَ خَاصَّةً لَهُمْ دُونَ مَسَاكِينِ النَّاسِ وَأَبْنَاءِ سَبِيلِهِمْ ، عَوْضًا لَهُمْ مِنْ صَدَقَاتِ النَّاسِ ، تَنْزِيهَاً مِنَ اللَّهِ لَهُمْ لِقَرَابَتِهِمْ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، وَكَرَامَةً مِنَ اللَّهِ لَهُمْ عَنِ أَوْسَاخِ النَّاسِ ، فَجَعَلَ لَهُمْ خَاصَّةً مِنْ عِنْدِهِ مَا يُغْنِيهِمْ بِهِ عَنِ أَنْ يُصَيِّرَهُمْ فِي مَوْضِعِ الذُّلِّ وَالْمَسْكَنَةِ .

امام کاظم علیه السلام : خداوند در حقیقت این خمس را مختص آنان قرار داد و نه برای بینوایان و در راه ماندگان سایر مردم و این برای آنها به جای صدقات مردم است [که بر سادات حرام گردیده] و برای آن است که خداوند خواسته است ایشان را به سبب خویشاوندیشان با رسول خدا صلی الله علیه و آله از چرک های [اموال] مردم [یعنی صدقات و زکات] پاک گرداند و بدین وسیله کرامتشان بخشد؛ لذا مال مخصوصی را از جانب خود برای آنان مقرر داشت تا به واسطه آن بی نیاز شوند و در معرض خواری و درویشی قرار نگیرند .

الإمام الكاظم عليه السلام : مَنْ أَبْغَضَنَا فَقَدْ أَبْغَضَ مُحَمَّدًا ، وَمَنْ أَبْغَضَ مُحَمَّدًا فَقَدْ أَبْغَضَ اللَّهَ ، وَمَنْ أَبْغَضَ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يُصَلِّيَهُ النَّارَ وَمَا لَهُ مِنْ نَصِيرٍ .

امام کاظم علیه السلام : هر کس ما را دشمن بدارد، محمد را دشمن داشته است و هر کس محمد را دشمن بدارد، خدا را دشمن داشته است و هر که خدای عز و جل را دشمن بدارد، بر خداوند حق است که او را در آتش افکند و وی را هیچ یآوری نباشد .

الإمام الكاظم عليه السلام : أَسَأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ . . . اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ أَيْمَةَ الْهُدَى ، وَمَصَابِيحِ الدُّجَى ، وَأَمْنَائِكَ فِي خَلْقِكَ ، وَأَصْفِيَائِكَ مِنْ عِبَادِكَ ، وَحُجَجِكَ فِي أَرْضِكَ ، وَمَنَارِكَ فِي بِلَادِكَ ، الصَّابِرِينَ عَلَى بَلَائِكَ ، الطَّالِبِينَ رِضَاكَ ، الْمُؤْمِنِينَ بِوَعْدِكَ ، غَيْرِ شَاكِينَ فِيكَ وَلَا جَا حِدِينَ عِبَادَتِكَ ، وَأَوْلِيَائِكَ ، وَسَلَائِلِ أَوْلِيَائِكَ ، وَخُزَّانِ عِلْمِكَ ، الَّذِينَ جَعَلْتَهُمْ مَفَاتِيحَ الْهُدَى ، وَنُورَ مَصَابِيحِ الدُّجَى ، صَلِّوَاتِكَ عَلَيْهِمْ وَرَحْمَتِكَ وَرِضْوَانِكَ .

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، وَعَلَى مَنْارِكَ فِي عِبَادِكَ ، الدَّاعِي إِلَيْكَ بِإِذْنِكَ ، القائمِ بِأَمْرِكَ ، الْمُؤَدِّي عَنْ رَسُولِكَ عَلَيْهِ وَآلِهِ السَّلَامُ .

اللَّهُمَّ إِذَا أَظْهَرْتَهُ فَأَنْجِرْ لَهُ مَا وَعَدْتَهُ ، وَسُقْ إِلَيْهِ أَصْحَابَهُ وَانصُرْهُ ، وَقَوِّ ناصِرِيهِ ، وَبَلِّغْهُ أَفْضَلَ أَمَلِهِ ، وَأَعْطِهِ سُؤْلَهُ ، وَجَدِّدْ بِهِ عَنْ مُحَمَّدٍ وَأَهْلِ بَيْتِهِ بَعْدَ الدُّلِّ الَّذِي قَدْ نَزَلَ بِهِمْ بَعْدَ نَبِيِّكَ فَصَارُوا مَقْتُولِينَ مَطْرُودِينَ مُشْرَدِينَ خَائِفِينَ غَيْرِ آمِنِينَ . لَقُوا فِي جَنْبِكَ - ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِكَ وَطَاعَتِكَ - الأذى وَالتَّكْذِيبَ ، فَصَبَرُوا عَلَى مَا أَصَابَهُمْ فِيكَ ، راضِينَ بِذَلِكَ ، مُسَلِّمِينَ لَكَ فِي

جَمِيعِ مَا وَرَدَ عَلَيْهِمْ وَمَا يَرِدُ إِلَيْهِمْ .

اللَّهُمَّ عَجِّلْ فَرَجَ قَائِمِهِمْ بِأَمْرِكَ ، وَانصُرْهُ وَانصُرْ بِهِ دِينَكَ الَّذِي غَيْرَ وَبُدِّلْ ، وَجَدِّدْ بِهِ مَا امْتَحَى مِنْهُ وَبُدِّلْ بَعْدَ نَبِيِّكَ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ .

امام کاظم علیه السلام: بارخدایا، بر اهل بیت او (محمد صلی الله علیه و آله) صلوات فرست، همانان که پیشوایان هدایتند و چراغهای فروزان در تاریکیها و امنای تو در میان خلقت و بندگان برگزیده ات و حجت های تو در روی زمینت و مناره های تو در شهرهایت، شکیبایان بر بلایت، جویندگان خشنودیت، وفا کنندگان به وعده ات، آنان که در تو شک ندارند و منکر عبادت تو نیستند، دوستان تو اند و از نسل دوستان تو و خزانه داران دانش تو، همانان که کلیدهای هدایت قرارشان دادی و پرتو چراغهای تاریکیها، درود و رحمت و رضوان تو بر آنان باد .

بارخدایا! بر محمد و آل محمد درود فرست و نیز بر او که چراغ راهنمای تو در میان بندگان توست، همو که به اذن تو به سوی تو دعوت می کند و فرمان تو را بر پا می دارد و پیام رسول تو را، که بر او و خاندانش سلام باد، می رساند .

بارخدایا، آن گاه که او را آشکار ساختی، وعده ای را که به او داده ای به کار بند و یارانش را به سوی او روان کن و یاریش رسان و یارانش را نیرو ده ، و او را به بهترین آرزویش برسان و خواسته اش را برآور و به واسطه او، محمد و اهل بیتش را که بعد از پیامبرت آن بلاها و ستمها بر سرشان آمد، قدرتی تازه بخش، همانان که دستخوش کشتار و طرد و آوارگی و رعب و وحشت و ناامنی شدند و به خاطر آن که جویای خشنودی و طاعت تو بودند، آزارها دیدند و تکذیب شدند، ولی بر آن چه [از رنج و سختی و محنت که] در راه تو به آنان رسید، شکیبایی کردند و آنها را به جان خریدند و در تمام آن چه که بر سرشان آمد و می آید، تسلیم (خواست) تو شدند .

بار خدایا! در فرج قائم آنان که فرمان تو را برپا می دارد، تعجیل فرما و او را یاری رسان

و به واسطه او دینت را که دستخوش تغییر و تبدیل شده است، نصرت عطا فرما و به وسیله او آن چه را از دینت که بعد از پیامبر تو نابود و تحریف گشته، تجدید فرما .

الإمام الكاظم عليه السلام : رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ قَوْمٍ يَدْعُو النَّاسَ إِلَى الْحَقِّ ، يَجْتَمِعُ مَعَهُ قَوْمٌ كَزُبْرِ الْحَدِيدِ ، لَا تُزَلُّهُمْ الرِّيَّاحُ الْعَوَاصِفُ ، وَلَا يَمْلُونَ مِنَ الْحَرْبِ وَلَا يَجْبُنُونَ ، وَعَلَى اللَّهِ يَتَوَكَّلُونَ ، وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ .

امام کاظم علیه السلام : مردی از اهالی قم، مردم را به سوی حق فرا می خواند و عده ای برگردش جمع می شوند که چونان قطعات آهن، سخت و استوارند، بادهای توفنده، آنان را از جای نمی جنباند و از جنگ، خسته نمی شوند و از آن(جنگ)، نمی هراسند، به خدا توکل دارند و عاقبت، از آن پرهیزگاران است .

الإمام الكاظم عليه السلام - في بيان ذكر سجدة الشكر - : اللَّهُمَّ إِنِّي أُنشِدُكَ بِإِيوَانِكَ «وعد الله الذين آمنوا منكم وعملوا الصالحات ليستخلفنهم في الأرض كما استخلف الذين من قبلهم وليمكنن لهم دينهم الذي ارتضى لهم وليبدلنهم من بعد خوفهم أمنا يعبدونني لا يشركون بي شيئا) «مرآة العقول : ١٥ / ١٣٥ ، راجع : البحار : ١٠١ / ٢٢١ وملاذ الأخيار : ٩ / ١٦٣ (عَلَى نَفْسِكَ لِأَوْلِيَائِكَ لَتُظْفِرَنَّهُمْ بَعْدُوكَ وَعَدْوُهُمْ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى الْمُسْتَحْفِظِينَ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ . اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْيُسْرَ بَعْدَ الْعُسْرِ .

امام کاظم علیه السلام - در بیان ذکر سجده شکر - : بار خدایا، تو را به حق و عده ای که به دوستانت داده ای و متعهد شده ای آنان را بر دشمن خودت و دشمن آنان پیروز گردانی، قسم می دهم که بر محمد و آل محمد که حافظان (دین و شریعت تو و امانت دارانت) هستند، درود فرستی؛ بار خدایا، آسانی پس از دشواری (و فرج بعد از شدت) را از تو مسألت می کنم .

الإمام الكاظم عليه السلام : لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يُحَاسِبْ نَفْسَهُ كُلَّ يَوْمٍ ، فَإِنَّ عَمَلَ حَسَنًا اسْتَزَادَ اللَّهُ ، وَإِنْ عَمَلَ سَيِّئًا اسْتَغْفَرَ اللَّهُ مِنْهُ وَتَابَ إِلَيْهِ .

امام کاظم علیه السلام : از ما نیست کسی که هر روز، به حساب اعمال خود رسیدگی نکند تا اگر دید کار نیک کرده است، از خداوند بیشتر بخواهد و اگر کار بد کرده، برای آن از خداوند آمرزش بخواهد و به درگاه او توبه کند .

الإمام الكاظم عليه السلام : إِنَّ لُقْمَانَ قَالَ لِابْنِهِ : . . . يَا بُنَيَّ ، إِنَّ الدُّنْيَا بَحْرٌ عَمِيقٌ ، قَدْ غَرِقَ فِيهَا عَالَمٌ كَثِيرٌ ، فَالْتَكُنْ سَفِينَتَكَ فِيهَا تَقْوَى اللَّهِ ، وَحَشْوُهَا الْإِيمَانَ ، وَشِرَاعُهَا التَّوَكُّلَ ، وَقِيْمُهَا الْعَقْلَ ، وَدَلِيلُهَا الْعِلْمَ ، وَسُكَّانُهَا الصَّبْرَ .

امام کاظم علیه السلام : لقمان به فرزندش گفت: «... فرزندم! دنیا ، دریای ژرفی است که مردمان بسیاری در آن غرق شدند . پس کشتی تو در آن باید تقوای الهی باشد و اندرون آن کشتی ، ایمان و بادبانش ، توکل و ناخدایش ، خرد و راهنمایش ، دانش و سگانش ، شکیبایی» .

الإمام کاظم علیه السلام : كُن فِي الدُّنْيَا كَسَاكِنِ دَارٍ لَيْسَتْ لَهُ ، إِنَّمَا يَنْتَظِرُ الرَّحِيلَ .

امام کاظم علیه السلام : در دنیا ، مانند کسی باش که در خانه ای ساکن است که مال او نیست و منتظر رفتن است .

الإمام کاظم علیه السلام : اجْعَلُوا لِأَنْفُسِكُمْ حَظًّا مِنَ الدُّنْيَا بِإِعْطَائِهَا مَا تَشْتَهِي مِنَ الْحَلَالِ وَمَا لَا يَثْلُمُ الْمُرُوءَةَ وَمَا لَا سَرَافَ فِيهِ ، وَاسْتَعِينُوا بِذَلِكَ عَلَى أُمُورِ الدِّينِ ، فَإِنَّهُ رُويَ : لَيْسَ مِنَّا مَنْ تَرَكَ دُنْيَاهُ لِدِينِهِ ، أَوْ تَرَكَ دِينَهُ لِدُنْيَاهُ .

امام کاظم علیه السلام : با برآوردن خواست های روای خود تا آن جا که به مروّت [شخصیت] صدمه نزند و اسراف نباشد، خویشتن را از دنیا بهره مند سازید و از دنیا در کارهای دینتان کمک بگیرید؛ زیرا روایت شده است که: از ما نیست آن که دنیایش را برای دینش یا دینش را به خاطر دنیایش وا گذارد .

عنه صلى الله عليه و آله : الدُّنْيَا دَارٌ مِّنْ دَارٍ لَهُ ، وَمَالٌ مِّنْ مَّالٍ لَهُ ، وَلَهَا يَجْمَعُ مَنْ لَا عَقْلَ لَهُ ، وَشَهَوَاتِهَا يَطْلُبُ مَنْ لَا فَهْمَ لَهُ ، وَعَلَيْهَا يُعَادِي مَنْ لَا عِلْمَ لَهُ ، وَعَلَيْهَا يَحْسُدُ مَنْ لَا فِقْهَ لَهُ ، وَلَهَا يَسْعَى مَنْ لَا يَقِينَ لَهُ .

پیامبر خدا صلى الله عليه و آله : دنیا، سرای کسی است که سرایی ندارد و دارایی کسی است که مالی ندارد و کسی از بهر آن گرد می آورد که خرد ندارد و کسی در پی خواسته های دنیوی می رود که فهم ندارد، و کسی بر سر دنیا دشمنی می ورزد که شناخت ندارد و کسی به خاطر آن حسادت می ورزد که دانایی ندارد و کسی برای آن تلاش می کند که [به آخرت] یقین ندارد .

«كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ * كَلَّا إِنَّهُمْ عَنْ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَمَحْجُوبُونَ» .

«البته چنین نیست ؛ بلکه آنچه آنان مرتکب می شدند ، بر دل هایشان زنگار بسته است . زهی پندار، که آنان در آن روز ، از پروردگارشان سخت در حجاب اند»

الإمام کاظم علیه السلام : أَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى إِلَى دَاوُودَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا دَاوُودُ ، حَذَّرْ وَأَنْذِرْ أَصْحَابَكَ عَنِ حُبِّ الشَّهَوَاتِ ، فَإِنَّ الْمُعَلَّقَةَ قُلُوبُهُمْ بِشَهَوَاتِ الدُّنْيَا قُلُوبُهُمْ مَحْجُوبَةٌ عَنِّي .

امام کاظم علیه السلام : خداوند متعال به داوود علیه السلام وحی کرد: «ای داوود! یارانت را از دوستی هوس ها بر حذر مدار و به آنان هشدار بده؛ زیرا آنان که به خواست های دنیوی دل بسته اند ، دل هایشان از من در حجاب است» .

الإمام الكاظم عليه السلام - في وصيته لهشام - : يا هشام ، إِنَّ الْمَسِيحَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ لِلْحَوَارِيِّينَ : إِنَّ أَجْرَكُمْ عِنْدَ الْبَلَاءِ لَأَعَزُّكُمْ حُبًّا لِلدُّنْيَا ، وَإِنَّ أَصْبَرَكُمْ عَلَى الْبَلَاءِ لَأَعَزُّكُمْ فِي الدُّنْيَا .

امام کاظم علیه السلام - در سفارش به هشام - : ای هشام! مسیح علیه السلام به حواریان فرمود: «... بی تاب ترین شما در هنگام بلا ، علاقه مندترین شما به دنیاست، و شکیباترینتان در بلا ، زاهدترین شما در دنیاست» .

الإمام الكاظم عليه السلام - في وصيته لهشام بن الحكم - : إِحْذَرْ هَذِهِ الدُّنْيَا وَاحْذَرْ أَهْلَهَا .

امام کاظم علیه السلام - در توصیه هایش به هشام بن حکم - : از این دنیا بر حذر باش و از اهل آن حذر کن .

الإمام الكاظم عليه السلام : إِنَّ أَعْظَمَ النَّاسِ قَدْرًا الَّذِي لَا يَرَى الدُّنْيَا لِنَفْسِهِ خَطْرًا .

امام کاظم علیه السلام : با ارزش ترین مردم ، کسی است که برای دنیا ارزشی قائل نباشد .

الإمام الكاظم عليه السلام : إِنَّ أَصْبَرَكُمْ عَلَى الْبَلَاءِ لَأَعَزُّكُمْ فِي الدُّنْيَا .

امام کاظم علیه السلام : صبورترین شما در برابر بلا ، زاهدترین شما در دنیاست .

الإمام الكاظم عليه السلام - لهشام بن الحكم - : يا هشام ، إِنَّ الْعَاقِلَ نَظَرَ إِلَى الدُّنْيَا وَإِلَى أَهْلِهَا فَعَلِمَ أَنَّهَا لَا تُنَالُ إِلَّا بِالْمَشَقَّةِ ، وَنَظَرَ إِلَى الْآخِرَةِ فَعَلِمَ أَنَّهَا لَا تُنَالُ إِلَّا بِالْمَشَقَّةِ ، فَطَلَبَ بِالْمَشَقَّةِ أَبْقَاهُمَا .

یا هشام ، إِنَّ الْعُقَلَاءَ زَهَدُوا فِي الدُّنْيَا وَرَغِبُوا فِي الْآخِرَةِ ؛ لِأَعْنَهُمْ عَلِمُوا أَنَّ الدُّنْيَا طَالِبَةٌ مَطْلُوبَةٌ ، وَالْآخِرَةُ طَالِبَةٌ وَمَطْلُوبَةٌ ، فَمَنْ طَلَبَ الْآخِرَةَ طَلَبَتْهُ الدُّنْيَا حَتَّى يَسْتَوْفِيَ مِنْهَا رِزْقَهُ ، وَمَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا طَلَبَتْهُ الْآخِرَةُ فَيَأْتِيهِ الْمَوْتُ فَيَفْسِدُ عَلَيْهِ دُنْيَاهُ وَآخِرَتُهُ .

امام کاظم علیه السلام - به هشام بن حکم - : ای هشام! خردمند ، درباره دنیا و اهل آن اندیشید و دریافت که دنیا جز با رنج به دست نمی آید، و در باره آخرت نیز اندیشید و دریافت که به آن نیز جز با رنج نمی توان رسید. پس با قبول رنج ، در طلب پاینده تر از آن دو(آخرت) بر آمد .

ای هشام! خردمندان ، از دنیا دل بر کردند و به آخرت ، دل بستند؛ زیرا دریافتند که دنیا خواهان است و خواسته شده و آخرت نیز خواهان است و خواسته شده ، و کسی که آخرت را بطلد ، دنیا در طلب او بر می آید تا او روزی اش را به طور کامل از دنیا بر گیرد، و کسی که دنیا را طلب کند ، آخرت در طلب او بر می آید. و مرگش در می رسد و دنیا و آخرتش را بر او تباه می گرداند .

الإمام الكاظم عليه السلام - عِنْدَ قَبْرِ - : إِنَّ شَيْئًا هَذَا آخِرُهُ لِحَقِيقٍ • أَنْ يُزْهَدَ فِي أَوْلِهِ ، وَإِنَّ شَيْئًا هَذَا أَوْلُهُ لِحَقِيقٍ أَنْ يُخَافَ آخِرَهُ • .

امام کاظم علیه السلام - بر سر گوری - : چیزی (دنیا) که انجامش این است ، به راستی ، سزاوار است که از همان آغاز ، بدان زهد ورزیده شود، و چیزی (آخرت) که آغازش این است ، هر آینه سزاوار است که از انجام آن ، ترسیده شود .

الإمام الكاظم عليه السلام : أَهِنُوا الدُّنْيَا وَتَهَاوَنُوا بِهَا ؛ فَإِنَّهَا مَا أَهَانَهَا قَوْمٌ إِلَّا هَنَأَهُمُ اللَّهُ الْعَيْشَ ، وَمَا أَعَزَّهَا قَوْمٌ إِلَّا تَعَبُوا وَدَلُّوا • .

امام کاظم علیه السلام : دنیا را سبک بدارید و آن را دست کم گیرید؛ چرا که هیچ مردمی دنیا را سبک نداشتند ، مگر آن که خداوند زندگی را برایشان گوارا ساخت؛ و هیچ مردمی دنیا را ارج ننهاند ، مگر این که به زحمت و خواری افتادند .

عنه عليه السلام : مَا أَهَانَ الدُّنْيَا قَوْمٌ قَطُّ إِلَّا هَنَأَهُمُ اللَّهُ إِيَّاهَا وَبَارَكَ لَهُمْ فِيهَا ، وَمَا أَعَزَّهَا قَوْمٌ قَطُّ إِلَّا نَعَصَهُمُ اللَّهُ إِيَّاهَا • .

امام کاظم علیه السلام : هرگز هیچ مردمی دنیا را سبک نداشتند ، مگر این که خداوند آن را برایشان گوارا ساخت و در آن برکتشان داد؛ و هرگز هیچ قومی دنیا را عزیز نداشتند ، مگر این که خداوند آن را به کامشان تلخ ساخت .

عنه عليه السلام : أَهِنُوا الدُّنْيَا فَإِنَّهُ أَهْنَأُ مَا يَكُونُ عَلَيْكُمْ ؛ فَإِنَّهُ مَا أَهَانَ قَوْمٌ الدُّنْيَا إِلَّا هَنَأَهُمُ اللَّهُ الْعَيْشَ ، وَمَا أَعَزَّهَا قَوْمٌ إِلَّا دَلُّوا وَتَعَبُوا وَكَانَتْ عَاقِبَتُهُمُ النَّدَامَةُ • .

امام کاظم علیه السلام : دنیا را کم اهمیت شمارید؛ زیرا این ، گواراترین چیز بر شماست؛ چرا که هیچ مردمی دنیا را سبک نشمردند مگر این که خداوند زندگی را برایشان گوارا گردانید، و هیچ مردمی دنیا را عزیز نداشتند ، مگر این که خوار و خسته شدند و عاقبتشان پشیمانی بود .

الإمام الكاظم عليه السلام : قَالَ أَبُو ذَرٍّ رَحِمَهُ اللَّهُ : جَزَى اللَّهُ الدُّنْيَا عَنِّي مَدْمَةً بَعْدَ رَغِيفَيْنِ مِنَ الشَّعِيرِ ؛ أَتَغْدَى بِأَحَدِهِمَا وَأَتَعَشِي بِالْآخِرِ ، وَبَعْدَ شَمَلْتِي الصَّوْفِ ؛ أَتَزِرُّ بِأَحَدَاهُمَا وَأَتَرْدِي بِالْآخِرَى .

امام کاظم علیه السلام : ابو ذر - که رحمت خدا بر او باد - گفت: از سوی من ، پس از آن دو قرص نان جوین - که یکی را چاشت می خورم و دیگری را شام - و پس از آن دو جامه پشمین - که یکی را شلوار خویش می سازم و دیگری را ردای خویش - ، نکوهش خدا بر دنیا باد !

الإمام الكاظم عليه السلام - مِنْ كَلَامِهِ عِنْدَ قَبْرِ حَضْرَهُ - : إِنَّ شَيْئاً هَذَا آخِرُهُ لَحَقِيقٌ أَنْ يُزْهَدَ فِي أَوَّلِهِ ، وَإِنَّ شَيْئاً هَذَا أَوَّلُهُ لَحَقِيقٌ أَنْ يُخَافَ آخِرُهُ .

امام کاظم علیه السلام - در سخنانی بر سر قبری که بر آن حاضر شده بود - : چیزی (دنیا و زندگی) که پایانش این است ، سزاوار است که به ابتدای آن ، دل بسته نشود ، و چیزی (آخرت) که ابتدایش این جاست ، سزاوار است که از پایان آن ، ترسیده شود .

الإمام الكاظم عليه السلام - لِهِشَامِ بْنِ الْحَكَمِ - : يَا هِشَامُ ، إِنَّ الْمَسِيحَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ لِلْحَوَارِيِّينَ : ... يَا عَبِيدَ الدُّنْيَا ، بِحَقِّ أَقُولُ لَكُمْ : لَا تُدْرِكُونَ شَرَفَ الْآخِرَةِ إِلَّا بِتَرْكِ مَا تُحِبُّونَ ، فَلَا تُنظَرُوا بِالتَّوْبَةِ عَدَا ؛ فَإِنَّ دُونَ عَدِي يَوْمًا وَلَيْلَةً وَقَضَاءَ اللَّهِ فِيهِمَا يَغْدُو وَيَرُوحُ .

امام کاظم علیه السلام - خطاب به هشام بن حکم - : ای هشام! مسیح علیه السلام به حواریان فرمود : « ... ای بندگان دنیا! حقیقتی را به شما بگویم : به شرافت آخرت نمی رسید ، مگر با وا نهادن آنچه دوست می دارید . پس ، کار توبه را به فردا میفکنید ؛ زیرا که قبل از فردا [ای قیامت] ، روز و شبی است و قضای (حکم) خداوند در آن روز و شب ، آمد و شد می کند» .

الإمام الكاظم عليه السلام - مِنْ دُعَائِهِ عَقِيبَ الْفَرِيضَةِ - : اللَّهُمَّ بِبِرِّكَ الْقَدِيمِ ... أَنْتَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ ، لَقَدْ فَازَ مَنْ وَالَاكَ ، وَسَعَدَ مَنْ نَاجَاكَ ، وَعَزَّ مَنْ نَادَاكَ ، وَظَفَرَ مَنْ رَجَاكَ ، وَغَنِمَ مَنْ قَصَدَكَ ، وَرَبِحَ مَنْ تَاجَرَكَ .

امام کاظم علیه السلام - از دعای ایشان در تعقیبات نماز - : بارخدايا! به حق احسان دیرین و ازلی ات ... ؛ تویی آن خدایی که معبودی جز تو نیست . هر آینه رستگار شد آن که پیروی تو کرد ، و نیک بخت شد آن که با تو به راز و نیاز پرداخت ، و عزتمند شد آن که تو را صدا زد ، و کامیاب شد آن که به تو امید بست ، و غنیمت بُرد آن که آهنگ [کوی] تو کرد ، و سود بُرد آن که با تو سودا (معامله) کرد .

عنه عليه السلام : لا رِبْحَ إِلَّا لِمَنْ بَاعَ اللَّهَ نَفْسَهُ .

امام کاظم عليه السلام : سود نبرد ، مگر آن کس که خویشتن را به خدا فروخت .

الإمام الكاظم عليه السلام : مَنْ رَضِيَ مِنَ اللَّهِ بِالدُّنْيَا فَقَدْ رَضِيَ بِالْحَسَنِ .

امام کاظم عليه السلام : کسی که از خداوند به دنیا رضایت دهد ، به پست ، رضایت داده است .

الإمام الكاظم عليه السلام : لا تُذْهِبِ الحِشْمَةَ بَيْنَكَ وَبَيْنَ أَخِيكَ ، أَبْقِ مِنْهَا ؛ فَإِنَّ ذَهَابَهَا ذَهَابُ الحَيَاءِ ، وَبَقَاءُ الحِشْمَةِ بَقَاءُ المَوَدَّةِ .

امام کاظم عليه السلام : احترام میان خود و برادرت را از بین مبر و چیزی از آن بگذار ؛ زیرا از میان رفتن آن ، از میان رفتن شرم است و بر جای بودن احترام ، [عامل] بر جای بودن دوستی است .

رجال الكشي عن الحسن بن علي بن فضال عن صفوان بن مهران الجمال : دَخَلْتُ عَلَى أَبِي الحَسَنِ الأوَّلِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ لِي : يَا صَفْوَانُ ، كُلُّ شَيْءٍ مِنْكَ حَسَنٌ جَمِيلٌ مَا خَلَا شَيْئًا وَاحِدًا .

قُلْتُ : جُعِلْتُ فِدَاكَ ، أَيُّ شَيْءٍ؟

قَالَ : إِكْرَاؤُكَ جِمَالِكَ مِنْ هَذَا الرَّجُلِ ؛ يَعْنِي هَارُونَ .

قُلْتُ : وَاللَّهِ مَا أَكْرَيْتُهُ أَشْرًا ، وَلَا بَطْرًا ، وَلَا لَيْصِيْدًا ، وَلَا لِلَّهِوِ ، وَلَكِنِّي أَكْرَيْتُهُ لِهَذَا الطَّرِيقِ ؛ يَعْنِي طَرِيقَ مَكَّةَ ، وَلَا أَتَوَلَّاهُ بِنَفْسِي وَلَكِن أَنْصَبُ غِلْمَانِي .

فَقَالَ لِي : يَا صَفْوَانُ ، أَيَقَعُ كِرَاؤُكَ عَلَيْهِمْ؟

قُلْتُ : نَعَمْ جُعِلْتُ فِدَاكَ .

قَالَ : فَقَالَ لِي : أَتُحِبُّ بَقَاءَهُمْ حَتَّى يَخْرُجَ كِرَاؤُكَ؟

قُلْتُ : نَعَمْ .

قَالَ : فَمَنْ أَحَبَّ بَقَاءَهُمْ فَهُوَ مِنْهُمْ ، وَمَنْ كَانَ مِنْهُمْ كَانَ وَرَدَ النَّارَ .

قَالَ صَفْوَانُ : فَذَهَبْتُ وَبِعْتُ جِمَالِي عَنْ آخِرِهَا .

فَبَلَغَ ذَلِكَ إِلَى هَارُونَ ، فَدَعَانِي ، فَقَالَ لِي : يَا صَفْوَانُ ، بَلَّغْنِي أَنَّكَ بَعْتَ جِمَالِكَ؟

قُلْتُ : نَعَمْ .

فَقَالَ : لِمَ؟

قُلْتُ : أَنَا شَيْخٌ كَبِيرٌ ، وَإِنَّ الغِلْمَانَ لَا يَفُونَ بِالأَعْمَالِ .

فَقَالَ : هَيْهَاتَ أَيّهَاتَ ، إِنِّي لَأَعْلَمُ مَنْ أَشَارَ عَلَيْكَ بِهَذَا ؛ مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ .

قُلْتُ : مَا لِي وَلِمَوْسَىٰ بْنِ جَعْفَرٍ !
فَقَالَ : دَعْ هَذَا عَنْكَ ، فَوَاللَّهِ لَوْلَا حُسْنُ صُحْبَتِكَ لَقَتَلْتُكَ .

رجال الكشي - به نقل از حسن بن علی بن فضال، از صفوان بن مهران جمال - : نزد امام موسی کاظم علیه السلام رفتم. ایشان به من فرمود: «ای صفوان! همه رفتارت خوب است ، جز يك چیز» .

گفتم : فدایت شوم ! چه چیز ؟

فرمود : «کرایه دادن شترهایت به این مرد ، یعنی هارون» .

گفتم : به خدا سوگند ، شترهایم را برای سرمستی و بدمستی یا شکار و لهو ، به او کرایه نمی دهم ؛ بلکه آنها را برای پیمودن این راه (راه مکه) کرایه می دهم و خودم نیز همراه او نمی روم و غلامانم را برای این کار، راهی می کنم .

حضرت به من فرمود : «ای صفوان! آیا کرایه تو را باید پردازند ؟» .

گفتم : فدایت شوم ، آری !

فرمود : «آیا دوست داری تا زمانی که کرایه ات را دریافت می کنی ، زنده بمانند ؟» .
گفتم : آری .

فرمود : «هرکس خواستار بقای آنان باشد ، از آنان است و هرکس از آنان باشد ، به دوزخ می رود» .

[صفوان می گوید :] من نیز رفتم و همه شترهایم را فروختم .

خبر این ماجرا به هارون رسید و او مرا خواند و به من گفت : ای صفوان! شنیده ام که شترهایت را فروخته ای ؟

گفتم : آری .

گفت : چرا ؟

گفتم : من پیرمردی فرتوت هستم و غلامانم نیز کارها را درست انجام نمی دهند .

هارون گفت : هیئات ! این طور نیست . من می دانم چه کسی تو را به این کار وا داشته است ؛ موسی بن جعفر .

گفتم : مرا چه به موسی بن جعفر !

گفت : دست بردار! به خدا سوگند ، اگر به جهت خوش معاشرتی ات نبود ، تو را می کشتم .

الإمام الكاظم عليه السلام - مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَمَّا حَمَلَ إِلَى بَغْدَادٍ - : وَقَدْ عَلِمْتُ أَنَّ
أَفْضَلَ الزَّادِ لِلرَّاحِلِ إِلَيْكَ عَزْمُ إِرَادَةِ يَخْتَارُكَ بِهَا وَقَدْ نَاجَاكَ بِعَزْمِ الْإِرَادَةِ قَلْبِي .

امام کاظم علیه السلام - در دعایش ، زمانی که او را به سوی بغداد می بردند - می دانم که برترین توشه رهرو به سوی تو ، اراده استواری است که با آن ، تو را برمی گزیند ، و اینک ، قلبم با اراده ای استوار با تو رازگویی می کند .

الإمام الكاظم عليه السلام - في قوله تعالى: « يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا تَوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا »-: يَتَوَبُّ الْعَبْدُ ثُمَّ لَا يَرْجِعُ فِيهِ ، وَإِنَّ أَحَبَّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ الْمُتَّقِي التَّائِبُ .

امام کاظم علیه السلام - در تفسیر آیه «ای کسانی که ایمان آورده اید ! به سوی خدا ، خالصانه توبه کنید» - مقصود آن است که بنده توبه کند و دیگر به گناه بازنگردد . محبوب ترین بندگان در نزد خداوند ، پرهیزگارِ توبه کار است .

الإمام الكاظم عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ جَلَّ وَعَزَّ يُبْغِضُ الْعَبْدَ النَّوَامَ الْفَارِغَ .

امام کاظم علیه السلام : خداوند عز و جل بنده پُر خوابِ بیکار را دشمن می دارد .

الإمام الكاظم عليه السلام - في كتابه إلى هارون الرشيد، لَمَّا طَلَبَ مِنْهُ الْمَوْعِظَةَ - : مَا مِنْ شَيْءٍ تَرَاهُ عَيْنُكَ إِلَّا وَفِيهِ مَوْعِظَةٌ .

امام کاظم علیه السلام - در نامه خود به هارون الرشید که از آن حضرت پند و موعظه خواسته بود - نوشت: هیچ چیزی نیست که چشم تو آن را ببیند مگر اینکه در آن پند و موعظتی است .

الإمام الكاظم عليه السلام : إِذَا وَعَدْتُمُ الصِّغَارَ فَأَوْفُوا لَهُمْ ؛ فَإِنَّهُمْ يَرَوْنَ أَنَّكُمْ أَنْتُمْ الَّذِينَ تَرَزَّقُونَهُمْ ، وَإِنَّ اللَّهَ لَا يَغْضَبُ بِشَيْءٍ كَغَضَبِهِ لِلنِّسَاءِ وَالصِّبْيَانِ .

امام کاظم علیه السلام : هرگاه به کودکان وعده ای دادید به آن عمل کنید؛ زیرا آنها فکر می کنند این شما هستید که به آنها روزی می دهید و خداوند به اندازه ای که برای زنان و کودکان خشم می گیرد، برای هیچ چیز به خشم نمی آید .

الإمام الكاظم عليه السلام : إِنَّ الْعَاقِلَ ... لَا يَعِدُ مَا لَا يَقْدِرُ عَلَيْهِ .

امام کاظم علیه السلام : خردمند ، ... به چیزی که نمی تواند ، وعده نمی دهد .

الإمام الكاظم عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ لَمْ يَرْفَعْ الْمُتَوَاضِعِينَ بِقَدْرِ تَوَاضُعِهِمْ، وَلَكِنْ رَفَعَهُمْ بِقَدْرِ عَظَمَتِهِ وَمَجْدِهِ .

امام کاظم علیه السلام : خداوند فروتنان را به اندازه فروتنی شان بالا نمی برد، بلکه آنان را به اندازه عظمت و بزرگی خود رفعت می بخشد .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : إِنَّ الزَّرْعَ يَنْبُتُ فِي السَّهْلِ وَلَا يَنْبُتُ فِي الصَّفَا ؛ فَكَذَلِكَ الْحِكْمَةُ تَعْمُرُ فِي قَلْبِ الْمُتَوَاضِعِ ، وَلَا تَعْمُرُ فِي قَلْبِ الْمُتَكَبِّرِ الْجَبَّارِ ؛ لِأَنَّ اللَّهَ جَعَلَ التَّوَاضِعَ آلَةَ الْعَقْلِ ، وَجَعَلَ التَّكَبُّرَ مِنْ آلَةِ الْجَهْلِ .

امام کاظم علیه السلام : همانا زراعت در دشت می روید و روی تخته سنگ برآمده نمی روید. حکمت نیز چنین است، در دل شخص فروتن آباد می شود و در دل انسان متکبر و گردنفرافراز آباد نمی شود؛ زیرا خداوند فروتنی را ابزار خرد قرار داده است و تکبر را ابزار نابخردی .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام - لَجَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ الْعَاصِمِيِّ - : يَا عَاصِمُ، كَيْفَ أَنْتُمْ فِي التَّوَاصِلِ وَالتَّوَاسِي؟ [قَالَ:] قُلْتُ : عَلَى أَفْضَلِ مَا كَانَ عَلَيْهِ أَحَدٌ . قَالَ : أَيَّاتِي أَحَدَكُمْ إِلَى دُكَّانِ أَخِيهِ أَوْ مَنْزِلِهِ عِنْدَ الضَّائِقَةِ فَيَسْتَخْرِجُ كَيْسَهُ وَيَأْخُذُ مَا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ فَلَا يُنْكَرُ عَلَيْهِ؟! قَالَ : لَا ، قَالَ : فَلَسْتُمْ عَلَى مَا أَحَبُّ فِي التَّوَاصِلِ .

امام کاظم علیه السلام - خطاب به جعفر بن محمد عاصمی - : ای عاصم ، در زمینه مراوده باهم و همدردی با یکدیگر چگونه هستید ؟ عرض کردم : در بهترین وضعی که یک نفر می تواند داشته باشد . فرمود : آیا چنین هست که فردی از شما در هنگام تنگدستی به دکان یا منزل برادرش برود و دخل او را بیرون کشد و آنچه احتیاج دارد بردارد و برادرش به او اعتراض نکند ؟ عاصم عرض کرد : نه . حضرت فرمود : پس ، در مراوده باهم آن طور که من دوست دارم نیستید .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : إِذَا مَرَّ بِكَ أَمْرَانِ لَا تَدْرِي أَيُّهُمَا خَيْرٌ وَأَصْوَبُ ، فَانظُرْ أَيُّهُمَا أَقْرَبُ إِلَى هَوَاكَ فَخَالَفَهُ ؛ فَإِنَّ كَثِيرَ الصَّوَابِ فِي مُخَالَفَةِ هَوَاكَ .

امام کاظم علیه السلام : هرگاه دو کار برایت پیش آمد که ندانستی کدام یک بهتر و درست تر است، بنگر که کدام یک از آنها به هوس تو نزدیکتر است، با همان مخالفت کن؛ زیرا درست های بسیاری در مخالفت کردن با هوای نفس نهفته است .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : لَا تُعَوِّدْ عَيْنَيْكَ كَثْرَةَ النَّوْمِ ؛ فَإِنَّهَا أَقَلُّ شَيْءٍ فِي الْجَسَدِ شُكْرًا .

امام کاظم علیه السلام : چشمانت را به پر خوابی عادت مده؛ زیرا چشم ها ناسپاس ترین عضو بدن هستند .

عنه عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ جَلَّ وَعَزَّ يُبْغِضُ الْعَبْدَ النَّوَامَ الْفَارِعَ .

امام کاظم عليه السلام : خداوند عز و جل ، از بنده پر خواب بیکار نفرت دارد .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : إِيَّاكَ أَنْ تَمْنَعَ فِي طَاعَةِ اللَّهِ ، فَتُنْفِقَ مِثْلِيهِ فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ .

امام کاظم عليه السلام : از خرج کردن در راه طاعت خدا دریغ مکن که [لاجرم] دو چندان آن را در راه معصیت خدا خرج خواهی کرد .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : مَنْ اقْتَصَدَ وَقَنَعَ بِقِيَّتِ عَلَيْهِ النِّعْمَةُ ، وَمَنْ بَدَّرَ وَأَسْرَفَ زَالَتْ عَنْهُ النِّعْمَةُ .

امام کاظم عليه السلام : کسی که صرفه جو و قانع باشد، نعمت برایش می ماند و کسی که ریخت و پاش و اسراف کند نعمت از او زوال می یابد .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : كَانَ يَحْيَى بْنُ زَكَرِيَّا عَلَيْهِمَا السَّلَامُ يَبْكِي وَلَا يَضْحَكُ ، وَكَانَ عِيسَى بْنُ مَرْيَمَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ يَضْحَكُ وَيَبْكِي ، وَكَانَ الَّذِي يَصْنَعُ عِيسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ أَفْضَلَ مِنَ الَّذِي كَانَ يَصْنَعُ يَحْيَى عَلَيْهِ السَّلَامُ .

امام کاظم عليه السلام : روش یحیی بن زکریا علیهما السلام این بود که می گریست و هیچ گاه نمی خندید؛ عیسی بن مریم هم می خندید و هم می گریست و کاری که عیسی علیه السلام می کرد، برتر از کاری بود که یحیی علیه السلام می کرد .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : مَا بَعَثَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ نَبِيًّا وَلَا وَصِيًّا إِلَّا سَخِيًّا .

امام کاظم عليه السلام : خداوند عز و جل هیچ نبی یا وصی نفرستاد مگر اینکه سخاوتمند بود .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام - لَمَّا دَخَلَ عَلَى رَجُلٍ قَدْ عَرِقَ فِي سَكَرَاتِ الْمَوْتِ - : الْمَوْتُ هُوَ الْمَصْفَاءُ يُصَفِّي الْمُؤْمِنِينَ مِنْ ذُنُوبِهِمْ فَيَكُونُ آخِرُ أَلَمٍ يُصِيبُهُمْ كَفَّارَةً آخِرِ وَزْرِ بَقِيَّ عَلَيْهِمْ ، وَيُصَفِّي الْكَافِرِينَ مِنْ حَسَنَاتِهِمْ فَيَكُونُ آخِرَ لَذَّةٍ أَوْ رَاحَةٍ تَلْحَقُهُمْ ، وَهُوَ آخِرُ ثَوَابٍ حَسَنَةٍ تَكُونُ لَهُمْ . . .

امام کاظم عليه السلام - وقتی نزد مردی رفت که در سكرات مرگ فرو رفته بود - فرمود: مرگ صافی ای (تصفیه کننده ای) است که مؤمنان را از گناهانشان صاف می کند و آخرین دردی است که به عنوان کفاره آخرین گناهی که در وجودشان می باشد به آنها می رسد و

کافران را نیز از حسناتشان صاف می سازد و آخرین خوشی یا آسایشی است که به عنوان آخرین پاداش حسنه ای که دارند، به ایشان می رسد . . .

الإمام الكاظم عليه السلام : إِذَا مَرَضَ الْمُؤْمِنُ أَوْحَى اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ إِلَى صَاحِبِ الشَّمَالِ : لَا تَكْتُبْ عَلَى عَبْدِي مَا دَامَ فِي حَبْسِي وَوَثَاقِي ذَنْبًا . وَيُوحِي إِلَى صَاحِبِ الْيَمِينِ أَنْ أَكْتُبَ لِعَبْدِي مَا كُنْتَ تَكْتُبُهُ فِي صِحَّتِهِ مِنَ الْحَسَنَاتِ .

امام کاظم علیه السلام : هرگاه مؤمن بیمار شود، خداوند عز و جل به فرشته دست چپ او وحی فرماید که برای بنده ام، تا زمانی که در زندان و بند من است، گناهی منویس . و به فرشته دست راست او وحی می فرماید که همان حسناتی را که در زمان سلامتی بنده ام می نوشتی، برایش بنویس .

الإمام الكاظم عليه السلام : الْمَعْرُوفُ غُلٌّ لَا يَفُكُّهُ إِلَّا الْمُكَافَأَةُ أَوْ شُكْرٌ .

امام کاظم علیه السلام : نیکی واحسان قلاده ای است که جز جبران کردن یا تشکر آن را باز نمی کند .

قرآن:

(وَإِذَا حُيِّتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ مِنْهَا أَوْ رُدُّوهَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَسِيبًا .)
(هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ .)

«هر گاه درود و تحیتی به شما گفته شد، به صورتی بهتر یا همانند آن پاسخ دهید. هر آینه خدا حسابگر هر چیزی است.» .

«آیا سزای نیکی جز نیکی است؟»

الإمام الكاظم عليه السلام - فِي قَوْلِهِ تَعَالَى : « هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ » - : جَرَتْ فِي الْمُؤْمِنِ وَالْكَافِرِ وَالْبَرِّ وَالْفَاجِرِ ، مَنْ صُنِعَ إِلَيْهِ مَعْرُوفٌ فَعَلَيْهِ أَنْ يُكَافِيَ بِهِ ، وَلَيْسَتْ الْمُكَافَأَةُ أَنْ تَصْنَعَ كَمَا صَنَعَ حَتَّى تَرَى فَضْلَكَ ، فَإِنْ صَنَعْتَ كَمَا صَنَعَ فَلَهُ الْفَضْلُ بِالْإِبْتِدَاءِ .

امام کاظم علیه السلام - درباره آیه «آیا سزای نیکی جز نیکی است؟» - فرمود : این آیه درباره مؤمن و کافر و نیک و بد جاری است. به هرکس خوبی شود، باید آن را پاداش دهد. پاداش دادن، این نیست که همان احسانی را کنی که او کرده است، مگر این که برتری خود را نشان دهی؛ زیرا اگر همان را کنی که او کرده است، به سبب این که آغازگر احسان می باشد، برتری از آن اوست .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام جاء رجلٌ إلى النبيِّ صلى الله عليه و آله فقال : يا رسولَ الله قد علّمتُ ابني هذا الكتابَ ففي أيِّ شيءٍ أسلّمهُ ؟ فقال - : سلّمهُ اللهُ أبوك ، ولا تُسلّمهُ في خمسٍ : لا تُسلّمهُ سيّاءً ، ولا صايغاً ، ولا قصّاباً ، ولا حنّاطاً ، ولا نخّاساً .

فقال : يا رسولَ الله صلى الله عليه و آله ، وما السيّاءُ ؟ قال : الذي يبيعُ الأكفانَ ويتمنّى موتَ أمّتي ، وللمولودُ من أمّتي أحبُّ إليّ ممّا طلّعت عليه الشمسُ ، وأما الصائغُ فإنّه يُعالجُ عِبنَ أمّتي ، فأما القصابُ فإنّه يذبحُ حتى تذهبَ الرّحمةُ من قلبه ، وأما الحنّاطُ فإنّه يحتكرُ الطّعامَ على أمّتي ، ولأنّ يلقى اللهُ العبدَ سارقاً أحبُّ إليّ من أن يلقاهُ قد احتكرَ طعاماً أربعينَ يوماً . وأما النّخّاسُ فإنّه أتاني جبرئيلُ عليه السلام فقال : يا محمّدُ ، إنّ شرارَ أمّتِكَ الذين يبيعونَ النَّاسَ .

امام كاظم عليه السلام : مردی خدمت پیامبر خدا صلی الله علیه و آله آمد و به ایشان عرض کرد: من این فرزندم را سواد آموخته ام؛ حالا او را به چه شغلی بگمارم؟ حضرت فرمود : خدا پدرت را بیامرزد، او را در هر شغلی بگذار اما به پنج گروه مسپارش : سیّاء، زرگر، قصاب، گندم فروش و برده فروش .

مرد عرض کرد: ای رسول خدا! سیّاء کیست؟ فرمود: کسی که کفن می فروشد و آرزوی مرگ افراد امّت مرا دارد، در حالی که يك نوزاد امّت خود را، از هر آنچه آفتاب بر آن می تابد بیشتر دوست دارم. اما زرگر؛ زیرا به فکر مغبون ساختن افراد امّت من است. اما قصاب؛ زیرا آنقدر حیوان می کشد که رحم از دلش رخت بر می بندد. اما گندم فروش؛ زیرا ارزاق امّت مرا احتکار می کند. اگر کسی با عنوان دزد، خدا را دیدار کند بهتر است از این که او را دیدار کند، در حالی که چهل روز خوراک مردم را احتکار کرده باشد. اما برده فروش؛ زیرا جبرئیل علیه السلام نزد من آمد و گفت: ای محمّد! بدترین افراد امّت تو، کسانی هستند که انسان خرید و فروش می کنند .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام - لهشامٍ وهو يعظه - : إنّ العاقلَ لا يكذبُ وإن كان فيه هواهُ .

امام كاظم عليه السلام - در اندرز به هشام - فرمود : خردمند دروغ نمی گوید، اگر چه منافع او در آن باشد .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : إنّ الزّرعَ ينبُتُ في السّهْلِ ولا ينبُتُ في الصّفا ، فكذلك الحكمةُ تعمُرُ في قلبِ المتواضعِ ولا تعمُرُ في قلبِ المتكبرِ الجبارِ ؛ لأنّ اللهَ جعلَ التّواضعَ آلةَ العقْلِ ، وجعلَ التّكبرَ من آلةِ الجهلِ ، ألم تعلمُ أنّ من شَمخَ إلى السّقفِ برأسِهِ شجّهٌ ، ومن خَفَضَ رأسَهُ استظلَّ تحتهُ وأكفّه ؟ ! وكذلك من لم يتواضعَ لله ِ خَفَضَهُ اللهُ ، ومن تواضعَ لله ِ رَفَعَهُ .

امام کاظم علیه السلام : همانا زراعت، در دشت پست می روید و روی تخته سنگ نمی روید. حکمت نیز چنین است: در دل شخص فروتن آباد می شود و در دل متکبر گردنفران آباد نمی شود؛ زیرا که خداوند فروتنی را ابزار خرد و دانایی قرار داده و تکبر را از ابزار نادانی. مگر نمی دانی که هر کس سرش را به سقف سایید، سرش می شکافد و هر که سر پایین گیرد در زیرسقف سایه و پناه می گیرد. بدین سان نیز هر که برای خدا فروتنی نکند، خداوند او را پست گرداند و هر که برای خدا فروتنی کند، خداوند او را بالا برد .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : أوحى اللهُ تعالى إلى داودَ عليه السلام : يا داودُ ، حَذِرْ وَأَنْذِرْ (وَنذِرْ) أَصْحَابَكَ عَنْ حُبِّ الشَّهَوَاتِ ، فَإِنَّ الْمُعَلَّقَةَ قُلُوبُهُمْ بِشَهَوَاتِ الدُّنْيَا قُلُوبُهُمْ مَحْجُوبَةٌ عَنِّي .

امام کاظم علیه السلام : خداوند متعال به داوود علیه السلام وحی فرمود که: ای داوود! یاران خود را از شهوت پرستی بر حذر دار و بیم ده؛ زیرا کسانی که دل‌هایشان آویخته به شهوت دنیا است، دل‌هایشان از من در پرده است .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام - عِنْدَ قَبْرِ - : إِنَّ شَيْئًا هَذَا آخِرُهُ لِحَقِيقٍ أَنْ يُزْهَدَ فِي أَوَّلِهِ ، وَإِنَّ شَيْئًا هَذَا أَوَّلُهُ لِحَقِيقٍ أَنْ يُخَافَ آخِرَهُ .

امام کاظم علیه السلام - در کنار يك گور - فرمود : چیزی که پایانش این است، سزا است که از همان آغاز دل از آن برکنند و چیزی که آغازش این است، بجاست که از پایانش بترسند .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : تَفَقَّهُوا فِي دِينِ اللَّهِ ، فَإِنَّ الْفِقْهَ مِفْتَاحُ الْبَصِيرَةِ ، وَتَمَامُ الْعِبَادَةِ ، وَالسَّبَبُ إِلَى الْمَنَازِلِ الرَّفِيعَةِ وَالرُّتَبِ الْجَلِيلَةِ فِي الدِّينِ وَالدُّنْيَا ، وَفَضْلُ الْفَقِيهِ عَلَى الْعَابِدِ كَفَضْلِ الشَّمْسِ عَلَى الْكَوَاكِبِ ، وَمَنْ لَمْ يَتَفَقَّهْ فِي دِينِهِ لَمْ يَرْضَ اللَّهُ لَهُ عَمَلًا .

امام کاظم علیه السلام : در دین خدا فقیه و دانا شوید؛ زیرا فقه کلید بصیرت است و مایه کمال عبادت و وسیله رسیدن به مقامات بلند و مراتب عالی دینی و دنیایی .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيُبْغِضُ الْعِبْدَانَ النَّوَامَ ، إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى لَيُبْغِضُ الْعَبْدَ الْفَارِعَ .

امام کاظم علیه السلام : همانا خداوند متعال از بنده پر خواب نفرت دارد؛ به تحقیق خداوند متعال از بنده بیکار نفرت دارد .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : مَنْ ذَكَرَ رَجُلًا مِنْ خَلْفِهِ بِمَا هُوَ فِيهِ مِمَّا عَرَفَهُ النَّاسُ لَمْ يَغْتَبَهُ ، وَمَنْ ذَكَرَهُ مِنْ خَلْفِهِ بِمَا هُوَ فِيهِ مِمَّا لَا يَعْرِفُهُ النَّاسُ اغْتَابَهُ .

امام کاظم علیه السلام : هر کس پشت سر دیگری چیزی بگوید که در او هست و مردم هم آن را می دانند غیبتش نکرده است، اما اگر کسی پشت سرش چیزی را بگوید که در او هست ولی مردم نمی دانند، غیبتش کرده است .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام - لَمَّا سَأَلَهُ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ فَارِسَ : أَتَعْلَمُونَ الْغَيْبَ؟ - قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ : يُبَسِّطُ لَنَا الْعِلْمَ فَنَعْلَمُ ، وَيُقْبِضُ عَلَيْنَا فَلَا نَعْلَمُ . وَقَالَ : سِرُّ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ أُسْرَهُ إِلَى جِبْرَائِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ، وَأُسْرَهُ جِبْرَائِيلُ إِلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، وَأُسْرَهُ مُحَمَّدٌ إِلَى مَنْ شَاءَ اللَّهُ .

امام کاظم علیه السلام - در پاسخ به مردی از ایرانیان که پرسید : آیا شما غیب می دانید؟ - فرمود : امام باقر علیه السلام فرمود : چون علم [الهی] برای ما گشوده شود، می دانیم و هرگاه بر ما بسته شود، نمی دانیم. و فرمود : علم، راز خدای عز و جل است که آن را با جبرئیل علیه السلام در میان گذاشت و جبرئیل با محمد صلی الله علیه و آله در میان گذاشت و محمد با هر که خواست آن را در میان نهاد .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام - لَمَّا مَرَّ بِهِشَامُ بْنُ الْحَكَمِ وَهُوَ يَبِيعُ السَّابِرِيَّ فِي الظَّلَالِ - يَا هِشَامُ ، إِنَّ الْبَيْعَ فِي الظِّلِّ غِشٌّ ، وَإِنَّ الْغِشَّ لَا يَحِلُّ .

امام کاظم علیه السلام - چون بر هشام بن حکم که در سایه (تاریکی) مشغول فروختن پارچه شاپوری بود، گذشت - فرمود : ای هشام! فروختن کالا در سایه، دغلی است، و دغلی [در معامله] روا نیست .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ الْمَسْجِدَ إِذَا جَمَاعَةٌ قَدْ أَطَافُوا بِرَجُلٍ ، فَقَالَ : مَا هَذَا ؟ فَقِيلَ : عَلَامَةٌ ، قَالَ : وَمَا الْعَلَامَةُ ؟ قَالُوا : أَعْلَمُ النَّاسِ بِأَنْسَابِ الْعَرَبِ وَوَقَائِعِهَا ، وَأَيَّامِ الْجَاهِلِيَّةِ ، وَبِالْأَشْعَارِ وَالْعَرَبِيَّةِ ، فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : ذَلِكَ عِلْمٌ لَا يَضُرُّ مَنْ جَهَلَهُ ، وَلَا يَنْفَعُ مَنْ عَلِمَهُ .

امام کاظم علیه السلام : رسول خدا صلی الله علیه و آله وارد مسجد شد، دید عده ای گرد مردی جمع شده اند، فرمود: چه خبر است؟ عرض شد: علامه است. فرمود: علامه یعنی چه؟ عرض کردند: او داناترین مردم است به انساب(نسب های) عرب و جنگهای ایشان و به روزگار جاهلیت و اشعار عربی. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: اینها دانشی است که اگر کسی نداند، به او زیانی نرساند و اگر کسی بداند، او را سودی نبخشد .

الإمام الكاظم عليه السلام : لا عِلْمَ إِلَّا مِنْ عَالِمِ رَبَّانِيٍّ ، وَمَعْرِفَةُ الْعَالِمِ بِالْعَقْلِ .

امام کاظم علیه السلام : علم جز از عالم ربّانی به دست نیاید (آن را جز از عالم ربّانی نباید فرا گرفت) و شناخت چنین عالمی به خرد است .

عنه عليه السلام : إِنَّ الْعَاقِلَ رَضِيَ بِالذُّونِ مِنَ الدَّنِيَامِ الْحِكْمَةَ ، وَلَمْ يَرْضَ بِالذُّونِ مِنَ الْحِكْمَةِ مَعَ الدُّنْيَا ؛ فَلِذَلِكَ رِبِحَتْ تِجَارَتُهُمْ .

امام کاظم علیه السلام : خردمند به کم و کاست دنیا در صورتی که با حکمت توأم باشد خرسند است، ولی اگر دنیا را داشته باشد و از حکمت کم بهره باشد خرسند نیست؛ از این رو تجارتشان سودمند گشت .

الإمام الكاظم عليه السلام : إِنَّ الْعَاقِلَ لَا يُحَدِّثُ مَنْ يَخَافُ تَكْذِيبَهُ ، وَلَا يَسْأَلُ مَنْ يَخَافُ مَنْعَهُ ، وَلَا يِعِدُّ مَا لَا يَقْدِرُ عَلَيْهِ ، وَلَا يَرْجُو مَا يُعْتَفُ بِرَجَائِهِ ، وَلَا يَتَقَدَّمُ عَلَى مَا يَخَافُ الْعَجْزَ عَنْهُ .

امام کاظم علیه السلام : خردمند به کسی که می ترسد تکذیبش کند، سخنی نمی گوید و از کسی که می ترسد مضایقه کند، چیزی نمی خواهد و وعده ای را که از عهده انجامش بر نمی آید، نمی دهد و به آنچه که در امیدواریش سرزنش شود، امید نمی بندد و به کاری که می ترسد در آن درماند اقدام نمی ورزد .

عنه عليه السلام - فِي وَصِيَّتِهِ لِهَشَامِ بْنِ الْحَكَمِ - : مَا بَعَثَ اللَّهُ أَنْبِيَاءَهُ وَرُسُلَهُ إِلَى عِبَادِهِ إِلَّا لِيَعْقِلُوا عَنِ اللَّهِ ، فَأَحْسَنُهُمْ اسْتِجَابَةً أَحْسَنُهُمْ مَعْرِفَةً ، وَأَعْلَمُهُمْ بِأَمْرِ اللَّهِ أَحْسَنُهُمْ عَقْلاً ، وَأَكْمَلُهُمْ عَقْلاً أَرْفَعُهُمْ دَرَجَةً فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ .

امام کاظم علیه السلام - در سفارش به هشام بن حکم - فرمود: خداوند پیامبران و رسولان خود را به سوی بندگانش نفرستاد مگر برای این که درباره خدا اندیشه کنند. پس، هر کس از آنان که شناختش بهتر باشد، دعوت را پذیرا تر باشد و داناترینشان به کار خدا، کسی است که خردش نیکوتر باشد و کسی که خردش کاملتر باشد، در دنیا و آخرت بلند پایه تر باشد .

الإمام الكاظم عليه السلام : إِنَّ لِلَّهِ ۞ عَلَى النَّاسِ حُجَّتَيْنِ : حُجَّةَ ظَاهِرَةٍ ، وَحُجَّةَ بَاطِنَةٍ ، فَأَمَّا الظَّاهِرَةُ فَالرُّسُلُ وَالْأَنْبِيَاءُ وَالْأئِمَّةُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ ، وَأَمَّا الْبَاطِنَةُ فَالْعُقُولُ .

امام کاظم علیه السلام : خداوند را بر مردمان دو حجت است: حجتی بیرونی و حجتی درونی. حجت بیرونی همان فرستادگان و پیامبران و امامان علیهم السلام هستند و حجت درونی همان خردها .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : مَنْ أَرَادَ الْغِنَى بِمَا لَمْ يَرَاحَةَ الْقَلْبَ مِنَ الْحَسَدِ ، وَالسَّلَامَةَ فِي الدِّينِ ، فَلْيَتَضَرَّعْ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ فِي مَسْأَلَتِهِ بِأَنْ يُكْمِلَ عَقْلَهُ .

امام کاظم علیه السلام : هر که خواهان توانگری بدون داشتن مال و ثروت و آسودگی دل از حسد ورزی و داشتن دین سالم است، باید با تضرع از خداوند عزوجل بخواهد که خردش را کامل گرداند .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام - فِي وَصِيَّتِهِ لِهَيْشَامِ بْنِ الْحَكَمِ - يَا هَيْشَامُ ، مَا قُسِّمَ بَيْنَ الْعِبَادِ أَفْضَلُ مِنَ الْعَقْلِ ؛ نَوْمُ الْعَاقِلِ أَفْضَلُ مِنْ سَهْرِ الْجَاهِلِ ، وَمَا بَعَثَ اللَّهُ نَبِيًّا إِلَّا عَاقِلًا حَتَّى يَكُونَ عَقْلُهُ أَفْضَلَ مِنْ جَمِيعِ جَهْدِ الْمُجْتَهِدِينَ ، وَمَا أَدَّى الْعَبْدُ فَرِيضَةً مِنْ فَرَائِضِ اللَّهِ حَتَّى عَقَلَ عَنْهُ .

امام کاظم علیه السلام - در سفارش به هشام بن حکم - فرمود : ای هشام! میان بندگان چیزی برتر از خرد تقسیم نشده است. خواب خردمند برتر از شب زنده داری نادان است. خداوند هیچ پیامبری را جز خردمند برنمیگيخت تا آن جا که خردش برتر از همه کوشش کوشندگان باشد. و بنده هیچ فریضه ای از فرایض خدا را نگزارد مگر آن گاه که معرفت و آگاهی خود را از خدا فرا گرفت .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْعَافِيَةَ ، وَأَسْأَلُكَ جَمِيلَ الْعَافِيَةِ ، وَأَسْأَلُكَ شُكْرَ الْعَافِيَةِ ، وَأَسْأَلُكَ شُكْرَ شُكْرِ الْعَافِيَةِ .

امام کاظم علیه السلام : بار خدایا! من از تو عافیت مسألت دارم، عافیت نیکو عطایم کن و شکر بر عافیت و شکر بر شکر عافیت ارزانیم فرما .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : عَظَّمَ الْعَالِمَ لِعِلْمِهِ وَدَعَّ مُنَازَعَتَهُ ، وَصَغَّرَ الْجَاهِلَ لِجَهْلِهِ وَلَا تَطْرُدُهُ ، وَلَكِنْ قَرَّبَهُ وَعَلَّمَهُ .

بیان :

قالَ الشَّهِيدُ قَدَّسَ اللَّهُ رُوحَهُ فِي قَوَاعِدِهِ : يَجُوزُ تَعْظِيمُ الْمُؤْمِنِ بِمَا جَرَتْ بِهِ عَادَةُ الزَّمَانِ وَإِنْ لَمْ يَكُنْ مَنْقُولًا عَنِ السَّلَفِ؛ لِذِلَالَةِ الْعُمُومَاتِ عَلَيْهِ ، قَالَ اللَّهُ تَعَالَى : « ذَلِكَ وَمَنْ يُعَظِّمِ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ » وَقَالَ تَعَالَى : « ذَلِكَ وَمَنْ يُعَظِّمِ حُرْمَاتِ اللَّهِ فَهُوَ خَيْرٌ لَهُ عِنْدَ

رَبِّهِ «وَلَقَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : لَا تَبَاغُضُوا وَلَا تَحَاسَدُوا وَلَا تَدَابَرُوا وَلَا تَقَاطَعُوا وَكُونُوا عِبَادَ اللَّهِ إِخْوَانًا . فَعَلَى هَذَا يَجُوزُ الْقِيَامُ وَالتَّعْظِيمُ بِانْحِنَاءٍ وَشِبْهِهِ ، وَرَبِّمَا وَجِبَ إِذَا أَدَّى تَرْكُهُ إِلَى التَّبَاغُضِ وَالتَّقَاطُعِ أَوْ إِهَانَةِ الْمُؤْمِنِ . وَقَدْ صَحَّ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَامَ إِلَى فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ إِلَى جَعْفَرٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَدِمَ مِنَ الْحَبَشَةِ ، وَقَالَ لِلْأَنْصَارِ : قُومُوا إِلَى سَيِّدِكُمْ . وَنُقِلَ أَنَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَامَ لِعِكْرِمَةَ بْنِ أَبِي جَهْلٍ لَمَّا قَدِمَ مِنَ الْيَمَنِ فَرَحًا بِقُدُومِهِ .»

امام کاظم علیه السلام : دانشمند را به خاطر دانشش احترام بنه و با او ستیزه مکن و نادان را به سبب نادانیش کوچک شمار، اما او را از خود مران بلکه به خود نزدیک گردان و او را علم بیاموز .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : التَّوَدُّدُ إِلَى النَّاسِ نِصْفُ الْعَقْلِ .

امام کاظم علیه السلام : دوستی ورزیدن با مردم، نیمی از خرد است .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : الصَّنِيعَةُ لَا تَتِمُّ صَنِيعَةً عِنْدَ الْمُؤْمِنِ لِصَاحِبِهَا إِلَّا بِثَلَاثَةِ أَشْيَاءَ : تَصْغِيرِهَا ، وَسِتْرِهَا ، وَتَعْجِيلِهَا ، فَمَنْ صَغَّرَ الصَّنِيعَةَ عِنْدَ الْمُؤْمِنِ فَقَدْ عَظَّمَ أَخَاهُ ، وَمَنْ عَظَّمَ الصَّنِيعَةَ عِنْدَهُ فَقَدْ صَغَّرَ أَخَاهُ ، وَمَنْ كَتَمَ مَا أَوْلَاهُ مِنْ صَنِيعِهِ فَقَدْ كَرَّمَ فِعَالَهُ ، وَمَنْ عَجَّلَ مَا وَعَدَ فَقَدْ هَنَى الْعَطِيَّةَ .

امام کاظم علیه السلام : کسی که به مؤمن احسانی کند ، جز با سه چیز آن را به کمال نرسانده باشد : کوچک شمردن آن ، پوشاندن آن و شتاب ورزیدن در انجام آن ، پوشاندن آن و شتاب ورزیدن در انجام آن ؛ زیرا کسی که احسان خود به مؤمن را کوچک شمارد ، برادر خویش را بزرگ داشته است و کسی که احسان خود به مؤمن را بزرگ شمارد ، برادر خود را کوچک کرده است و کسی که خوبی خود به مؤمن را پوشیده دارد ، کاری بزرگوارانه کرده است و هر که در انجام وعده خود شتاب ورزد ، دهش (بخشش) را گوارا ساخته است .

قرآن:

(إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ) .

«کار خدا چنین است که هرگاه چیزی بخواهد به او می گوید: باش ، پس موجود می شود.»

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : إِنَّمَا تَكُونُ الْأَشْيَاءُ بِإِرَادَتِهِ وَمَشِيئَتِهِ ؛ مِنْ غَيْرِ كَلَامٍ ، وَلَا تَرَدُّ فِي نَفْسٍ ، وَلَا نُطْقٍ بِلِسَانٍ .

امام کاظم علیه السلام : اشیاء با اراده و خواست او پدید می آیند، بی آن که سخنی گفته شود و یا اندیشه ای از خاطری بگذرد و یا زبانی به سخن گویا شود .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : عِلْمُ اللَّهِ لَا يُوصَفُ مِنْهُ بِأَيِّنَ ، وَلَا يُوصَفُ الْعِلْمُ مِنَ اللَّهِ بِكَيْفٍ ، وَلَا يُفْرَدُ الْعِلْمُ مِنَ اللَّهِ ، وَلَا يُبَيَّنُّ اللَّهُ مِنْهُ ، وَلَيْسَ بَيْنَ اللَّهِ وَبَيْنَ عِلْمِهِ حَدٌّ .

امام کاظم علیه السلام : علم خدا، با صفت «از کجاست؟» وصف نمی شود. علم خدا با صفت «چگونه» توصیف نمی گردد؛ نه علم از خدا جدا می شود و نه خدا از علم؛ و میان خدا و علم او حدی نیست .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : كَانَ اللَّهُ حَيًّا بِلَا حَيَاةٍ حَادِثَةٍ ... بَلْ حَيٌّ لِنَفْسِهِ .

امام کاظم علیه السلام : خداوند زنده ای نیست که حیاتش حادث باشد... بلکه او به ذات خود زنده است .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ أَعْلَى وَأَجَلُّ وَأَعْظَمُ مِنْ أَنْ يُبْلَغَ كُنْهُ صِفَتِهِ ، فَصِفُوهُ بِمَا وَصَفَ بِهِ نَفْسَهُ ، وَكُفُّوا عَمَّا سِوَى ذَلِكَ .

امام کاظم علیه السلام : خدا برتر و والاتر و بزرگتر از آن است که به حقیقت صفتش رسیده شود؛ بنابراین، او را به همان گونه که خودش خود را وصف کرده است، وصف کنید و از جز آن خودداری ورزید .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَنِ ادْنَى الْمَعْرِفَةِ - : الإِقْرَارُ بِأَنَّهُ لَا إِلَهَ غَيْرُهُ ، وَلَا شِبْهَ لَهُ وَلَا نَظِيرَ وَأَنَّهُ قَدِيمٌ ، مُثَبَّتٌ ، مَوْجُودٌ ، غَيْرُ فَاقِدٍ ، وَأَنَّهُ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ .

امام کاظم علیه السلام - در پاسخ به سؤال از کمترین مرتبه شناخت - فرمود : اقرار به این که خدایی جز او نیست و مانند و همتا ندارد و قدیم است ، [وجودش] ثابت و قطعی است ، موجود (معلوم) است و مفقود نیست و هیچ چیزی مانند او نباشد .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : إِذَا كَانَ الْجَوْرُ أَغْلَبَ مِنَ الْحَقِّ لَمْ يَحِلَّ لِأَحَدٍ أَنْ يَظُنَّ بِأَحَدٍ خَيْرًا حَتَّى يَعْرِفَ ذَلِكَ مِنْهُ .

امام کاظم علیه السلام : هرگاه ستم و ناراستی ، از حق و راستکاری بیشتر بود، بر هیچ کس روا نیست که به کسی گمان خوب برد ، مگر آن گاه که خوبی او بر وی معلوم شود .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام - لِعَلِيِّ بْنِ يَقْتِينٍ - : إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَوْلِيَاءَ مَعَ أَوْلِيَاءِ الظُّلْمَةِ لِيُدْفَعَ بِهِمْ عَن أَوْلِيَائِهِ، وَأَنْتَ مِنْهُمْ يَا عَلِيُّ .

امام کاظم علیه السلام - به علی بن یقظین - : خداوند متعال در کنار اولیای ستمگر، دوستانی دارد تا به وسیله آنان از دوستان خود حمایت کند و تو ای علی ، یکی از آنان هستی .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : لَا يَنْبَغِي لِلرَّجُلِ أَنْ يَدَعَ الطَّيِّبَ فِي كُلِّ يَوْمٍ، فَإِنْ لَمْ يَقْدِرْ عَلَيْهِ فَيَوْمٌ وَيَوْمٌ لَا، فَإِنْ لَمْ يَقْدِرْ فِي كُلِّ جُمُعَةٍ وَ لَا يَدَعُ .

امام کاظم علیه السلام : شایسته است که مرد هر روز از بوی خوش استفاده کند ؛ اگر هر روز نتوانست ، یک روز در میان عطر زند و چنانچه این هم مقدورش نبود جمعه ها را ترك نکند .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَنِ الْجِصِّ يُوقَدُ عَلَيْهِ بِالْعُدْرَةِ وَعِظَامِ الْمَوْتَى ثُمَّ يُجَصَّصُ بِهِ الْمَسْجِدُ ، أَيْسَجِدُ عَلَيْهِ ؟ - : إِنَّ الْمَاءَ وَالنَّارَ قَدْ طَهَّرَاهُ .

امام کاظم علیه السلام - در پاسخ به این سؤال که : چنانچه گچ را با نجاست (مدفوع خشکیده) و استخوان مرده بپزند و سپس با آن (کف) مسجد را گچکاری کنند ، آیا می توان بر آن سجده کرد ؟ - : آب و آتش آن را پاک کرده اند .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام - لهشام وهو يعظه - : إِيَّاكَ وَالطَّمَعِ، وَعَلَيْكَ بِالْيَأْسِ مِمَّا فِي أَيْدِي النَّاسِ، وَأَمِتِ الطَّمَعِ مِنَ الْمَخْلُوقِينَ؛ فَإِنَّ الطَّمَعِ مِفْتَاحُ لِلذُّلِّ، وَاخْتِلَاسُ الْعَقْلِ، وَاخْتِلَاقُ الْمُرَوَّاتِ، وَتَدْنِيسُ الْعَرِضِ، وَالذَّهَابُ بِالْعِلْمِ .

امام کاظم علیه السلام - در اندرز به هشام - فرمود : از طمع بپرهیز و به آنچه مردم دارند ، چشم داشتی نداشته باش ، چشم داشت به مخلوق را در خود بمیران ؛ زیرا طمع و چشم داشت، کلید هر خواری است و عقل را می دزدد و انسانیت ها را می برد و آبرو را می آلود و دانش را از بین می برد .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : الضَّعِيفُ مَنْ لَمْ يُرْفَعْ إِلَيْهِ حُجَّةٌ، وَلَمْ يَعْرِفِ الاختِلَافَ، فَإِذَا عَرَفَ الاختِلَافَ فَلَيْسَ بِضَعِيفٍ .

امام کاظم علیه السلام : ناتوان (معذور) کسی است که حجت به او نرسیده و اختلاف را نمی شناسد . پس ، اگر اختلاف را بداند مستضعف نیست .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : تُسْتَحَبُّ عَرَامَةُ الْغُلَامِ فِيصَغَرِهِ لِيَكُونَ حَلِيمًا فِي كِبَرِهِ .

امام کاظم علیه السلام : بازیگوشی (شیطنت) پسر در دوران کودکی پسندیده است ، برای این که در بزرگسالی بردبار شود .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : لَا تَبْدُلْ لِإِخْوَانِكَ مِنْ نَفْسِكَ مَا ضَرَّهُ عَلَيْكَ أَكْثَرَ مِنْ مَنَفَعَتِهِ لَهُمْ .

امام کاظم علیه السلام : به برادرانت از خود، چیزی مبخش که زیان آن برای تو بیشتر از سودش برای آنان است .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : عَوْنُكَ لِلضَّعِيفِ مِنْ أَفْضَلِ الصَّدَقَةِ .

امام کاظم علیه السلام : کمک تو به ناتوان ، از بهترین صدقه هاست .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : لَيْسَ مِنْ شِيعَتِنَا مَنْ خَلَا ثُمَّ لَمْ يَرْعُ قَلْبُهُ .

امام کاظم علیه السلام : شیعه ما نیست کسی که در تنهایی و خلوت ، دلش ترسان [از خدا] نباشد .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَنْ أَوْجِبِ الْأَعْدَاءِ مُجَاهِدَةً - : أَقْرَبُهُمْ إِلَيْكَ وَأَعْدَاهُمْ لَكَ... وَمَنْ يُحَرِّضُ أَعْدَاءَكَ عَلَيْكَ ، وَهُوَ إِبْلِيسُ .

امام کاظم علیه السلام - در پاسخ به این پرسش که جهاد با کدام دشمن واجب تر است - فرمود : آن که از همه به تو نزدیکتر و دشمنیش با تو بیشتر است . . . و کسی که دشمنان تو را بر ضدت تحریک می کند و آن شیطان است .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : أَوَّلُ مَا يَبْرُرُ الرَّجُلُ وَلَدَهُ أَنْ يُسَمِّيَهُ بِاسْمِ حَسَنِ ، فَلْيُحَسِّنْ أَحَدَكُمْ اسْمَ وَلَدِهِ .

امام کاظم علیه السلام : نخستین احسانی که مرد به فرزند خود می کند ، این است که نام نیکویی برایش انتخاب کند . بنابر این ، هر یک از شما نامی نیکو بر فرزندش نهد .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام - وَقَدْ سُئِلَ عَنْ عَشْرَةِ أَقْمِصَةٍ هَلْ ذَلِكَ مِنَ السَّرْفِ - : لَا ، وَلَكِنْ ذَلِكَ أَبْقَى لِثِيَابِهِ ، وَلَكِنَّ السَّرْفَ أَنْ تَلْبَسَ ثَوْبَ صَوْنِكَ فِي الْمَكَانِ الْقَدِيرِ .

امام کاظم علیه السلام - وقتی از ایشان سؤال شد : آیا داشتن ده پیراهن اسراف است؟ - فرمود : خیر . بلکه داشتن پیراهن زیاد باعث می شود که پیراهنهایش بیشتر عمر کند . اسراف آن است که لباس بیرون را در جای کثیف بپوشی .

عنه عليه السلام : ما تَسَابَّ اِثْنَانِ اِلَّا اِنْحَطَّ اِلَى مَرْتَبَةِ اَلْاَسْفَلِ .

امام کاظم علیه السلام : هیچ گاه دو نفر به یکدیگر ناسزا نگویند مگر این که آن يك که برتر است به مرتبه آن که فروتر است سقوط کند .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام - لَمَّا رَأَى رَجُلَيْنِ يَتَسَابَّانِ - :البَادِي اَظْلَمُ ، ووزرُهُ ووزرُ صاحبِهِ عَلَيْهِ ما لَمْ يَعْتَدِ المَظْلومُ .

امام کاظم علیه السلام - آن گاه که دو مرد را دید که به یکدیگر ناسزا می گویند - فرمود : آغاز کننده ستمکارتر است و گناه او و گناه طرف مقابلش به گردن اوست ، تا زمانی که ستمدیده زیاده روی نکند .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : لَيْسَ شَيْءٌ اَنْكَى لِاِبْلِيسَ وَجُنُودِهِ مِنْ زِيَارَةِ الْاِخْوَانِ فِي اللهِ بَعْضِهِمْ لِبَعْضٍ .

امام کاظم علیه السلام : هیچ چیز به اندازه دیدار برادران از یکدیگر به خاطر خدا ، ابلیس و سپاه او در هم نمی کوبد .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : جِهَادُ المَرَأَةِ حُسْنُ التَّبَعْلِ .

امام کاظم علیه السلام : جهاد زن ، خوب شوهرداری کردن است .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : ثَلَاثَةٌ يَسْتَظِلُّونَ بِظِلِّ عَرْشِ اللهِ يَوْمَ لا ظِلَّ اِلَّا ظِلُّهُ : رَجُلٌ زَوْجٌ اَخَاهُ المَسْلَمَ ، اَوْ اَخْدَمَهُ ، اَوْ كَتَمَ لَهُ سِرًّا .

امام کاظم علیه السلام : سه نفرند که در روزی که سایه ای جز سایه عرش خدا نیست در سایه عرش اویند : مردی که برادر مسلمان خود را زن دهد ، یا به او خادمی هدیه کند ، یا راز او را بپوشاند .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : اِنَّ اَصْبَرَ كُمْ عَلَى البَلَاءِ لَأَزْهَدُكُمْ فِي الدُّنْيَا .

امام کاظم علیه السلام : همانا صبورترین شما در برابر بلاها ، زاهدترین شما به دنیاست .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام - عند قبرِ حَضْرَهُ - : إِنَّ شَيْئاً هَذَا آخِرُهُ لِحَقِيقٍ أَنْ يُزْهَدَ فِي أَوْلِهِ ،
وَأَنَّ شَيْئاً هَذَا أَوْلُهُ لِحَقِيقٍ أَنْ يُخَافَ آخِرُهُ .

امام کاظم علیه السلام - به گاه حضور بر سر گوری - فرمود: چیزی که آخرش این است،
سزاوار است که از همان آغاز به آن دل بسته نشود و چیزی که آغازش این است ، به
جاست که از فرجام آن ترسیده شود .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ وَضَعَ الزَّكَاةَ قُوْتاً لِلْفُقَرَاءِ وَتَوْفِيراً لِأَمْوَالِكُمْ .

امام کاظم علیه السلام : خداوند عز و جل زکات را به منظور تأمین قوت تهیدستان و
افزایش داراییهای شما وضع کرده است .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : إِنَّ الْمَرْءَ إِذَا نَامَ فَإِنَّ رُوحَ الْحَيَوَانِ بَاقِيَةٌ فِي الْبَدَنِ ، وَالَّذِي
يَخْرُجُ مِنْهُ رُوحُ الْعَقْلِ .

امام کاظم علیه السلام : انسان هرگاه می خوابد روح حیوانی در بدن می ماند و آنچه از او
خارج می شود روح عقل است .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يُحَاسِبْ نَفْسَهُ فِي كُلِّ يَوْمٍ ، فَإِنَّ عَمَلٌ حَسَنًا
اسْتَرَادَ اللَّهَ ، وَإِنْ عَمِلَ سَيِّئًا اسْتَغْفَرَ اللَّهُ مِنْهُ وَتَابَ إِلَيْهِ .

امام کاظم علیه السلام : از ما نیست کسی که هر روز به حساب نفس خود رسیدگی نکند .
اگر کار خوبی کرده باشد از خداوند فزونتر بخواهد و اگر کار بدی کرده باشد از خداوند
آمرزش بخواهد و به درگاه او توبه کند .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : الرَّفْقُ نِصْفُ الْعَيْشِ .

امام کاظم علیه السلام : ملایمت و مهربانی ، نیمی از زندگی است .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : لَا تَسْتَقْبِلُوا قَلِيلَ الذُّنُوبِ ، فَإِنَّ قَلِيلَ الذُّنُوبِ يَجْتَمِعُ حَتَّى يَكُونَ
كَثِيراً .

امام کاظم علیه السلام : گناهان اندک را کم شمارید ؛ زیرا همین گناهان اندک روی هم
جمع می گردند و زیاد می شوند .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : إِنَّ الْعُقَلَاءَ تَرَكَوْا فُضُولَ الدُّنْيَا فَكَيْفَ الذُّنُوبُ ؟! وَتَرَكَ الدُّنْيَا مِنَ
الْفَضْلِ ، وَتَرَكَ الذُّنُوبَ مِنَ الْفَرَضِ .

امام کاظم علیه السلام : خردمندان، زیادی دنیا را رها کردند چه رسد به گناهان! در حالی که ترک دنیا فضیلت (ارزش) است و ترک گناهان واجب .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : مَنْ طَلَبَ هَذَا الرِّزْقَ مِنْ حِلِّهِ لِيَعُودَ بِهِ عَلَى نَفْسِهِ وَعِيَالِهِ كَانَ كَالْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ ، فَإِنْ غَلَبَ عَلَيْهِ فَلْيَسْتَدِنْ عَلَى اللَّهِ وَعَلَى رَسُولِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مَا يَقُوتُ بِهِ عِيَالَهُ .

امام کاظم علیه السلام : هر که برای تأمین خود و خانواده اش در پی کسب این روزی از راه حلال بر آید مانند مجاهد در راه خداست . اما اگر نتوانست به دست آورد، به امید خدا و رسول او به اندازه قوت خانواده اش وام بگیرد .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : لَا دِينَ لِمَنْ لَمْ يَلْمُوهَا لَهُ .

امام کاظم علیه السلام : کسی که مردانگی و انسانیت ندارد دین ندارد .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : الْحِمِيَّةُ رَأْسُ الدَّوَاءِ ، وَالْمَعِدَةُ بَيْتُ الدَّاءِ ، عَوْدٌ بَدْنَا مَا تَعَوَّدَ .

امام کاظم علیه السلام : پرهیز بهترین داروست و معده خانه امراض است ، بدن را مادامی که عادت می کند عادت بده .

عنه عليه السلام : لَيْسَ الْحِمِيَّةُ أَنْ تَدَعَ الشَّيْءَ أَصْلًا لِاتَّكُلَهُ، وَلَكِنَّ الْحِمِيَّةَ أَنْ تَأْكُلَ مِنَ الشَّيْءِ وَتُخَفَّفَ .

امام کاظم علیه السلام : پرهیز این نیست که چیزی را اصلاً نخوری، بلکه پرهیز آن است که از هر چیزی سبک بخوری .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : لَيْسَ مِنْ دَوَاءٍ إِلَّا وَهُوَ يُهَيِّجُ دَاءً ، وَلَيْسَ شَيْءٌ فِي الْبَدَنِ أَنْفَعَ مِنْ إِمْسَاكِ الْيَدِ إِلَّا عَمَّا يَحْتَاجُ إِلَيْهِ .

امام کاظم علیه السلام : هیچ دارویی نیست ، مگر آنکه خود بیماری تازه ای را دامن می زند . و برای بدن چیزی سودمندتر از پرهیز و خوردن غذا در حد نیاز بدن نیست .

عنه عليه السلام : إِنَّ لِقَمَانَ قَالَ لِابْنِهِ: ... إِنَّ الدُّنْيَا بَحْرٌ عَمِيقٌ ، قَدْ غَرِقَ فِيهَا عَالَمٌ كَثِيرٌ ، فَلْتَكُنْ سَفِينَتَكَ فِيهَا تَقْوَى اللَّهِ ، وَحَشْوُهَا الْإِيمَانَ وَشِرَاعُهَا التَّوَكُّلُ ، وَقِيَمُهَا الْعَقْلُ ، وَدَلِيلُهَا الْعِلْمُ ، وَسُكَّانُهَا الصَّبْرُ .

امام کاظم علیه السلام : لقمان به فرزندش فرمود : ... همانا دنیا دریایی ژرف است .
خلقی بسیار در آن غرقه گشته اند ؛ پس باید که کشتی تو در این دریا، تقوای خدا باشد و
بار و بُنه اش ایمان، و بادبانش توکل، و ناخدایش خرد، و راهنمایش دانش ،وسگانش
شکیبایی .

عنه عليه السلام : مَثَلُ الدُّنْيَا مَثَلُ مَاءِ الْبَحْرِ ؛ كَلَّمَا شَرِبَ مِنْهُ الْعَطْشَانُ از دَادَ عَطْشًا حَتَّى
يَقْتُلَهُ .

امام کاظم علیه السلام : دنیا به آب دریا می ماند که هر چه تشنه از آن بنوشد ، تشنه تر
می شود تا سرانجام او را می کشد .

عنه عليه السلام : تَمَثَّلَتِ الدُّنْيَا لِلْمَسِيحِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي صُورِهِ امْرَأَةً زَرْقَاءَ ، فَقَالَ لَهَا :
كَمْ تَزَوَّجْتِ؟ فَقَالَتْ : كَثِيرًا ، قَالَ : فَكُلِّ طَلَّقِكِ؟ قَالَتْ : لَا ، بَلْ كَلَّا قَتَلْتُ ، قَالَ الْمَسِيحُ عَلَيْهِ
السَّلَامُ : فَوَيْحٌ لِأَزْوَاجِكِ الْبَاقِيْنَ ، كَيْفَ لَا يَعْتَبِرُونَ بِالْمَاضِيْنَ ؟ !

امام کاظم علیه السلام : دنیا به صورت زنی چشم آبی در برابر مسیح علیه السلام مجسم
شد . به او فرمود : چند شوهر کرده ای؟ گفت : زیاد . مسیح علیه السلام فرمود: همه
آنها تو را طلاق دادند؟ دنیا گفت : نه ، بلکه همه را کشتم . مسیح علیه السلام فرمود :
پس ، وای بر شوهران باقیمانده تو ؛ چگونه از گذشتگان عبرت نمی گیرند؟

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : مَثَلُ الدُّنْيَا مَثَلُ الْحَيَّةِ ؛ مَسْهَلَيْنِ وَفِي جَوْفِهَا السَّمُّ الْقَاتِلُ ،
يَحْذَرُهَا الرَّجَالُ ذُؤُودِ الْعُقُولِ ، وَيَهْوِي إِلَيْهَا الصَّبِيَانُ بِأَيْدِيهِمْ .

امام کاظم علیه السلام : دنیا به مار می ماند که پوستی نرم دارد اما درونش زهری کشنده
است . مردمان خردمند از آن حذر می کنند و کودکان دستهای خود را به سوی آن دراز
می کنند .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : اجْعَلُوا لِأَنْفُسِكُمْ حِظًّا مِنَ الدُّنْيَا بِإِعْطَائِهَا مَا تَشْتَهِي مِنَ الْحَلَالِ
وَمَا لَا يَثْلُمُ الْمُرُوءَةَ وَمَا لَا سَرْفَ فِيهِ ، وَاسْتَعِينُوا بِذَلِكَ عَلَى أُمُورِ الدِّينِ ، فَإِنَّهُ رُويَ : لَيْسَ
مِنَّا مَنْ تَرَكَ دُنْيَاهُ لِدِينِهِ ، أَوْ تَرَكَ دِينَهُ لِدُنْيَاهُ .

امام کاظم علیه السلام : با برآوردن خواهشهای نفسانی خود از حلال ، تا آن جا که به
مروّت لطمه ای نزند و به اسراف نینجامد ، به نفسهای خویش از دنیا بهره ای دهید و از
این طریق برای انجام امور دین خود کمک بگیرید ؛ زیرا روایت شده است که : از ما
نیست کسی که دنیایش را به خاطر دینش رها کند یا دینش را برای دنیایش فرو گذارد .

الإمام الكاظم عليه السلام : إذا كانت لك حاجة إلى الله فقل : اللهم إني أسألك بحق محمد وعلي ، فإن لهما عندك شأنا من الشأن .

امام كاظم عليه السلام : هرگاه خواستی از خداوند حاجتی طلب کنی ، بگو : خدایا! به حق محمد و علی از تو مسئلت می کنم ؛ زیرا آن دو را نزد تو منزلتی بزرگ است .

الإمام الكاظم عليه السلام : عَلَيْكُمْ بِالْدُعَاءِ ، فَإِنَّ الدُّعَاءَ لِلَّهِ ، وَالطَّلْبَ إِلَى اللَّهِ يَرُدُّ الْبَلَاءَ وَقَدْ قَدَّرَ وَقُضِيَ وَلَمْ يَبْقَ إِلَّا إِمْضَاؤُهُ ، فَإِذَا دُعِيَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ وَسُئِلَ صَرْفَ الْبَلَاءِ صَرْفَهُ .

امام كاظم عليه السلام : بر شما باد دعا کردن؛ زیرا دعا به درگاه خدا و مسئلت کردن از او، بلائی را که قضا و قدر الهی به آن تعلق گرفته و فقط مانده که قطعی شود، دفع می کند . پس ، چون خداوند عزوجل خوانده شود و از او دفع بلا مسئلت گردد، آن را برمی گرداند .

الإمام الكاظم عليه السلام : خَيْرُ الْأُمُورِ أَوْسَطُهَا .

امام كاظم عليه السلام : بهترین کارها، میانه و معتدلترین آنهاست .

الإمام الكاظم عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ لَمْ يُحَرِّمِ الْخَمْرَ لِاسْمِهَا ، وَلَكِنَّهُ حَرَّمَهَا لِعَاقِبَتِهَا ؛ فَمَا كَانَ عَاقِبَتُهُ عَاقِبَةَ الْخَمْرِ فَهُوَ خَمْرٌ .

امام كاظم عليه السلام : خداوند عزوجل شراب را به خاطر نامش حرام نکرده بلکه به سبب پیامدهای آن حرامش کرده است . پس ، هر چیزی که پیامدهای شراب را داشته باشد آن نیز شراب است .

الإمام الكاظم عليه السلام : اسْتَحْيُوا مِنَ اللَّهِ فِي سَرَائِرِكُمْ كَمَا تَسْتَحْيُونَ مِنَ النَّاسِ فِي عِلَانِيَتِكُمْ .

امام كاظم عليه السلام : در نهان از خدا شرم کنید همچنان که در آشکار از مردم شرم می کنید .

الإمام الكاظم عليه السلام : لَا تَمْنَحُوا الْجُهَالَ الْحِكْمَةَ فَتَظْلِمُوها ، وَلَا تَمْنَعُوها أَهْلَهَا فَتَظْلِمُوهُمْ .

امام كاظم عليه السلام : حکمت را در اختیار نادانان مگذارید که در غیر این صورت به آن ستم کرده اید ، و آن را از اهلش دریغ نکنید که در غیر این صورت به آنان ستم روا داشته اید .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : إِنَّ الزَّرْعَ يَنْبُتُ فِي السَّهْلِ وَلَا يَنْبُتُ فِي الصَّفَا ، فَكَذَلِكَ الْحِكْمَةُ تَعْمُرُ فِي قَلْبِ الْمُتَوَاضِعِ ، وَلَا تَعْمُرُ فِي قَلْبِ الْمُتَكَبِّرِ الْجَبَّارِ ؛ لِأَنَّ اللَّهَ جَعَلَ التَّوَاضِعَ آلَةَ الْعَقْلِ .

امام کاظم علیه السلام : همانا زراعت در دشت می روید و بر روی کوه نمی روید. حکمت نیز چنین است، در دل افتاده(فروتن) آبادان می شود و در دل خودستای گردنفران پرورش نمی یابد؛ زیرا که خداوند افتادگی را ابزار خرد قرار داده است .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : قِيلَ لِلْقَمَانِ : مَا يَجْمَعُ مِنْ حِكْمَتِكَ؟ قَالَ : لَا أَسْأَلُ عَمَّا كُفِيْتُهُ ، وَلَا أَتَكَلَّفُ مَا لَا يَغْنِينِي .

امام کاظم علیه السلام: به لقمان گفته شد چکیده حکمت تو چیست؟ گفت: از آنچه می دانم نمی پرسم و برای آنچه به من مربوط نمی شود خود را به زحمت نمی اندازم

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : قُلِ الْحَقُّ وَإِنْ كَانَ فِيهِ هَلَاكُكَ ، فَإِنَّ فِيهِ نَجَاتَكَ ... وَدَعِ الْبَاطِلَ وَإِنْ كَانَ فِيهِ نَجَاتُكَ فَإِنَّ فِيهِ هَلَاكُكَ .

امام کاظم علیه السلام : حق را بگو اگر چه نابودی تو در آن باشد؛ زیرا که نجات تو در آن است... و باطل را فروگذار هر چند نجات تو در آن باشد؛ زیرا که [در واقع] نابودی تو در آن است .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يُحَاسِبْ نَفْسَهُ فِي كُلِّ يَوْمٍ ، فَإِنَّ عَمَلَ خَيْرًا اسْتَرَادَ اللَّهُ مِنْهُ وَحَمِدَ اللَّهَ عَلَيْهِ ، وَإِنْ عَمِلَ شَيْئًا شَرًّا اسْتَغْفَرَ اللَّهُ وَتَابَ إِلَيْهِ .

امام کاظم علیه السلام : از ما نیست کسی که هر روز به حساب خود رسیدگی نکند و ببیند که اگر کار نیکی انجام داده است از خداوند توفیق انجام بیشتر آن را بخواهد و خدا را بر آن سپاس گوید و اگر کار بدی انجام داده است از خدا آمرزش بخواهد و توبه کند .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ كَانَ يَأْتِيَاهُ الصُّفَّةُ وَكَانُوا ضِيفَانَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، كَانُوا هَاجِرُوا مِنْ أَهَالِيهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ إِلَى الْمَدِينَةِ فَأَسْكَنَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ صُفَّةَ الْمَسْجِدِ ، وَهُمْ أَرْبَعُمِائَةِ رَجُلٍ [كَانَ] ، يُسَلِّمُ عَلَيْهِمْ بِالْغُدْوَةِ وَالْعَشِيِّ ، فَأَتَاهُمْ ذَاتَ يَوْمٍ فَمِنْهُمْ مَنْ يَخْصِفُ نَعْلَهُ ، وَمِنْهُمْ مَنْ يَرْقَعُ ثَوْبَهُ ، وَمِنْهُمْ مَنْ يَتَقَلَّى ، وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَرزُقُهُمْ مُدًّا مُدًّا مِنْ تَمْرٍ فِي كُلِّ يَوْمٍ .

فَقَامَ رَجُلٌ مِنْهُمْ فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، التَّمْرُ الَّذِي تَرزُقُنَا قَدْ أَحْرَقَ بَطُونَنَا !

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : أَمَا إِنِّي لَوِ اسْتَطَعْتُ أَنْ أُطْعِمَكُمُ الدُّنْيَا لِأَطْعَمْتُكُمْ ، وَلَكِنْ مَنْ عَاشَ مِنْكُمْ مِنْ بَعْدِي فَسَيُعْذَى عَلَيْهِ بِالْجِفَانِ وَيُرَاحُ عَلَيْهِ بِالْجِفَانِ ، وَيَعْدُو أَحَدُكُمْ فِي قَمِيصَةٍ وَيَرُوحُ فِي أُخْرَى ، وَتُنَجِّدُونَ بُيُوتَكُمْ كَمَا تُنَجِّدُ الْكَعْبَةَ .

فَقَامَ رَجُلٌ فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، إِنَّا عَلَى ذَلِكَ الزَّمَانِ بِالأَشْوَاقِ ! فَمَتَى هُوَ ؟ !
قَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : زَمَانُكُمْ هَذَا خَيْرٌ مِنْ ذَلِكَ الزَّمَانِ ، إِنَّكُمْ إِنْ مَلَأْتُمْ بَطُونَكُمْ مِنَ الْحَلَالِ تَوْشِكُونَ أَنْ تَمْلُؤُوهَا مِنَ الْحَرَامِ .

امام کاظم علیه السلام : اهل صفه میهمان رسول خدا صلى الله عليه و آله بودند. آنها خان ومان خود را رها کرده به مدینه هجرت کرده بودند . پیامبر خدا صلى الله عليه و آله آنان را که چهل مرد بودند در صفه مسجد اسکان داد . آن حضرت هر صبح و شام نزد ایشان می رفت و بر آنان سلام می داد . روزی بر صفه نشینان وارد شد، دید یکی کفش خود را پینه می کند ، دیگری لباسش را وصله می زند و عده ای هم جامه های خود را از شپش پاک می کنند . پیامبر خدا صلى الله عليه و آله هر روز يك مدّ (تقریباً يك چارك) خرما به آنها می داد . مردی از میان آنها برخاست و عرض کرد : ای رسول خدا ! خرمایی که به ما می دهی معده های ما را سوزاند! پیامبر صلى الله عليه و آله فرمود : بدانید که اگر می توانستم دنیا را خوراك شما کنم این کار را می کردم اما کسانی از شما که پس از من زنده بمانند صبح و شام غذای سیر خواهند خورد ، هرکدام صبح يك پیراهن خواهید پوشید و شب پیراهنی دیگر و خانه هایتان را ، همانند کعبه ، بر افراشته و آراسته خواهید کرد . مردی برخاست و گفت : ای رسول خدا ! ما مشتاق چنان روزی هستیم ! کی فرا خواهد رسید؟ !

فرمود : این زمان شما بهتر از آن زمان است . شما اگر شکمهای خود را از حلال پر کنید، هیچ بعید نیست که آن را از حرام نیز پر نمایید .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : ليسَ حُسْنُ الجِوارِ كَفَ الأذى ، ولكنَ حُسْنُ الجِوارِ الصَّبْرُ على الأذى .

امام کاظم علیه السلام : حسن همسایگی ، این نیست که آزار نرسانی بلکه حسن همسایگی ، این است که در برابر آزار و اذیت همسایه شکیبا باشی .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : لا يُخَدُّ اللهُ في النَّارِ إلاَّ أهْلَ الكُفْرِ والجُحودِ وأهْلَ الضَّلَالِ والشَّرِكِ ، وَمَنْ اجْتَنَبَ الكِبائرَ مِنَ المؤمنِينَ لمْ يُسألْ عَنِ الصَّغائرِ .

امام کاظم علیه السلام : خداوند جز کافران و منکران و گمراهان و مشرکان را در آتش ، جاودان نکند . مؤمنانی که از گناهان کبیره اجتناب کنند درباره گناهان صغیره بازخواست نشوند .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : جَاهِدْ نَفْسَكَ لِتَرُدَّهَا عَنْ هَوَاهَا ، فَإِنَّهُ وَاجِبٌ عَلَيْكَ كَجِهَادِ عَدُوِّكَ .

امام کاظم علیه السلام : برای بازداشتن نفس خود از خواهشهایش با آن مبارزه کن که مبارزه با نفس ، همچون مبارزه با دشمن است ، بر تو واجب است .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : الْمُصِيبَةُ لِلصَّابِرِ وَاحِدَةٌ ، وَلِلجَازِعِ اثْنَتَانِ .

امام کاظم علیه السلام : مصیبت برای شکیبا یکی است و برای ناشکیبا دو تا .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : إِنَّ السَّيِّئَاتِ لَا تَخْلُو مِنْ إِحْدَى ثَلَاثٍ : إِمَّا أَنْ تَكُونَ مِنَ اللَّهِ - وَ لَيْسَتْ مِنْهُ - فَلَا يَنْبَغِي لِلرَّبِّ أَنْ يُعَذِّبَ الْعَبْدَ عَلَى مَا لَا يَرْتَكِبُ ، وَإِمَّا أَنْ تَكُونَ مِنْهُ وَمِنْ الْعَبْدِ - وَ لَيْسَتْ كَذَلِكَ - فَلَا يَنْبَغِي لِلشَّرِيكِ الْقَوِيِّ أَنْ يظْلِمَ الشَّرِيكَ الضَّعِيفَ ، وَإِمَّا أَنْ تَكُونَ مِنَ الْعَبْدِ - وَ هِيَ مِنْهُ - فَإِنْ عَفَا فَبِكْرَمِهِ وَجُودِهِ ، وَإِنْ عَاقَبَ فَبِذَنْبِ الْعَبْدِ وَجَرِيرَتِهِ .

امام کاظم علیه السلام : گناهان از سه حال خارج نیستند: یا از جانب خداوند - که البته چنین نیست - در این صورت پروردگار را نشاید که بنده را برای آنچه مرتکب نشده عذاب کند. یا از جانب خدا و بنده، هر دو، است - که البته چنین هم نیست - در این صورت سزاوار نیست که شریک نیرومند به شریک ناتوان ستم روا دارد. یا این که از جانب بنده است - که همین طور هم هست - در این صورت اگر خداوند او را ببخشد از روی بزرگواری و بخشندگی چنین کرده است و اگر کیفرش دهد به سبب گناه و بزهکاری خود او کیفر داده است .

الإمامُ الكاظمُ عليه السلام : رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ قَوْمٍ يَدْعُو النَّاسَ إِلَى الْحَقِّ ، يَجْتَمِعُ مَعَهُ قَوْمٌ كَرُوبِ الْحَدِيدِ ، لَا تُزَلُّهُمْ الرِّيَّاحُ الْعَوَاصِفُ ، وَلَا يَمْلَوْنَ مِنَ الْحَرْبِ ، وَلَا يَجْبُنُونَ ، وَعَلَى اللَّهِ يَتَوَكَّلُونَ ، وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ .

امام کاظم علیه السلام : مردی از قم مردم را به حق فرامی خواند و بر گرد او مردمانی فراهم می آیند که چونان پاره های آهن استوارند، طوفان ها آنها را به لرزه نمی اندازد و از جنگ خسته نمی شوند و بزدلی نشان نمی دهند، به خدا توکل دارند و فرجام از آن پرهیزگاران است .

الإمام الكاظم عليه السلام : مثلُ المؤمنِ مثلُ كِفْتِي المِيزانِ : كَلِّمَ زَيْدٌ فِي إِيمَانِهِ زَيْدٌ فِي بَلَائِهِ ، لِيَلْقَى اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَلَا خَطِيئَةَ لَهُ .

امام کاظم علیه السلام : مؤمن به دو کفه ترازو می ماند که هر چه بر ایمان او افزوده شود بلایش فزونی می گیرد تا خداوند عز و جل را بدون گناه، دیدار کند .

الإمام الكاظم عليه السلام : لَنْ تَكُونُوا مُؤْمِنِينَ حَتَّى تَعْدُوا الْبَلَاءَ نِعْمَةً وَالرَّخَاءَ مُصِيبَةً ، وَذَلِكَ أَنَّ الصَّبْرَ عِنْدَ الْبَلَاءِ أَعْظَمُ مِنَ الْغَفْلَةِ عِنْدَ الرَّخَاءِ .

امام کاظم علیه السلام : شما هرگز مؤمن نیستید مگر آن که بلا و گرفتاری را نعمت شمارید و آسایش و رفاه را مصیبت؛ زیرا صبر بر بلا و گرفتاری ارزشمندتر است از غفلت به هنگام آسایش و خوشی .

الإمام الكاظم عليه السلام - وقد سُئِلَ عَنِ الْكِبَائِرِ : هَلْ تُخْرِجُ مِنَ الْإِيمَانِ ؟ - نَعَمْ ، وَمَا دُونَ الْكِبَائِرِ ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : «لَا يَزْنِي الزَّانِي وَهُوَ مُؤْمِنٌ وَلَا يَسْرِقُ السَّارِقُ وَهُوَ مُؤْمِنٌ» .

امام کاظم علیه السلام - در پاسخ به این سوال که آیا گناهان کبیره ایمان را سلب می کند؟ - فرمود : آری و گناهان کوچکتر نیز. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود: زناکار، در حالی که مؤمن است زنا نمی کند و سارق ، در حال ایمان، دزدی نمی کند .

الإمام الكاظم عليه السلام : الْإِيمَانُ عَمَلٌ كُلُّهُ ، وَالْقَوْلُ بَعْضُ ذَلِكَ الْعَمَلِ بِفَرَضٍ مِنَ اللَّهِ بَيَّنَّهُ فِي كِتَابِهِ .

امام کاظم علیه السلام : ایمان سراسر عمل است؛ و گفتار، [نیز] برخی از آن عمل است که خداوند در کتاب خود ، وجوب آن را بیان فرموده است .

الإمام الكاظم عليه السلام : لَوْ كَانَ فِيكُمْ عِدَّةُ أَهْلِ بَدْرِ لَقَامَ قَائِمُنَا .

امام کاظم علیه السلام : اگر در میان شما به تعداد اهل بدر وجود داشت، قائم ما قیام می کرد .

الإمام الكاظم عليه السلام : انْتَظِرُ الْفَرَجَ مِنَ الْفَرَجِ .

امام کاظم علیه السلام : انتظار فرج، جزء فرج است .

الإمام الكاظم عليه السلام: الإمامة هي النور، وذلك قوله عز وجل: «آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالنُّورِ الَّذِي أَنْزَلْنَا»، قال: النور هو الإمام.

امام كاظم عليه السلام: امامت، نور و روشنایی است؛ همان که خداوند عز و جل فرموده: «به خدا و پیامبر او و نوری که فرو فرستادیم ایمان آورید». نور همان امام است.

الإمام الكاظم عليه السلام: لَوْ ظَهَرَتِ الْأَجَالُ افْتَضَحَتِ الْأَمَالُ.

امام كاظم عليه السلام: اگر اجل ها (مدت عمرها) معلوم شود آرزوها رسوا می شوند.

الإمام الكاظم عليه السلام - في معنى «الله» - : استولى على ما دقَّ وجَلَّ.

امام كاظم عليه السلام - در معنای «الله» - : بر هر چیز كوچك و بزرگ، چیره است.

الإمام الكاظم عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَنِ السَّفَلَةِ - : الَّذِي يَأْكُلُ فِي الْأَسْوَاقِ.

امام كاظم عليه السلام - در پاسخ به سؤال درباره انسان فرومایه - فرمود: کسی است که در کوچه و بازار چیز می خورد.

الإمام الكاظم عليه السلام - عِنْدَ مَا شَكَى لَهُ بَعْضُهُمْ إِبْنَالَهُ - : لَا تَضْرِبُهُ، وَاهْجُرْهُ وَلَا تُطْنِ.

امام كاظم عليه السلام - به شخصی که از فرزندش شکایت داشت - فرمود: او را نزن، بلکه برای مدتی کوتاه با او قهر کن.

الإمام الكاظم عليه السلام: تَعَاهَدُوا عِبَادَ اللَّهِ نِعْمَهُ بِإِصْلَاحِكُمْ أَنْفُسَكُمْ تَزِدُّوا بِإِصْلَاحِكُمْ نِعْمَتَهُ، وَتَرْبَحُوا نَفِيسًا ثَمِينًا.

امام كاظم عليه السلام: ای بندگان خدا! با اصلاح خود، نعمت های خداوند را پاس دارید، تا بر یقین شما افزوده شود و سودی با ارزش و گرانبها به دست آورید.

الإمام الكاظم عليه السلام: سَأَلَ رَجُلٌ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: مَا حَقُّ الْوَالِدِ عَلَى وَلَدِهِ؟ قَالَ: لَا يُسَمِّيهِ بِاسْمِهِ، وَ لَا يَمْشِي بَيْنَ يَدَيْهِ، وَ لَا يَجْلِسُ قَبْلَهُ، وَ لَا يَسْتَسَبُّ لَهُ؛

مردی از رسول اکرم صلی الله علیه و آله پرسید: حق پدر بر فرزند چیست؟ فرمودند: پدر را به نامش صدا نزنند و جلوتر از او راه نروند و قبل از او ننشینند و باعث ناسزاگویی دیگران به او نشود.

امام کاظم علیه السلام: أَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يُحَاسِبْ نَفْسَهُ فِي كُلِّ يَوْمٍ فَإِنْ عَمِلَ خَيْرًا اسْتَزَادَ اللَّهَ مِنْهُ وَ حَمِدَ اللَّهَ عَلَيْهِ وَ إِنْ عَمِلَ شَيْئًا شَرًّا اسْتَغْفَرَ اللَّهَ وَ تَابَ إِلَيْهِ؛ ●

از ما نیست کسی که هر روز اعمال خود را محاسبه نکند تا اگر نیکی کرده از خدا بخواد بیشتر نیکی کند و خدا را بر آن سپاس گوید و اگر بدی کرده از خدا آمرزش بخواد و توبه نماید.

امام کاظم علیه السلام: كَمَا لَا يَقُومُ الْجَسَدُ إِلَّا بِالنَّفْسِ الْحَيَّةِ فَكَذَلِكَ لَا يَقُومُ الدِّينُ إِلَّا بِالنِّيَّةِ الصَّادِقَةِ وَ لَا تَثْبُتُ النِّيَّةُ الصَّادِقَةُ إِلَّا بِالْعَقْلِ؛ ●

همان گونه که قوام جسم، تنها به جان زنده است، قوام دینداری هم تنها به نیت پاک است و نیت پاک، جز با عقل حاصل نمی شود.

امام کاظم علیه السلام: قَلِيلُ الْعَمَلِ مِنَ الْعَاقِلِ مَقْبُولٌ مُضَاعَفٌ، وَ كَثِيرُ الْعَمَلِ مِنْ أَهْلِ الْهَوَى وَ الْجَهْلِ مَرْدُودٌ؛ ●

اندکی عمل [صالح] از شخص عاقل، [در پیشگاه الهی] پذیرفته و چند برابر می شود، در حالی که اعمال [صالح] بسیار، از مردمان هوسران یا نادان، پذیرفته نمی گردد.

امام کاظم علیه السلام: أَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يُحَاسِبْ نَفْسَهُ فِي كُلِّ يَوْمٍ فَإِنْ عَمِلَ حَسَنًا اسْتَزَادَ اللَّهَ وَ إِنْ عَمِلَ سَيِّئًا اسْتَغْفَرَ اللَّهَ مِنْهُ وَ تَابَ إِلَيْهِ؛ ●

از ما نیست کسی که هر روز اعمال خود را محاسبه نکند تا اگر نیکی کرده از خدا بخواد که بیشتر نیکی کند و اگر بدی کرده از خدا طلب آمرزش نموده و توبه کند.

امام کاظم علیه السلام: إِيَّاكُمْ وَ الْبُخْلَ فَإِنَّهُ عَاهَةٌ لَا يَكُونُ فِي حُرٍّ وَ لَا مُؤْمِنٍ، إِنَّهُ خِلَافُ الْإِيمَانِ؛ ●

از بخل، دوری کنید. بخل، آفتی است که در هیچ انسان آزاده یا مؤمنی یافت نمی شود. بخل، با ایمان، سازگار نیست.

امام کاظم علیه السلام: إِنَّ الْعُقَلَاءَ تَرَكَوْا فُضُولَ الدُّنْيَا فَكَيْفَ الذُّنُوبُ؟! وَ تَرَكَ الدُّنْيَا مِنَ الْفَضْلِ، وَ تَرَكَ الذُّنُوبَ مِنَ الْفَرَضِ؛ ●

عاقلان، زیادی دنیا را هم رها کردند، چه رسد به گناهان! ترك دنیا، فضیلت [و ارزش] است، در حالی که ترك گناهان، واجب است.

امام کاظم علیه السلام: إِنَّهُ لَمْ يَخْفِ اللَّهُ مَنْ لَمْ يَعْقِلْ عَنِ اللَّهِ، وَ مَنْ لَمْ يَعْقِلْ عَنِ اللَّهِ لَمْ يَعْزِدْ قَلْبَهُ عَلَى مَعْرِفَةِ ثَابِتَةٍ يُبْصِرُهَا وَ يَجِدُ حَقِيقَتَهَا فِي قَلْبِهِ، وَ لَا يَكُونُ أَحَدٌ كَذَلِكَ إِلَّا مَنْ كَانَ قَوْلُهُ لِفِعْلِهِ مُصَدِّقًا، وَ سِرُّهُ لِعَلَانِيَتِهِ مُوَافِقًا؛ ●

هر کس در باره خدا نیندیشد، از [مجازات] او ترسی به خود راه نخواهد داد و آن که به خدا نمی اندیشد، دلش با معرفت خدا چنان پیوند نخواهد خورد که با آن، بصیرت یابد و حقیقت معرفت را در دلش دریابد و کسی چنین نخواهد شد، مگر آن که رفتار وی همانند گفتارش و باطن وی مطابق ظاهرش باشد.

امام کاظم علیه السلام: أَعُوذُ بِوَجْهِكَ الْكَرِيمِ وَ عِزَّتِكَ الَّتِي لَا تُرَامُ وَ قُدْرَتِكَ الَّتِي لَا يَمْتَنِعُ مِنْهَا شَيْءٌ، مِنْ شَرِّ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ مِنْ شَرِّ الْأَوْجَاعِ كُلِّهَا؛ ●

خدایا! از همه بدی های دنیا و آخرت و از شر همه دردها، به بزرگواری و عزت زوال ناپذیر و قدرت بی مانعت، پناه می برم.

امام کاظم علیه السلام: إِنَّ رَجُلًا سَأَلَ أَبَاعَبِدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَا بَالُ الْقُرْآنِ لَا يَزِدَادُ عَلَى النَّشْرِ وَ الدَّرَاسَةِ إِلَّا غَضَاضَةً؟ فَقَالَ: لَا إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى لَمْ يُنْزِلْهُ لِزَمَانٍ دُونَ زَمَانٍ، وَ لَا لِإِنْسَانٍ دُونَ نَاسٍ، فَهُوَ فِي كُلِّ زَمَانٍ جَدِيدٌ، وَ عِنْدَ كُلِّ قَوْمٍ غَضٌّ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ؛ ●

شخصی از امام صادق علیه السلام پرسید: چه دلیلی دارد که قرآن، با وجود نشر و بحث و بررسی، مدام بر تازگی اش افزوده می شود؟ فرمودند: برای این که خداوند تبارک و تعالی، آن را برای یک زمان خاص و مردمانی خاص، نازل کرده است. از این رو، در هر زمانی تازه است و تا قیامت، برای همه ملت ها تازگی دارد.

امام کاظم علیه السلام: لَمَّا سُئِلَ عَنْ قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَ مَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ» - : التَّوَكُّلُ عَلَى اللَّهِ دَرَجَاتٌ، مِنْهَا أَنْ تَتَوَكَّلَ عَلَى اللَّهِ فِي أُمُورِكَ كُلِّهَا، فَمَا فَعَلَ بِكَ، كُنْتَ عَنْهُ رَاضِيًا، تَعْلَمُ أَنَّهُ لَا يَأْلُوكَ خَيْرًا وَ فَضْلًا وَ تَعْلَمُ أَنَّ الْحُكْمَ فِي ذَلِكَ لَهُ، فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ بِتَفْوِيزِ ذَلِكَ إِلَيْهِ، وَثِقْ بِهِ فِيهَا وَ فِي غَيْرِهَا؛ ●

در پاسخ به سؤال از آیه «و هر کس به خدا توکل کند، کفایت امرش را می کند»: توکل کردن بر خدا، درجاتی دارد: یکی از آنها این است که در تمام کارهایت به خدا توکل کنی و هر چه با تو کرد، از او خشنود باشی و بدانی که او نسبت به تو، از هیچ خیر و تفضلی کوتاهی نمی کند و بدانی که در این باره، حکم، حکم اوست، پس با واگذاری کارهایت به خدا، بر او توکل کن و در آن کارها، و دیگر کارها به او اعتماد داشته باش.

امام کاظم علیه السلام: اَللّٰهُمَّ ارْزُقْنَا تَوْفِيقَ الطَّاعَةِ وَ بُعْدَ الْمَعْصِيَةِ وَ صِدْقَ النَّيِّةِ وَ عِرْفَانَ الْحُرْمَةِ وَ اَكْرِمْنَا بِالْهُدٰى وَ الْاِسْتِقَامَةِ؛

خدایا! روزی کن ما را توفیق اطاعت و دوری از گناه و نیت پاک و شناختن احکام، و اکرام نما ما را به هدایت و استقامت.

امام کاظم علیه السلام: قُلِ الْحَقُّ وَ اِنْ كَانَ فِيهِ هَلَاكُكَ، فَاِنَّ فِيهِ نَجَاتَكَ... اِتَّقِ اللّٰهَ وَ دَعِ الْبَاطِلَ وَ اِنْ كَانَ فِيهِ نَجَاتُكَ فَاِنَّ فِيهِ هَلَاكُكَ؛

حق را بگو، اگر چه نابودی تو در آن باشد؛ زیرا که نجات تو در آن است... تقوای الهی، پیشه کن و باطل را فرو گذار، هر چند [به ظاهر] نجات تو در آن باشد؛ زیرا که نابودی تو در آن است.

امام کاظم علیه السلام: عَنْ سُمَاعَةَ، قَالَ: سَأَلْتُ اَبَا الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ الْخُمْسَ، فَقَالَ: فِي كُلِّ مَا اَفَادَ النَّاسُ، مِنْ قَلِيلٍ اَوْ كَثِيرٍ؛

سماعه گفت: از امام کاظم علیه السلام درباره خمس سؤال کردم. امام فرمودند: در هر چیزی که مردم بهره مند می شوند، خواه کم و خواه زیاد، خمس است.

امام کاظم علیه السلام: قُلِ الْحَقُّ وَ اِنْ كَانَ فِيهِ هَلَاكُكَ فَاِنَّ فِيهِ نَجَاتَكَ، وَ دَعِ الْبَاطِلَ وَ اِنْ كَانَ فِيهِ نَجَاتُكَ فَاِنَّ فِيهِ هَلَاكُكَ؛

حق را بگو اگر چه نابودی تو در آن باشد؛ چرا که [در واقع] نجات تو در آن است و باطل را رها کن، هر چند نجات تو در آن باشد؛ چرا که [در واقع] نابودی تو در آن است.

امام کاظم علیه السلام: اِنَّ الزَّرْعَ يَنْبُتُ فِي السَّهْلِ وَ لَا يَنْبُتُ فِي الصَّفَا، فَكَذٰلِكَ الْحِكْمَةُ تَعْمُرُ فِي قَلْبِ الْمُتَوَاضِعِ وَ لَا تَعْمُرُ فِي قَلْبِ الْمُتَكَبِّرِ الْجَبَّارِ، لِاِنَّ اللّٰهَ جَعَلَ التَّوَاضِعَ اَلَةَ الْعَقْلِ وَ جَعَلَ التَّكَبُّرَ مِنْ اَلَةِ الْجَهْلِ؛

زراعت، در زمین هموار می روید، نه بر سنگ سخت. و چنین است که حکمت، در دل های متواضع جای می گیرد نه در دل های متکبر. خداوند متعال، تواضع را وسیله عقل، و تکبر را وسیله جهل قرار داده است.

امام کاظم علیه السلام: مَنْ اِقْتَصَدَ وَ قَنَعَ بِقِيَّتِ عَلَيْهِ النُّعْمَةُ، وَ مَنْ بَدَّرَ وَ اَسْرَفَ زَالَتْ عَنْهُ النُّعْمَةُ؛

کسی که میانه رو و قانع باشد، نعمتش باقی می ماند و کسی که ریخت و پاش و اسراف کند، نعمت را از دست می دهد.

• امام کاظم علیه السلام: طوبی للمُصلِحینَ بَینَ النَّاسِ، أولئِکَ هُمُ الْمُقَرَّبُونَ یَوْمَ الْقِیَامَةِ؛

خوشا به سعادت اصلاح کنندگان بین مردم که آنان همان مقربان روز قیامت اند.

• امام کاظم علیه السلام: لَنْ تَكُونُوا مُؤْمِنِينَ حَتَّى تَعُدُّوا الْبَلَاءَ نِعْمَةً وَ الرَّخَاءَ مُصِيبَةً، وَ ذَلِكَ أَنَّ الصَّبْرَ عِنْدَ الْبَلَاءِ أَعْظَمُ مِنَ الْعَفْلَةِ عِنْدَ الرَّخَاءِ؛

هرگز مؤمن نخواهید بود تا این که گرفتاری را نعمت و آسودگی و راحت را مصیبت بشمرید. و این بدان جهت است که صبر در گرفتاری، بهتر از غفلت در آسایش است.

• الإمام کاظم علیه السلام - لِهشام بن الحکم - یا هشامُ ، ما بَعَثَ اللهُ أنبیاءَهُ ورُسُلَهُ إلی عِبَادِهِ إِلَّا لِيَعْقِلُوا عَنِ اللهِ ، فَأَحْسَنُهُمْ اسْتِجَابَةً أَحْسَنُهُمْ مَعْرِفَةً .

امام کاظم علیه السلام - به هشام بن حکم - : ای هشام! خداوند ، پیامبران و رسولانش را به سوی بندگان خود نفرستاده ، مگر بدان جهت که بصیرت الهی پیدا کنند . از این رو ، بهترین کسانی که دعوت آنان را اجابت می کنند ، کسانی هستند که شناخت بهتری دارند .

• الإمام کاظم علیه السلام - مِنْ دُعَائِهِ فِي شَهْرِ رَجَبٍ - : وَقَدْ عَلِمْتُ أَنَّ أَفْضَلَ زَادِ الرَّاحِلِ إِلَيْكَ عَزْمُ إِرَادَةٍ يَخْتَارُكَ بِهَا .

امام کاظم علیه السلام - از دعاهاى ایشان در ماه رجب - : به راستی دانستم که بهترین توشه مسافر کوی تو ، تصمیمی است که با آن ، تو را انتخاب کند .

• الإمام کاظم علیه السلام : اجْتَهِدُوا فِي أَنْ يَكُونَ زَمَانُكُمْ أَرْبَعَ سَاعَاتٍ : سَاعَةً لِمُنَاجَاةِ اللهِ ، وَسَاعَةً لِأَمْرِ الْمَعَاشِ ، وَسَاعَةً لِمُعَاشَرَةِ الْإِخْوَانِ وَالثَّقَاتِ الَّذِينَ يَعْرِفُونَكُمْ غُيُوبَكُمْ ، وَيُخْلِصُونَ لَكُمْ فِي الْبَاطِنِ ، وَسَاعَةً تَخْلُونَ فِيهَا لِلذَّاتِ فِي غَيْرِ مُحَرَّمٍ .

امام کاظم علیه السلام : تلاش کنید زمانتان چهار بخش باشد : زمانی برای راز و نیاز با خداوند؛ زمانی برای تأمین معاش؛ و زمانی برای معاشرت با برادران مورد اعتماد ، تا عیب هایتان را به شما بشناسانند و برای شما در امور پنهان ، خیرخواهی کنند؛ و زمانی برای خوشی های حلال .

• بحار الأنوار - عن الحسن بن محمد عن جدّه عن غير واحدٍ من أصحابِهِ - : إِنَّ رَجُلًا مِنْ وُلْدِ عَمْرِ بْنِ الْخَطَّابِ كَانَ بِالْمَدِينَةِ يُؤْذِي أَبَا الْحَسَنِ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ يَسُبُّهُ إِذَا رَأَهُ

وَيَسْتَمِ عَلِيًّا ، فَقَالَ لَهُ بَعْضُ حَاشِيَتِهِ يَوْمًا : دَعْنَا نَقْتُلْ هَذَا الْفَاجِرَ ، فَهَاهُمْ عَنِ ذَلِكَ أَشَدَّ
النَّهْيِ وَزَجَرَهُمْ ، وَسَأَلَ عَنِ الْعُمَرِيِّ فَذَكَرَ أَنَّهُ يَزْرَعُ بِنَاحِيَةِ مِ نِ نَوَاحِي الْمَدِينَةِ فَرَكِبَ إِلَيْهِ
فَوَجَدَهُ فِي مَزْرَعَةٍ لَهُ فَدَخَلَ الْمَزْرَعَةَ بِحِمَارِهِ فَصَاحَ بِهِ الْعُمَرِيُّ لَا تُوْطِئْ زَرْعَنَا فَتَوَطَّأَهُ
بِالْحِمَارِ حَتَّى وَصَلَ إِلَيْهِ ، وَنَزَلَ وَجَلَسَ عِنْدَهُ وَبَاسَطَهُ وَضَاكَّهُ وَقَالَ لَهُ : كَمْ عَرِمْتَ عَلَيَّ
زَرْعِكَ هَذَا ؟
قَالَ : مِئَةَ دِينَارٍ .

قَالَ : فَكَمْ تَرْجُو أَنْ تُصِيبَ ؟

قَالَ : لَسْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبَ .

قَالَ لَهُ : إِنَّمَا قُلْتُ : كَمْ تَرْجُو أَنْ يَجِيَنَّكَ فِيهِ ؟

قَالَ : أَرْجُو أَنْ يَجِيَّءَ مِنِّي دِينَارٍ .

قَالَ : فَأَخْرَجَ لَهُ أَبُو الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ ثَلَاثِينَ دِينَارًا ، وَقَالَ : هَذَا زَرْعُكَ عَلَيَّ
حَالِهِ وَاللَّهُ يُرْزُقُكَ فِيهِ مَا تَرْجُو .

قَالَ : فَقَامَ الْعُمَرِيُّ فَقَبَّلَ رَأْسَهُ وَسَأَلَهُ أَنْ يَصْفَحَ عَنْ فَارِطِهِ ، فَتَبَسَّمَ إِلَيْهِ أَبُو الْحَسَنِ وَانصَرَفَ .

قَالَ : وَرَاحَ إِلَى الْمَسْجِدِ فَوَجَدَ الْعُمَرِيَّ جَالِسًا ، فَلَمَّا نَظَرَ إِلَيْهِ قَالَ : اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ
رِسَالَتِهِ .

قَالَ : فَوُتِبَ أَصْحَابُهُ إِلَيْهِ .

فَقَالُوا لَهُ : مَا قَضَيْتُكَ ؟ قَدْ كُنْتَ تَقُولُ غَيْرَ هَذَا

قَالَ : فَقَالَ لَهُمْ : قَدْ سَمِعْتُمْ مَا قُلْتُ الْآنَ ، وَجَعَلَ يَدْعُو لِأَبِي الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَخَاصَمُوهُ
وَخَاصَمَهُمْ .

فَلَمَّا رَجَعَ أَبُو الْحَسَنِ إِلَى دَارِهِ ، قَالَ لِجُلَسَائِهِ الَّذِينَ سَأَلُوهُ فِي قَتْلِ الْعُمَرِيِّ أَيُّمَا كَانَ خَيْرًا مَا
أَرَدْتُمْ أَمْ مَا أَرَدْتُ إِنِّي أَصْلَحْتُ أَمْرَهُ بِهَذَا الْمِقْدَارِ الَّذِي عَرَفْتُمْ وَكُفَيْتُ بِهِ شَرَّهُ .

**بحار الأنوار - به نقل از حسن بن محمد ، از جدش ، و او از چند تن از یاران امام کاظم
علیه السلام - :مردی از نوادگان عمر بن خطاب ، در مدینه ، امام کاظم علیه السلام را
آزار می داد و هر گاه ایشان را می دید ، به علی علیه السلام دشنام می داد . برخی از
اطرافیان امام کاظم علیه السلام به ایشان گفتند : اجازه بفرمایید این بدکار را به قتل
برسانیم .**

**امام کاظم علیه السلام آنان را از این کار ، به شدت باز داشت و منع کرد و سراغ [نشانی]
مرد دشنام گو را گرفت . گفته شد در فلان منطقه از مدینه کشاورزی می کند .**

امام علیه السلام ، سوار بر مرکب ، به سویش رفت و او را در مزرعه اش دید . با

الاعش داخل مزرعه شد . آن مرد فریاد زد : زراعت ما را لگدمال مکن !
امام علیه السلام ، با الاغ از داخل زراعت به سوی مرد رفت تا نزدیک وی رسید . پیاده
شد و در کنارش نشست . با او خوش و بش کرد و به وی فرمود : «چه قدر خسارت بر
زراعت تو وارد کردم؟» .

مرد گفت : صد دینار .

فرمود : «امید داری چه قدر محصول به دست بیاوری؟» .

گفت : غیب نمی دانم .

فرمود : «گفتم چه قدر امید داری؟» .

گفت : امید دارم دویست دینار محصول به دست آورم .

امام کاظم علیه السلام کیسه ای به وی داد که در آن ، سیصد دینار بود و فرمود :

«زراعت تو بر جایش باقی است و خداوند ، آنچه امید داری ، به تو روزی می کند» .

مرد ، به پا خاست و سر ایشان را بوسید و خواست تا از تقصیرش درگذرد . امام علیه
السلام تبسمی کرد و بازگشت .

امام کاظم علیه السلام به مسجد رفت و مرد دشنام گو را دید که در مسجد ، نشسته است .
وقتی نگاهش به امام علیه السلام افتاد ، گفت : خداوند ، می داند رسالت خود را کجا قرار
دهد !

یاران امام کاظم علیه السلام به سوی آن مرد شتافتند و به وی گفتند : داستان چیست؟ تو
تا به حال به گونه ای دیگر سخن می گفتی؟ !

مرد گفت : «شنیدید الآن چه گفتم» و شروع به دعا کردن برای امام کاظم علیه السلام

کرد . گفتگوها میان مرد و یاران امام علیه السلام ادامه یافت . وقتی امام کاظم علیه

السلام به خانه اش باز می گشت ، به اطرافیانش که [پیش از آن ،] می خواستند مرد را

بکشند ، فرمود : «کاری که شما می خواستید انجام دهید ، بهتر بود یا آنچه من انجام

دادم؟ من با این مقدار پول ، کارش را اصلاح کردم و از شرش در امان گشتم» .

الإمام الكاظم عليه السلام : مَنْ اسْتَشَارَ لَمْ يَعْدَمْ عِنْدَ الصَّوَابِ مَادِحًا ، وَعِنْدَ الْخَطَأِ عَازِرًا .

امام کاظم علیه السلام : آن که مشورت کند ، در صورت درستی [تصمیمش] ستایشگر را
از دست نمی دهد و در صورت خطا ، عذرپذیر را .

الإمام الكاظم عليه السلام : أَخَذَ أَبِي بَيْدِي ، ثُمَّ قَالَ : يَا بُنَيَّ ، إِنَّ أَبِي مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ عَلَيْهِ
السَّلَامُ أَخَذَ بِيَدِي ، كَمَا أَخَذْتُ بِيَدِكَ ، وَقَالَ : إِنَّ أَبِي عَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ أَخَذَ بِيَدِي

، وَقَالَ : يَا بُنَيَّ افْعَلِ الْخَيْرَ إِلَى كُلِّ مَنْ طَلَبَهُ مِنْكَ ، فَإِنْ كَانَ مِنْ أَهْلِهِ فَقَدْ أَصَبْتَ مَوْضِعَهُ ،
وَإِنْ لَمْ يَكُنْ مِنْ أَهْلِهِ كُنْتَ أَنْتَ مِنْ أَهْلِهِ ، وَإِنْ شَتَمَكَ رَجُلٌ عَنْ يَمِينِكَ ، ثُمَّ تَحَوَّلَ إِلَى يَسَارِكَ
فَاعْتَذَرَ إِلَيْكَ فَأَقْبِلْ عُذْرَهُ .

امام کاظم علیه السلام : پدرم دستم را گرفت و فرمود : پسر! پدرم محمد بن علی علیه
السلام (امام باقر علیه السلام) ، دستم را گرفت ، چنان که من ، دست تو را گرفتم و
فرمود : «پدرم علی بن حسین علیه السلام (امام سجاد علیه السلام) دستم را گرفت و
فرمود : "فرزندم! کار نیک را برای هر که از تو درخواست کرد ، انجام بده . اگر سزاوار
آن باشد ، به جایش انجام داده ای و اگر سزاوار آن نباشد ، تو شایسته آنی . اگر مردی
تو را از سمت راست دشنام داد و به سمت چپ تو رفت و عذر خواست ، عذرش را
بپذیر" .

الإمام الكاظم عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ - جَلَّ وَ عَزَّ - يُبْغِضُ الْعَبْدَ النَّوَامَ الْفَارِعَ .

امام کاظم علیه السلام : خداوند عز و جل بنده پرخواب و بیکار را دشمن می دارد .

الإمام الكاظم عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ لَمْ يُحَرِّمِ الْخَمْرَ لِاسْمِهَا ، وَلَكِنَّهُ حَرَّمَهَا
لِعَاقِبَتِهَا ؛ فَمَا كَانَ عَاقِبَتُهُ عَاقِبَةُ الْخَمْرِ فَهُوَ خَمْرٌ .

امام کاظم علیه السلام : خداوند عز و جل شراب را برای نامش حرام نکرد؛ بلکه به جهت
آثار و پیامدهایش حرام کرد و هرچه پیامدش مانند شراب باشد، آن هم شراب است .

قرآن:

«قَالَتْ إِحْدَاهُمَا يَا أَبَتِ اسْتَجِرْهُ إِنَّ خَيْرَ مَنْ اسْتَجَرْتَ الْقَوِيُّ الْأَمِينُ» .

«یکی از آن دو [دختر شعیب] گفت: ای پدر! او را استخدام کن؛ چرا که بهترین کسی است
که استخدام می کنی: هم نیرومند [و هم] امانتدار است. »

الإمام الكاظم عليه السلام :- فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ «يَأْتِي اسْتَجِرْهُ إِنَّ خَيْرَ مَنْ اسْتَجَرْتَ
الْقَوِيُّ الْأَمِينُ» - : قَالَ لَهَا شُعَيْبٌ : يَا بُنَيَّةُ هَذَا قَوِيٌّ قَدْ عَرَفْتَهُ بِدَفْعِ الصَّخْرَةِ ، الْأَمِينُ مَنْ
أَيْنَ عَرَفْتَهُ؟

قَالَتْ : يَا أَبَتِ ، إِنِّي مَشَيْتُ قُدَّامَهُ ، فَقَالَ : إِمْشِي مِنْ خَلْفِي فَإِنْ ضَلَلْتُ فَأَرْشِدْنِي إِلَى
الطَّرِيقِ ، فَإِنَّا قَوْمٌ لَا نَنْظُرُ فِي أَدْبَارِ النِّسَاءِ .

امام کاظم علیه السلام : - درباره این سخن خداوند عز و جل به نقل از دختر شعیب ، خطاب به پدر که : «ای پدر! او (موسی) را استخدام کن؛ چرا که بهترین کسی است که استخدام می کنی : هم نیرومند [و هم] امانتدار است»- : شعیب علیه السلام به دخترش گفت : «دخترم! نیرومندی این مرد را با برداشتن سنگ ، دانستی ، امانتداری اش را از کجا دانستی؟ . »

دختر گفت : پدرم! من ، پیشاپیش او راه می رفتم . به من گفت : پشتِ سرم حرکت کن و اگر اشتباه رفتم ، راه را به من نشان بده . زیرا ما مردمانی هستیم که به پشتِ سر زنان ، نگاه نمی کنیم .

الإمام الكاظم عليه السلام : سَعَدَ امْرُؤٌ لَمْ يَمْتَ حَتَّى يَرَى خَلْفًا مِنْ نَفْسِهِ .

امام کاظم علیه السلام : کسی خوش بخت است که نمیرد تا جانشینی از [نسل] خود را ببیند .

الإمام الكاظم عليه السلام : مَنْ أَكَلَ الْبَيْضَ وَ الْبَصَلَ وَ الزَّيْتَ زَادَ فِي جُمَاعِهِ، وَمَنْ أَكَلَ اللَّحْمَ بِالْبَيْضِ كَبُرَ عَظْمٌ وَآدِهِ .

امام کاظم علیه السلام : هر کس تخم مرغ ، پیاز و روغن زیتون بخورد ، بر توان آمیزش او افزوده می شود و هر کس گوشت را با تخم مرغ بخورد ، استخوان فرزندش درشت خواهد شد .

الإمام الكاظم عليه السلام : جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله، فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، مَا حَقُّ ابْنِي هَذَا؟
قال : تُحْسِنُ اسْمَهُ وَ آدَبَهُ ، وَضَعَهُ مَوْضِعًا حَسَنًا .

امام کاظم علیه السلام : کسی خدمت پیامبر صلی الله علیه و آله رسید و گفت : ای پیامبر خدا! حق این فرزند بر من چیست ؟

فرمود : «نام او و تربیت او را نیکو گردانی و او را در جایگاه [تربیتی] نیکویی قرار دهی» .

عنه عليه السلام : أَوْلُ مَا يَبْرُ الرَّجُلُ وَآدَهُ أَنْ يُسَمِّيَهُ بِاسْمٍ حَسَنٍ، فَلْيُحْسِنِ أَحَدَكُمْ اسْمَ وَآدِهِ .

امام کاظم علیه السلام : نخستین نیکی انسان به فرزندش ، این است که نام نیک بر او نهد . پس هر کدام از شما باید نام نیک بر فرزندش بگذارد .

الإمام الكاظم عليه السلام : لا يَدْخُلُ الْفَقْرُ بَيْتًا فِيهِ اسْمُ مُحَمَّدٍ أَوْ أَحْمَدَ أَوْ عَلِيٍّ أَوْ الْحَسَنِ أَوْ الْحُسَيْنِ أَوْ جَعْفَرٍ أَوْ طَالِبٍ أَوْ عَبْدِ اللَّهِ ، أَوْ فَاطِمَةَ مِنَ النِّسَاءِ .

امام كاظم عليه السلام : به خانه ای که در آن نام محمد یا احمد یا علی یا حسن و یا حسین یا جعفر یا طالب یا عبد الله و یا فاطمه ، از زنان ، باشد ، فقر وارد نمی شود .

الإمام الكاظم عليه السلام : إِذَا وَعَدْتُمْ الصَّبِيَّانَ فَفُوا لَهُمْ ؛ فَإِنَّهُمْ يَرَوْنَ أَنَّكُمْ الَّذِينَ تَرْزُقُونَهُمْ ، إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَيْسَ يَغْضَبُ لِشَيْءٍ كَغَضَبِهِ لِلنِّسَاءِ وَالصَّبِيَّانِ .

امام كاظم عليه السلام : هرگاه به کودکان وعده دادید ، بدان وفا کنید ؛ چرا که آنان بر این باورند که شما روزی شان را می دهید . بی گمان ، خداوند عز و جل آن گونه که به خاطر زنان و کودکان خشمگین می شود ، برای چیز دیگری خشم نمی گیرد .

قال موسى بن جعفر عليه السلام : إِنَّ أَبْدَانَكُمْ لَيْسَ لَهَا ثَمَنٌ إِلَّا الْجَنَّةُ ، فَلَاتَبِعُوهَا بغيرِهَا .

امام كاظم عليه السلام فرمود : همانا بدنهای شما را بهایی جز بهشت نیست . پس آنرا به غیر بهشت نفروشید .

عَنِ الْكَاظِمِ عَلَيْهِ السَّلَامُ : الْمَغْبُوءُ مَنْ غَبَنَ مِنْ عُمُرِهِ سَاعَةً .

امام كاظم عليه السلام فرمود : زیانکار ، کسی است که ساعتی از عمر خویش را باخته است .

عَنْ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ : تَفَقَّهُوا فِي دِينِ اللَّهِ ، فَإِنَّ الْفِقْهَ مِفْتَاحُ الْبَصِيرَةِ وَتَمَامُ الْعِبَادَةِ .

امام كاظم عليه السلام فرمود : در دین خدا دانا شوید ، همانا دین شناسی و فقه ، کلید بصیرت و کمال عبادت است .

رَوَى عَنْ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ : مَنْ بَدَّرَ وَأَسْرَفَ زَالَتْ عَنْهُ النِّعْمَةُ .

از امام كاظم عليه السلام روایت است : هرکس ولخرجی و اسراف کند ، نعمت از دستش می رود .

عَنِ الْكَاظِمِ عَلَيْهِ السَّلَامُ : مَنْ وَلَدَهُ الْفَقْرُ أَبْطَرَهُ الْعِنْيُ .

امام موسی بن جعفر علیه السلام فرمود: کسی که زاده فقر باشد، ثروتمندی او را به طغیان و سرمستی می کشد .

عَنِ الْكَازِمِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: وَجَدْتُ عِلْمَ النَّاسِ فِي أَرْبَعٍ: أَوَّلُهَا أَنْ تَعْرِفَ رَبَّكَ، وَالثَّانِيَةُ أَنْ تَعْرِفَ مَا صَنَعَ بِكَ، وَالثَّلَاثَةُ أَنْ تَعْرِفَ مَا أَرَادَ مِنْكَ، وَالرَّابِعَةُ أَنْ تَعْرِفَ مَا يُخْرِجُكَ مِنْ دِينِكَ .

امام کاظم علیه السلام فرمود: دانش مردم را در چهار چیز یافتیم: اول: آنکه پروردگارت را بشناسی، دوم: آنکه بدانی با تو و برای تو چه کرده است، سوم: آنکه بدانی از تو چه خواسته است، چهارم: آنکه بدانی چه چیز تو را از دینت بیرون می کند .

عَنْ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِذَا كَانَ ثَلَاثَةٌ فِي بَيْتٍ فَلَايْتَنَاجِيَ اثْنَانِ دُونَ صَاحِبِهِمَا، فَإِنَّ ذَلِكَ مِمَّا يَغْمُهُ .

امام کاظم علیه السلام فرمود: هر گاه سه نفر در خانه ای هستند، دو نفرشان جدا از رفیق خود، نجوا و صحبت درگوشی نکنند، چرا که این کار، او را اندوهگین می سازد .

عَنْ وَصِيَّةِ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَثَلُ الدُّنْيَا مَثَلُ مَاءِ الْبَحْرِ كُلَّمَا شَرِبَ مِنْهُ الْعَطْشَانُ أَزْدَادَ عَطْشًا حَتَّى يَقْتُلَهُ .

از وصایای امام کاظم علیه السلام به هشام: مثل دنیا، همچون آب دریاست (که شور است). تشنه هر چه از آن بنوشد، تشنه تر می شود، تا آنکه او را می کشد .

عَنْ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: بِنْسِ الْعَبْدِ عَبْدٌ يَكُونُ ذَا وَجْهَيْنِ وَذَا لِسَانَيْنِ يَطْرُقُ أَخَاهُ إِذَا شَاهَدَهُ وَيَأْكُلُهُ إِذَا غَابَ عَنْهُ .

از سخنان امام کاظم علیه السلام: بد بنده ای است، بنده ای که دور و دوزبان است، هرگاه برادر دینی اش را می بیند، او را می ستاید و تملق می گوید و پشت سرش (بابدگویی) او را می خورد !

عَنِ الْكَازِمِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: الْمُصِيبَةُ لِلصَّابِرِ وَاحِدَةٌ وَاللِّجَارِعِ اثْنَتَانِ .

امام کاظم علیه السلام فرمود: مصیبت، برای انسان شکیبا یکی است و برای بی تابى کننده دو تا می شود !

عَنْ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَفْضَلُ مَا يَتَقَرَّبُ بِهِ الْعَبْدُ إِلَى اللَّهِ بِعَدِّ الْمَعْرِفَةِ بِهِ الصَّلَاةِ وَبِرِّ الْوَالِدَيْنِ وَتَرْكِ الْحَسَدِ وَالْعُجْبِ وَالْفَخْرِ .

امام کاظم علیه السلام فرمود: پس از خدانشناسی، برترین کاری که بنده به وسیله آن به خداوند نزدیک می شود عبارت است از: نماز، نیکی به پدر و مادر، و ترک حسد و خودپسندی و فخرفروشی .

عَنْ الْكَاطِمِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: اسْتَحْيُوا مِنَ اللَّهِ فِي سَرَائِرِكُمْ كَمَا تَسْتَحْيُونَ مِنَ النَّاسِ فِي عَلَانِيَتِكُمْ .

امام کاظم علیه السلام فرمود: در پنهان هایتان از خداوند شرم کنید، همچنان که در آشکار خود از مردم خجالت می کشید .

قَالَ مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنَّ لِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حُجَّتَيْنِ حُجَّةً ظَاهِرَةً وَحُجَّةً بَاطِنَةً، فَأَمَّا الظَّاهِرَةُ فَالرُّسُلُ وَالْأَنْبِيَاءُ وَالْأئِمَّةُ، وَأَمَّا البَاطِنَةُ فَالعُقُولُ .

امام کاظم علیه السلام درسرخنان خود به هشام بن حکم فرمود: خداوند را بر مردم دو حجت است: حجتی آشکار و حجتی پنهان و درونی. اما «حجت آشکار»، رسولان و پیامبران و امامانند. اما «حجت باطنی»، عقلهاست .

قَالَ مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: آدَاءُ الْأَمَانَةِ وَالصِّدْقُ يَجْلِبَانِ الرَّزْقَ، وَالْخِيَانَةُ وَالْكَذِبُ يَجْلِبَانِ الْفَقْرَ وَالنَّفَاقَ .

امام کاظم علیه السلام فرمود: امانت داری و راستی، روزی آور است، و خیانت و دروغ، فقر و نفاق می آورد .

قَالَ مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: ثَلَاثَةٌ يُجْلِبْنَ الْبَصَرَ: النَّظْرُ إِلَى الْخُضْرَةِ وَالنَّظْرُ إِلَى الْمَاءِ الْجَارِيِ وَالنَّظْرُ إِلَى الْوَجْهِ الْحَسَنِ .

از سخنان امام کاظم علیه السلام است: سه چیز است که چشم را روشن و پرنور می کند: نگاه به سبزه، نگاه به آب جاری، و نگاه به چهره زیبا .

قَالَ الْكَاطِمِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: لَيْسَ الْقُبْلَةُ عَلَى الْفَمِ إِلَّا لِلزَّوْجَةِ وَالْوَلَدِ الصَّغِيرِ .

امام کاظم علیه السلام فرمود: بوسه زدن بر دهان، جز نسبت به همسر و فرزند خردسال، روا نیست .

عَنْ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: ثَلَاثَةٌ يَسْتَنْظِلُونَ بِظِلِّ عَرْشِ اللَّهِ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ: رَجُلٌ زَوَّجَ أَخَاهُ الْمُسْلِمَ، أَوْ أَخْدَمَهُ، أَوْ كَتَمَ لَهُ سِرًّا .

امام هفتم فرمود: سه کس اند که در روز قیامت، که هیچ سایه ای جز سایه عرش الهی نیست، در پناه سایه عرش خداوندند: مردی که برای برادر دینی اش زن بگیرد، یا به او خدمت کند، یا راز او را نگهدارد.

قَالَ الْكَازِمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَنْ لَمْ يَعْرِفِ الزِّيَادَةَ عَلَى نَفْسِهِ فَهُوَ فَالِنُقْصَانِ وَمَنْ كَانَ إِلَى النُّقْصَانِ أَكْثَرَ فَالْمَوْتُ خَيْرٌ لَهُ مِنَ الْحَيَاةِ.

امام موسی بن جعفر علیه السلام فرمود: هرکس که در خود، افزایش و رشد نبیند، پیوسته در حال کاهش است و هرکس که بیشتر رو به نقصان و کاهش رود، مرگ برای او بهتر از زندگی است.

قَالَ الْكَازِمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَنْ سَرَّ مُؤْمِنًا فَبِاللَّهِ بَدَاءٌ وَبِالنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ تَنِي وَبِنَا ثَلَّثَ.

امام کاظم علیه السلام به علی بن یقظین فرمود: هر کس مؤمنی را شاد سازد، اول خدا را شاد کرده است، دوم پیامبر خدا صلی الله علیه و آله را، و در مرحله سوم، ما را.

سَمِعْتُ أَبَا الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ: إِنَّ لِلَّهِ عِبَادًا فِي الْأَرْضِ يَسْعَوْنَ فِحَوَائِجِ النَّاسِ هُمُ الْأَمْنُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ.

معمر بن خلاد گوید شنیدم که امام کاظم علیه السلام می فرمود: خداوند را در روی زمین بندگان است که در تأمین نیازهای مردم می کوشند. آنان در روز قیامت، ایمن اند.

عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الْمَاضِي عَلَيْهِ السَّلَامُ: لَيْسَ مِنْهُ مَنْ لَمْ يُحَاسِبْ نَفْسَهُ كُلَّ يَوْمٍ فَإِنَّ عَمَلَ حَسَنًا اسْتَزَادَ اللَّهُ وَإِنْ عَمِلَ سَيِّئًا اسْتَغْفَرَ اللَّهُ مِنْهُ وَتَابَ إِلَيْهِ.

امام کاظم علیه السلام فرمود: کسی که هر روز به حساب خود نرسد، از ما نیست. پس اگر کار نیک کرده است، از خداوند توفیق بیشتر آن را بخواهد، و اگر کار بد کرده است، از آن کار استغفار کند و به سوی خدا توبه نماید.

عَنْ مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: لَا تَسْتَكْثِرُوا كَثِيرَ الْخَيْرِ وَلَا تَسْتَقِلُّوا قَلِيلَ الذُّنُوبِ، فَإِنَّ قَلِيلَ الذُّنُوبِ يَجْتَمِعُ حَتَّى يَكُونَ كَثِيرًا.

امام کاظم علیه السلام فرمود: کار نیک بسیار را، زیاد نشمارید، و گناهان کم را هم، کم به حساب نیاورید، چرا که گناهان اندک، جمع می شوند، تا آنکه گناه بزرگ و بسیار می گردند.

قال موسى بن جعفر عليه السلام: كفى بالتَّجَارِبِ تَأْدِيبًا وَبِمَمَرِّ الْأَيَّامِ عِظَةً .

امام کاظم علیه السلام فرمود: تجربه ها برای ادب کردن، و گذشت روزها برای موعظه و پند، کافی است .

عن موسى بن جعفر عليه السلام: إِيَّاكَ أَنْ يَرَاكَ اللَّهُ فِي مَعْصِيَةِ نَهَاكَ عَنْهَا وَإِيَّاكَ أَنْ يَفْقِدَكَ اللَّهُ عِنْدَ طَاعَةِ أَمْرِكَ بِهَا .

از امام کاظم علیه السلام: بپرهیز که خداوند، تو را در معصیتی ببیند که از آن نهی کرده است، و بپرهیز که خداوند تو را در طاعتی نیابد که به آن فرمان داده است .

قال الكاظم عليه السلام: الْمُؤْمِنُ أَعَزُّ مِنَ الْجَبَلِ، الْجَبَلُ يُسْتَفَلُّ بِالْمَعَاوِلِ وَالْمُؤْمِنُ لَا يُسْتَفَلُّ دِينُهُ بِشَيْءٍ .

امام کاظم علیه السلام فرمود: مؤمن سرسخت تر از کوه است . کوه با کلنگ کنده می شود، اما از دین مؤمن هیچ چیز کاسته و کم نمی گردد .

عن الكاظم عليه السلام: إِيَّاكَ أَنْ تَمْنَعَ فِي طَاعَةِ اللَّهِ فَتُنْفِقَ مِثْلَيْهِ فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ .

امام کاظم علیه السلام فرمود: مبادا که از خرج کردن در راه اطاعت خدا دریغ کنی، که در نتیجه دوبرابر آن را در نافرمانی خدا خرج کنی !

عن موسى بن جعفر عليه السلام: إِنَّ الْحَرَامَ لَا يَنْمَى وَإِنْ نَمَى لَا يُبَارِكُ لَهُ فِيهِ، وَمَا أَنْفَقَهُ لَمْ يُوجَرْ عَلَيْهِ وَمَا خَلَّفَهُ كَانَ زَادَهُ إِلَى النَّارِ .

امام کاظم علیه السلام فرمود: مال حرام رشد نمی کند، و اگر هم افزایش یابد برکت ندارد، و آنچه را هم که از حرام، انفاق کند، پاداش ندارد، و آنچه را هم که باقی گذارد، ره توشه او به سوی آتش جهنم است .

عن موسى بن جعفر عليه السلام: مَنْ طَلَبَ هَذَا الرِّزْقَ مِنْ حِلِّهِ لِيُعَوَدَ بِهِ عَلَى عِيَالِهِ وَنَفْسِهِ كَانَ كَالْمُجَاهِدِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ .

از امام کاظم علیه السلام روایت است: هر کس این روزی را از راه حلال بجوید، تا به خانواده و به خودش برگرداند (و خرج خود و خانواده کند) همچون جهادگر در راه خداست .

قَالَ الْكَاظِمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: اَلْتَّحَدُّ بِنِعَمِ اللّٰهِ شُكْرٌ وَتَرْكُ ذٰلِكَ كُفْرٌ، فَارْبِطُوا نِعَمَ رَبِّكُمْ بِالشُّكْرِ وَحَصِّنُوا اَمْوَالَكُمْ بِالزَّكَاةِ .

امام کاظم علیه السلام فرمود: یاد کردن نعمتهای الهی «شکر» است، و ترک آن ناسپاسی است. پس نعمتهای پروردگار را به شکر پیوند دهید، و داراییهای خود را با پرداخت زکات، حفظ کنید.

قَالَ مُوسَىٰ بِنُ جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: لَا تُضَيِّعْ حَقَّ اَخِيكَ اِتِّكَالًا عَلٰى مَا بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ، فَاِنَّهُ لَيْسَ بِاَخٍ مِّنْ ضَيَّعَتْ حَقَّهُ .

امام کاظم علیه السلام فرمود: حق برادر دینی خود را، به اتکای دوستی و رفاقت میان خود و او، ضایع مکن، زیرا کسی که حقش را تباه کنی، دیگر «برادر» نیست!

عَنِ الْكَاظِمِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: اِنَّمَا يُحْتَاجُ مِنَ الْاِمَامِ اِذَا قَالَ صَدَقَ، وَاِذَا وَعَدَ اَنْجَزَ، وَاِذَا حَكَمَ عَدَلَ .

از سخنان امام کاظم علیه السلام: از امام و پیشوا، این مورد نیاز است که: هرگاه سخن می گوید، راست بگویند، و چون وعده می دهد، وفا کند، و چون حکم می کند، به عدالت رفتار کند.

قَالَ مُوسَىٰ بِنُ جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: لِاَعْقَامَةِ الْحَدِّ لِلّٰهِ اَنْفَعُ فِي الْاَرْضِ مِنَ الْقَطْرِ اَرْبَعِيْنَ صَبَاحًا .

امام کاظم علیه السلام فرمود: بر پاداشتن و اجرای حدّ برای خدا، در روی زمین سودمندتر از باران چهل روز است.

عَنِ الْكَاظِمِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: لَيْسَ مِنْ دَوَاءِ الْاَلِّ وَ هُوَ يُهَيِّجُ دَاءً وَّلَيْسَ شَيْءٌ فِي الْبَدَنِ اَنْفَعُ مِنْ اِمْسَاكِ الْاَيْدِ، اِلَّا عَمَّا يَحْتَاجُ اِلَيْهِ .

امام کاظم علیه السلام فرمود: هیچ دارویی نیست؛ مگر آنکه دردی را تحریک می کند. برای بدن، چیزی سودمندتر از امساک و نخوردن نیست، مگر آنچه که مورد نیاز بدن باشد.

سَمِعْتُ اَبَا الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُوْلُ: لَوْ اَنَّ النَّاسَ قَصَدُوا فِي الطَّعَامِ لِاسْتِقَامَتِ اَبْدَانِهِمْ .

عمرو بن ابراهیم گوید: شنیدم که امام کاظم علیه السلام می فرمود: اگر مردم در خوراک، میانه روی داشته باشند، بدنهایشان استوار و سلامت می شود.

سَمِعْتُ أَبَا الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ: **اللَّحْمُ يُنْبِتُ اللَّحْمَ، مَنْ أَدْخَلَ جَوْفَهُ لُقْمَةً شَحِمِ أَخْرَجَتْ مِثْلَهَا دَاءً.**

موسی بن بکر گوید شنیدم که امام کاظم علیه السلام می فرمود: «گوشت»، گوشت را می رویند، هر کس يك لقمه «چربی» وارد بدن خود کند، به همان اندازه «درد» پدید می آورد.

قَالَ مُوسَى بْنُ جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: **كَثْرَةُ الْهَمِّ تَوْرِثُ الْهَرَمَ.**

امام کاظم علیه السلام فرمود: اندوه بسیار، پیری می آورد.

قَالَ أَبُو الْحَسَنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: **مَنْ ذَكَرَ رَجُلًا مِنْ خَلْفِهِ، بِمَا هُوَ فِيهِ مِمَّا عَرَفَهُ النَّاسُ لَمْ يَغْتَبَهُ، وَمَنْ ذَكَرَهُ مِنْ خَلْفِهِ، بِمَا هُوَ فِيهِ مِمَّا لَا يَعْرِفُهُ النَّاسُ إِغْتَابَهُ، وَمَنْ ذَكَرَهُ بِمَالَيْسَ فِيهِ فَقَدْ بَهَتَهُ.**

امام کاظم علیه السلام فرمود: هر کس پشت سر دیگری، چیزی بگوید که در او هست و مردم هم آن را می دانند، او را غیبت نکرده است. هر کس پشت سر او چیزی بگوید که در او هست ولی مردم آن را نمی دانند، غیبتش را کرده است. و هر کس چیزی درباره کسی بگوید که در او نیست، به او بهتان زده است.

عَنِ الْكَاظِمِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: **الْعَجَبُ كُلُّ الْعَجَبِ لِلْمُحْتَمِينَ مِنَ الطَّعَامِ وَالشَّرَابِ مَخَافَةَ الدَّاءِ أَنْ يَنْزِلَ بِهِمْ، كَيْفَ لَا يَحْتَمُونَ مِنَ الذُّنُوبِ مَخَافَةَ النَّارِ إِذَا اشْتَعَلَتْ فِي أَيْدَانِهِمْ.**

امام کاظم علیه السلام فرمود: شگفتا! شگفتا! از آنان که از خوردنی و آشامیدنی پرهیز می کنند، از بیم آنکه درد، بر آنان فرود آید، چگونه از گناهان پرهیز نمی کنند، از بیم آتش، آنگاه که در بدنهایشان شعله افکند!

عَنِ الْكَاظِمِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: **لَا تَمْنَحُوا الْجُهَالَ الْحِكْمَةَ فَتَظْلِمُوا، وَلَا تَمْنَعُوا أَهْلَهَا فَتَظْلِمُوهُمْ.**

از وصایای امام کاظم علیه السلام به هشام: «حکمت» را به نادانان ندهید، که به حکمت ظلم کرده اید و آن را از اهلش دریغ نکنید، که به آنان ستم کرده اید.

قَالَ الْكَاظِمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: **إِنَّ الزَّرْعَ يُنْبِتُ فِي السَّهْلِ وَلَا يُنْبِتُ فِي الصَّفَا، فَكَذَلِكَ الْحِكْمَةُ تَعْمُرُ فِي الْقَلْبِ الْمُتَوَاضِعِ وَلَا تَعْمُرُ فِي الْقَلْبِ الْمُتَكَبِّرِ الْجَبَّارِ.**

امام موسی بن جعفر علیه السلام فرمود: زراعت، در زمین هموار می روید، نه در سنگلاخ. حکمت هم در دل متواضع، آباد می شود، نه در دل متکبر و گردنکش.